

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI: MOHÁCSY LAJOS SZÁZADOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal
BUDAPEST, I. KER.,
BŐSZÖRMÉNYI-ÚT 21

Megjelenik
minden hó
1-én és 15-én

Előfizetési ára:
Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő

Telefon:
501-90.

Postatakarékpénztári
csekk száma:
25.342

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Kis-nemzet vagyunk?

Nálunk szeretik túlzottan kiemelni azt a különben egyszerű valóságot, hogy számbelileg nem mi vagyunk a világ legelső nemzete. Nemcsak az ujságokban, hanem komoly tudományos munkákban is belebotlunk ebbe a kuvikolásba s így aztán nem csoda, ha a köztudat jelentős része azt vallja: kis-ország vagyunk, gyengék vagyunk, tehetetlenek vagyunk, le vagyunk fegyverezve. Ugyanazok azonban, akik a mi gyengeségünk felett siránkoznak, valóságos rémképeket írnak és terjesztenek más országok hadseregéről, felmérhetetlen technikai, fegyverzeti fölényéről, elsőprő számbeli túlsúlyáról úgy, hogy nem egy agyonijesztgetett magyar azt hiszi: nekünk már nem is lehet más tennivalónk, mint felemelt kézzel megadni magunkat az első puska lövésre.

Pedig nemcsak bosszantó és veszedelmes, hanem hazug és túlzott dolog is ez a részint reményvesztett, részint azonban szándékos, célzatos jajveszék. Mert nem igaz, hogy kis-nemzet vagyunk. Statisztikai felsorolás nélkül elhiheti mindenki, hogy ha nem is vagyunk legelől lélekszám dolgában, de azért nem is a legutolsók között, hiszen egész sor, a magyarnál kisebb nemzet van Európában. Csak a csonkhatárok között él kilencmillió magyar, ez pedig még akkor is kilencmillió — nagy szám —, ha mások talán többen vannak. És a trianoni határokon túl is élnek magyarok néhánymilliószámban, tehát még a számok rideg törvénye szerint sem vagyunk az a valóban nehézsátras kis-nemzet.

És aztán nem mindig, nem mindenben csak a számok teszik a nemzetet. Mit számít Kínában és Indiában a többszázmillió lélekszám? A kis Japán játszik a behemót Kínával, ahogyan akar s az angol szervező erő úgy kamatoztatja a maga számára India tömegerejét és gazdagságát, amint jónak látja. Szerbia a maga néhánymillió lakosával milyen kemény dió tudott lenni a monarchia hatalmas hadereje számára. Románia csak hatmillió volt és mégis mennyi udvarlásra, ígéretésre kényszerültek a nagyhatalmak, amíg néhány géppuskájával ő is beleszólt nagykegyesen a világháború mérhetetlen arányú hangversenyébe. Az írek csak egy kis sziget lakói, mégis mennyi gondot szereznek a hatalmas angol birodalomnak. A csehek kevesebben vannak nálunk, mégis olyan magas uborkafára tudtak felmászni, hogy bele-

szédülnek, ha maguk alá néznek. No és Ausztria: a mai hatmilliójával számbelileg eléggé kis nemzet, mégis sarkköve a világ békének. Hol maradt hát a számok sokat hangoztatott döntő szerepe? Elsikkadt a földrajzban, gazdasági, helyzeti erőiben, de nem utoljára a nemzetek minőségében.

Mert nem azt kell nézni, hogy kilencmillió ember él és vár itt a sorsfordulatra, hanem az a lényeges, hogy ez a kilencmillió ember — magyar. Hirtelenében nem találjuk a számtani kulcsát: mennyi csehnek felel ez meg, de fejtörés nélkül is nyugodtan vehetjük a dupláját s a románál talán még bőkezűbbek lehetünk a számbeli előnyadásban. Nézzük csak meg mindjárt ezt: mennyi hatalmat, erőt és önállóságot sűrít magába két magyar csendőr, a mi járőrünk. Nyugodtan rá lehet bízni olyan feladatokat, ahova másfajtájú csendőrből talán tucatjával kell az erő. Nem igaz tehát, hogy kis-nemzet vagyunk, mert ha két puskás magyarban ennyi az erő, a nagy nemzeti feladatokban is nagyobb eredményeket várhatunk, mint amennyi csak a számokból következnek.

Katonai erő dolgában sem az számít, hányan vagyunk ma, hanem az, hogy hányan leszünk és főleg: milyen katonák leszünk majd. Elő lehetne aztán hozakodni a tudósainkkal, művészeinkkel, a magyar kiválóság, életerő minden ágával és területével, földrajzi és sok más vonatkozású, összegezve: történelmi helyzetelőnyeinkkel, de maradjunk most csak a magyar kardnál. Sok évszázadon át adtunk belőle ízelítőt Európá majd minden nemzetének. Erőink ereje mindig ebben volt, ebben van s ebben lesz. A magyar már nem is jó katona, hanem kivételesen jó katona. És beszélhetnek a népek akár miféle szövetségéről, békességes világáramlatokról, még sokáig a kard fogja írni a népek történelmét s mi ebben írástudók vagyunk, azok is maradunk.

Ördög akar háborút, de még feketébb ördög, aki azzal a hitegetéssel akar bennünket kótyagos puhányokká tenni, hogy soha többé nem lesz háború. Mindenki tudja, hogy nem gyerektánc a háború s azt is mindenki tudja, hogy a legjobb kard is csorbát kaphat valahol, számolni kell tehát jóval és rosszal, csak egyet nem szabad: vénasszonyok módjára siránkozni.

Pokolba hát azokkal a sajtónyafogásokkal és kultúra ürügye alatt belénkszurkált fecskendőtükkkel, amelyek a gyávaság vérbaját lopják be az ereinkbe. Rendszeres fertőzőmunka ez azok részéről, akiknek multja, jelene, jövője, fajtája, hite egyesegedül a pénz, amely nemzetközi. Talán sejtjük, kikről van szó? Hallgassunk csak inkább Zrinyi Miklósról, aki évszázadokkal ezelőtt mondotta és ma is ezt mondaná: „Egy nemzetnél sem vagyunk alábbvalók!” Ha ez nem volna igaz, a magyar nemzet már csak a történelemkönyvekben élne.

Az eszköznyomok.

Írta: vitéz RIDEGH RAYMOND őrnagy.

Nemcsak a visszahagyott eszközök vezethetik a nyomozást a tetteshez, hanem az eszközöknek a helyszínen visszaradadt nyomai, vagyis a különféle sérülések, rongálások és rombolások is. A talált elváltozásokból többnyire következtetni lehet az alkalmazott eszköz minőségére és így hozzávetőlegesen birtoklási lehetőségére is, annak tanulmányozásából pedig, hogy a nyom miként jöhetett létre, az eszközt hogyan használták, a tettes képességeit lehet megítélni. Ha pedig gyanúsítottunk van, a nyomban és a birtokában talált eszközön levő sajátosságok döntően bizonyíthatják az okozati összefüggést.

Az eszköznyomok gyakorlati jelentősége gyakoriságukban rejlik. A legtöbb helyszínes bűncselekménynél a tettes valamely eszköz, szerszám segítségét veszi igénybe, hogy a holt-akadályt vagy élő ellenállást, melyet a szenvedő fél javainak védelmére emelt, illetve, amelyet javainak védelmére kifejt, sikeresen leküzdhesse.

Ennek következtében ritkán találunk helyszínt, amelyen ne volnának eszköznyomok. Mégis előfordul, hogy az eszköznyomokat nem aknázzák ki kellőképpen, többnyire csak az élet ellen irányuló bűncselekmények eseteiben találkozzunk részletesebb megítélésükkel az orvosi láttelek révén. Egyéb esetekben a nyomozó többnyire beéri azzal a megállapítással, hogy az ismeretlen tettes az ajtót, a tartályt stb. valamilyen éles eszközzel feltörte. Pedig az eszköznyomok hozzáértő embernek sok olyan hasznos dolgot mondhatnak el, ami

felhasználható a nyomozás továbbvitelére vagy a bizonyítás sikeres lefolytatására. Elárulhatják az eszköz

minőségét (kalapács, balta, olló stb.), alakját (méretét, terjedelmét), rendeltetését, birtoklási lehetőségét, sokszor valószínűségét, alkalmazási módját (szakszerű, vagy ami még fel-tűnőbb, dilettáns módon), alkalmasságát a cél elérésére, teljesítőképességét, az egyéni sajátosságokat.

Az eszköznyomok tehát nemcsak az elkövetés módját világítják meg, hanem megmutatják az ismeretlen tetteshez vezető, gyakran igen komplikált utat is.

Egy feltöréssel lopás esetében a szakértő a következő szakvéleményt adta: „Az alkalmazott eszköz tompa eszköz, valószínűleg acélvéső volt. Dilettáns módon alkalmazták, mégpedig emelőként, de helytelen szög alatt. Az emelőhatás szempontjából azonban a helyes ponton állították be az eszközt, vagyis azon a ponton, ahol már az erőminimum a zár csapszegének meglazításával szükséges ellennyomást kiváltotta.”

Számos esetben az eszköznyomok olyan értelemben is mutatják a tetteshez vezető utat, hogy leleplezik a koholási szándékot. Biztosítási csalásoknál az állítólagos sértett, házilopásoknál a házitolvaj betörési nyomokat kohol, hogy ezzel betörés látszatát keltsse. Ilyen esetekben az eszköznyomok természetesen, vagy rendellenes volta, a nyomok összképe utal a „mi történt”-re. Szatmármegyében Vitka községben 1922-ben előfordult betörésnél ágyba rejtett nagyobb pénzösszeg tűnt el. A tettes nyilvánvalóan az ablakon keresztül hatolt be oly módon, hogy a keresztfát éles eszközzel kicsorbi-

Csavargó.

Írta: BEÖTHY KÁLMÁN százados.

A híd mögött éles kanyarba hajlott az út. Itt volt a járőrök leshelye, bőséges alkalmat adva a száguldó autók tettenérésére. Személyesen is meg akartam győződni az itteni állapotokról, szemle után ezért gyalog igyekeztem át a szomszéd őrre.

Szombat délután volt, napsütéses szép idő. Hivatalosan vikend nap volt, amikor a fővárosból sűrű egy-másután porzanak ki az autók a szárnyam területén levő vízi- és szárazföldi szórakozóhelyekre.

(E szó: vikend, hallatára mindig mosolygok, mert egyik csendőröm elbeszélése szerint a falusiak, mikor divatba jött e szó, úgy magyarázták, hogy az is magyar eredetű, mert:

— Teccik tudni, Kovácsné azt szokta mondani éppen mindig szombat este az urának: nagyon vigkend a féreg essen a kocsmájába!...)

A leshelyen öreg, csatornáskérgű jegenyék mellett állottunk az őrparancsnokkal és nem hiába. Szívesen emlékszem vissza az eredményre. De legszívesebben mégis egy gyalogjáróra, egy csavargóra.

A híd mögött, autóverte porfellegből tűnt elő. Széles vállú, zömök ember jött felénk, nyeszlett ruhában, sűrű kalapja szemöldökeig húzva, arcán hetes szakáll, mint repkény a falon. Nyakában fakult, kötött holmi.

Engem látott meg először. Merően nézett rám s megállott. Nem értette ottlétemet. Nézett, mint aki nem biztos a látásában. Csak akkor mozdult, mikor őrparancsnokom, az egyik jegenye mellől feléje indult. Leemelte kalapját, köszönt. Nyugodtnak látszott.

Megkezdődött az igazoltatás. Mindketten letértek az útról felém. Mindent hallottam hát. Az iratai? Semmit, hajtásban szakadt, elpiszkolódott papírok, miket az őrsirodában is nehéz munka értékelni, hát még kint az őrjáratban. Mert nem mutatja fénykép az igazát. Sokszor elgondolkodtam azon, mért nem lehet kötelezővé tenni az iratokon az arcképet? Mindegy, hiába jutott most is eszembe, most is csak azt tudtuk meg, hogy aki előttünk áll: Urbán Péter. Az írárok szerint...

— Ilyen ember mért csavarog s jön egyik faluból a másikba? Nyár van, kaphatna munkát! — Így az őrparancsnokom.

— Tiszthelyettes úr, én nem csavargok! — Hallottam az önértékes választ. — Én dolgoznék, mert éhes vagyok. Szörnyen éhes. De sehol nem kapok munkát, mert büntetve nem voltam ugyan, de a szakmában beszervezettek nem engednek dolgozni, én meg nem állok

totta és a vájaton keresztül a reteszt félretolta. Közlebbi vizsgálatkor azonban kitűnt, hogy ha az ablak csukva lett volna, a keresztfát csak az ablak szárnyának megsértése árán lehetett volna kivájni, amely körülmény nyilvánvalóvá tette, hogy a keresztfát nyitott ablaknál, tehát belülről vájták ki. — Egy másik esetben, üzletbetörésnél, a tettes az ajtó betétjeit vágta ki. A vágási felület közlebbi vizsgálatánál a farostok egészen különösen álltak, olyan különösen, hogy nem volt nehéz a kereskedőt meggyőzni arról, hogyha valaki betörés hű látszatát akarja kelteni, az ajtót kívülről kell megtámadnia.

Be- és feltöréseknél, vagyonrongálásoknál a tettes többnyire általánosan elterjedt eszközöket vesz igénybe, amelyek minden műhelyben és háztartásban megtalálhatók. Gyakran azonban különleges szerszámokat alkalmaz, amelyek csak bizonyos mesterségnél használatosak. Az is előfordul, hogy a tettes külön szerszámot készít magának. Az utóbbi esetben majdnem lehetetlen a nyomból a birtoklási lehetőségre vagy a mesterségre következtetni, de az ilyen szerszámtól származó nyom viszont a bizonyítás szempontjából kárpótolt minket, mert gyanú esetén valamely eredeti módon készített eszköz egyénibb sajátosságot képvisel, továbbá a gyanúsított birtokában házkutatás alkalmával találhatunk olyan anyagokat, amelyekből a kérdéses eszközök (pl. álkulcsok) készültek, de találhatunk a magasszerkesztett eszközön valamely más előállító szerszámtól származó nyomot is, pl. álkulcson valamely műhelyben levő reszelő jellegzetes fogzatának karcolatait.

A rendes és különleges szerszámok száma ilyenformán végtelen s a nyomozó nem is ismerheti valamennyit. Ilyenkor úgy segít magán, hogy a gyakorlat

embereit, mégpedig vagy szerszámkereskedőket vagy tapasztalt mesterembereket vesz igénybe. A szerszámkereskedők inkább valamely szerszámról mondhatják meg, hogy milyen mesterségnél szokták használni, az egyes szerszámok okozta elváltozásokhoz ellenben kevésbé értenek. Miután azonban a gyakorlatban nem annyira az eszköz, mint inkább annak nyoma szokott a helyszínen visszamaradni, ezért azok magyarázásához olyanokhoz kell fordulni, akik a szerszámmal maguk dolgoznak, tehát tapasztalt mesteremberekhez. Sokszor egész sorát kell ezeknek felvonultatni, míg egyik vagy másik a nyom alapján az eszközt felismeri. Hans Gross osztrák kriminalista említi egy tanulságos betörési esetet, amelynél fán faragási nyomok maradtak vissza. Az előhívott asztalosmester esztorgályosra, ez faszobrászra utalt. A faszobrász a faragásban valóban fel is ismerte egy ismerős szerszám nyomait, amilyent a kaptafakészítők használnak. Ezen az alapon a gyanú teljes eredménnyel olyan egyénre irányult, aki egykor kaptafakészítő volt.

Azonban a mesteremblerszakértők is, tapasztalat szerint, tájékozatlanok a nyomok bűnügyi vonatkozásai és jelentőségei felől. A nyomozás céljaira felhasználható adatokat és utalásokat csak úgy várhatunk tőlük, ha megmagyarázzuk, hogy mi körül forog a dolog, mi lehet segítségünkre. Mindez, valamint a szakértőkkel való szoros együttműködés, továbbá a szakértők véleményének ellenőrizhetése megkívánja, hogy a nyomozó csendőrnek is legyenek bizonyos szerszámismeretei. Kíváncsi, hogy a nyomozó csendőr legalább nagyjában tájékozva legyen arról, hogy

milyen szerszámok léteznek egyáltalában, ezek milyen iparágban használatosak,

közéjük, mert azok az anyjukat is inkább szidják, mint szeretik.

Ez a hang meglepett volna nagyon, ha nem ismerném az ilyesfajta emberek ravaszkodásait a csendőrrel szemben.

— Rendben van, — intettem az őrsparancsnoknak és a csavargóhoz fordultam:

— Egyszóval maga nem csavargó, de munkát nem vállal, hát miből él?

— Nem vagyok csavargó, kérem, ha az volnék, régen börtönbe jutottam volna.

— Hogy-hogy?

— Mert egyszer gyilkos lehettem volna s akit leütöttem, azt mégse bántottam, kapitány úr! — Összeütötte sarkait, bátran nézett a szemembe.

— Üljön le, — mutattam magam mellé.

— Épp így találkoztam, — kezdte — egy csendőrtiszthelyetessel az úton. Megállított, hogy igazoljam magamat. Akkor sem volt más írásom, de azok nem voltak elegendők neki. Fényképes írást követelt s azt mondta, hogy ezeket loptam. Azt feleltem rá, hogy igaz, sokszor lophattam volna, mert többször voltam éhes, mint ahányszor ettem, mégse loptam soha. Azt felelte rá, hogy ne szájkodjak.

— Tisztességesen és csak az igazat beszélem — feleltem vissza. — Enre lekapta a puskát a válláról és elibem csapta, majd az orromat vágta el a szuronyával. Ijedtemben megkaptam a puskáját, hogy hát tán észre tér, gondolkodhat, amíg fogom s nem szúr belém. De biz, ahogy fogtam, úgy lökte felém a puskát, azt láttam, hogy mindenképpen le akar szúrni vagy sze-

rette volna kirántani a kezemből, de én nem engedtem, mert féltem, hát persze, még jobban szorítottam a markomat és nyomtam visszafelé. Ő meg akkor jobb kezével elengedte a puskát, átnyúlt a melle előtt a bal oldalára a kardjáért, hogy azt is segítségül vegye. Ekkor gyengébb lett a puska a kezében, nekem szinte csúszott a kezembe, meg erősebb is voltam úgy szemre nála, így megjed és visszakapott a jobb keze a puska tusához. Újból, még erősebben rángatta, taszigálta a gyomrom felé a szuronyt, dühös volt erősen.

— Én akkor kitértem a szuronya hegye elől és a bal oldalára kerültem. Közel a kardjához. Odakaptam és kirántottam, ha ennyire, valóban végem közeledik, hát védjem magamat. Kezemben volt az éles szerszám, elfeledkeztem a puskáról és valahogy elengedtem. Vesztetre, mert a csendőr felém szúrt. A jobb karomba talált, még most is itt a helye, kapitány úr! Kiesett a kard a kezemből, de ő meg a nagy svungtól megbottlott és én elkaphattam a nyakát. Tudtam, a katonáknál tanultam, hogy hét vagy nyolc hely van az ember testén, ahova, ha jól ütünk, elájul vagy meghal az ember. Én ököllel a halántékára vágtam. A csendőr elvágódott, a kalapja elgurult a fű között az árokba. Ő meg elnyúlt, puskája, kardja most aztán az enyém volt.

— Kapitány úr, mondja, csavargó az olyan, aki azt teszi, amit én tettem? Nem csavargó biz az, mert én se megölni, se agyonverni nem akartam egy percig se a csendőrt, pedig ott volt a húsz éves, húszszor agyonlőhettem volna, ott volt a szuronya, leszúrhattam volna, meg a kardjával is belészabhattam volna. Míg le nem esett, ő állott szembe velem ennyi mindenfélével

ezek milyen elváltozásokat idéznek elő és milyen szakértők jöhetnek tekintetbe megmagyarázásukra.

A szükséges szerszámismeretekre úgy tehet szert a nyomozó csendőr, hogy minden adandó alkalommal keresi az egyes mesteremberekkel való érintkezést és érdeklődik náluk mesterségük és az abban használatos szerszámok iránt. Ezáltal nemcsak a szerszámokat ismeri meg, hanem kiépíti szakértői összeköttetéseit és megismeri az egyes mesteremberek szakképzettségének a fokát is. Hasznos dolog ezenkívül képes árjegyzékek forgatása, amelyek az összes szerszámokat szakmák szerinti csoportosításban képen is ábrázolják. Az árjegyzéket nagyobb vaskereskedők ingyen adják. (Néhány külföldi csendőriskolában külön tantárgy, a „szerszámisme” ismerteti a szerszámokat és az általuk létrehozott elváltozásokat.)

Szerszámokozta elváltozások keletkezhetnek minden olyan élő szervezeten vagy tárgyon, amelyre erőművi behatás (ütés, nyomás, lökés, feszítés, törés, szúrás, vágás, szakítás, fúrás, reszelés, fűrészelés, vágás, vésés stb.) történt. Az élő szervezeten keletkezett sérülések (vágások, ütések, szúrások, lövések, csonttörések, karcolások, zúzódások stb.) magyarázása a törvényszéki orvos dolga s a nyomozó csendőrnek e téren csak olyan mérvű ismeretekkel kell rendelkezni, amelyekre az első kiindulás szempontjából szüksége van. Ezzel szemben a holt anyagon eszközök okozta elváltozások kiértékelése első sorban a nyomozó csendőr feladata. Szükséges tehát, hogy a nyomozó csendőr az ilyen nyomokkal ismerős legyen.

Az erőművi behatás következtében a tárgyakon az alkalmazott eszköz (kalapács, balta, csákány, törő-

rúd, olló, fűrész, fúró, hidegvágó, véső stb.) alakja a behatás fokához mértén lenyomódik, vagy benyomódik, még pedig teljes egészében, vagy körvonalaiiban, vagy csak karcaiban. A nyom alapján azután következtetni lehet az eszköz mineműségére. Tekintettel azonban az egyes eszközök általános elterjedtségére, a nyomozás szempontjából nem annyira az eszköz fajta és méretei fontosak, hanem az eszköz egyéni sajátosságai. Gyárilag új eszköz által létrejött elváltozás a bizonyítás szempontjából ugyanis nem mond semmit, mert az eszköz sokezer példányban kerül forgalomba. Ha a gyanúba vett eszköz alak, méretek tekintetében még olyan pontosan egyezik is a nyommal, mindig fennáll annak a lehetősége, hogy a nyom ugyanolyan fajtájú, alakú és nagyságú más szerszámtól származott. Szerencsére a tettes nem használ gyárilag új eszközöket. A mindennapi életben a legtöbb eszköz a hosszú és rendes használat következtében elváltozásokat szenved, kopik, a rajtuk végzett javítások, élesítések további egyéni sajátosságokat idéznek elő. S ezek az elváltozások azok, amelyekre a nyomozásnak a bűncselekmény alanyi részének kiderítésére, a tettesség bizonyítására magát vetnie kell, mert nem az ezerszámról előforduló eszköz gyári alakja, hanem az elváltozások képviselik az eszköz egyéniségét.

Az eszköz azonosítása a nyommal. A sajátosságok az egyes szerszámok fajtájához képest különbözők lehetnek. Előfordulhatnak az éleken vagy a széleken különböző vonalvezetésű kicsorbulások, elhajlások, kopások, reszelési nyomok alakjában, vagy pedig a felület belsejében sajátossági pontok alakjában. Az azonosítás a bizonyítás számára ennek megfelelően kétféleképpen történik.

és le akart szűrni, amikor meg ott feküdt az árokparton, én is megtehettem volna. De feléje se nyúltam.

— Hát minek ütötte le akkor?

— Minek?... Hagyjam magamat?

— S mikor leütötte s ott volt minden a maga kezében, miért nem végzett vele?

— Mert, kapitány úr, csak azért, hogy az újján karikagyűrűt láttam. Csak azért. Volt nekem is jobb sorsom, akkor nekem is volt gyűrűm, komoly dolog az, sok mindent gondol akkor az ember, a munkája is könnyebb, meg gyorsabb, jobbnak hiszi a világot, arra gondoltam hát, hogy asszonya is lehet már, meg tán ölbéli gyermeke is, azokat meg minek bántsam meg egész életükre. Arra gondoltam, aztán így a puskáját melléje tettem, odaültem én is.

— Odaült? Minek?... — kérdezte kipirult arccal az őrsparancsnokom.

— Hogy valaki el ne lopja a puskáját, meg mit, ami nála volt, mert tudom, kiszolgált katona vagyok, hogy micsoda csúfság már az is, ha csak tréfából elveszik az ember puskáját. Hát még csendőrnél. Odaültem és vártam, hogy észhez térjen.

— Szép mesét mondott maga itt nekiünk, de vigyázzon a szavára! — mondtam. Aztán az őrsparancsnokhoz fordultam:

— Végezze kötelességét!

Rá se néztem a csavargóra. Határoztam, hogy az őrsre visszamegyek, tisztázni, amiket hallottam. Az őrsparancsnokom szava csattant mögöttem:

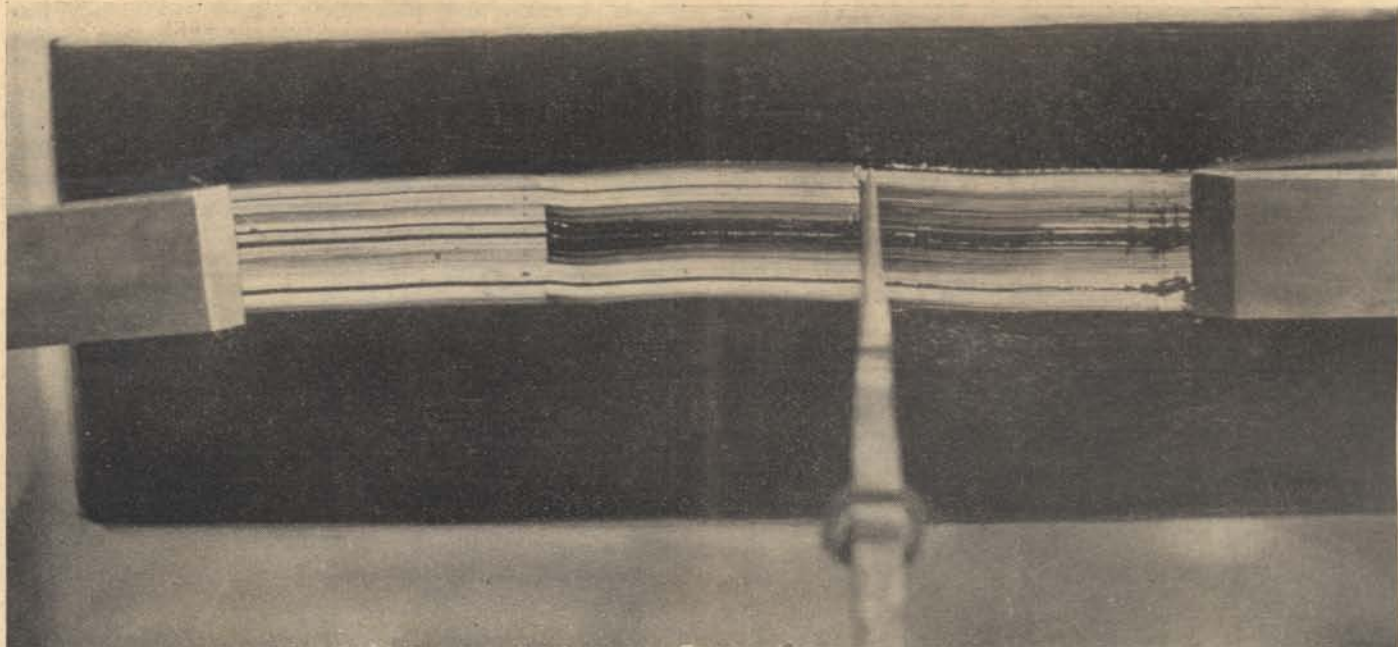
— A törvény nevében!...

A telefon második hallgatója az én fülemre tapadt. Őrsparancsnokom kérdésére jött a felelet a szomszéd megye egyik laktanyájából:

— ...egyszóval, pajtás, nem egészen úgy volt, de az igaz, hogy ott ült mellettem, igaz, hogy megbilincselve, az árokparton, ahol szépen bediktálta, amire kíváncsi voltam és az is igaz, hogy mondta, hogy nagyon megütöttem, de nem magamat... és széddülésről csak akkor volt szó, mikor Szut. szerint kényszerítő eszközzel, akarom mondani, a bal tenyeremmel úgy el találtam távolítani a kardom közeléből, hogy négykézláb csúszott keveset a porban s amikor nagynehezen feltápáskodott, azt mondta egész csendesen: szinte elszédültem tiszt helyettes úr... és ide hallgass, térdreestem előttem, pajtás. Részeg volt, láttam, vagyis éreztem rajta, hát nem akartam vele többet. Már nem emlékszem különben minden részletre, tudod, fegyverhasználat előtt az ember izgatottabb... Engedd csak szabadon most már, láthatod, nem hazudott olyan nagyon sokat, meg aztán régen volt már. Azóta láttuk már egymást, eljött az őrsömré, hozzám jelentkezni, mutatta az igazolványt, hogy kitöltötte a büntetést azért a kis bírkózásért.

— Rendben van, — felelt az őrsparancsnokom, — de még arra vagyok kíváncsi, hogy miből hazudta azt ez az ember, hogy látott rajtad karikagyűrűt, én úgy tudom, hogy szabad ember vagy?

— Persze, hogy szabad, — nevetett a kérdező. — Az ilyen csavargó mindig arról beszél, amire a szíve tisztán maradt része vágyik, a te embered, pajtás, lehet, hogy család után vágyik, megúnta a vándorlást, koplálást, gondozatlanságot, tán sokszor nem is esik jól neki az odavetett kenyér, hát tán azért...

1. sz. ábra. Ugyanaz a vágóeszköz, ha festékes üveglapon végighúzzuk, eltérő nyomokat idézhet elő aszerint, hogy merőlegesen, jobb- vagy baloldalát húzzuk végig bizonyos szögek alatt.

Ha valamely *vágó-eszköz* élén levő sajátosságok idéztek elő rendellenes nyomokat, akkor az azonosítás úgy történik, hogy a nyomot és eszközt egymásmellé helyezik és háromszoros nagyításban lefényképezik. A fényképen azután megállapítható, hogy a csorbák szélességei, egymástól való távolságai fedik-e egymást a nyomban és eszközön. A csorbák nyomai a nyomban sokszor szabad szemmel nem is vehetők észre, felnagyított fényképen azonban megfigyelhető minden egyes csorbának az útja. A mikroszkópikus nyomok felnagyítása 3–20 szoros felnagyítással történik. A lefényképezésnél igen fontos a megvilágítás. Különösen egészen finom nyomoknál erős oldalfény szükséges, míg erősebb, durvább nyomoknál a mérsékelt oldalmegvilágítás jobb, mert több árnyékkontrasztot idéz elő. Sokszor külön kell fényképezni a nyomot és külön az eszközt. Némely esetben célszerűbb lesz ugyanolyan színű mintázóanyaggal a nyomot és az eszközt lemintázni, miáltal ugyanolyan színű mintázatot nyerünk, mely összehasonlításra alkalmasabb (pl. az ajtón levő vésőnyomokat plastilinnal, a vésőt pedig gipsszel mintázzuk le, ezáltal két fehér mintázatot nyerünk). Sokszor pedig az fog eredményre vezetni, ha nem az eszközt hasonlítjuk össze, a nyommal, hanem az eszközzel erre a célra készített nyomot a bűnjelnyommal. Pl. Festett bútoron tisztán látszanak a véső csorbái. Ekkor a gyanúba vett vésőt élével végighúzzuk a nyomdafestékekkel bekent üveglapon vagy olomtömbön, viaszon, gitten stb. vagy ugyanazon az anyagon készítünk ugyanolyan nyomot a gyanúba vett eszközzel. (Legalkalmasabb anyag az ú. n. vakarási diagramm céljára a Kockel-féle anyag, amelyet úgy nyerünk, hogy 100 rész olvasztott fehér méhviaszt 75 rész finomra őrölt cinkfehérrel vízfürdő fölött jól összekeverünk, majd kb. 1 cm vastagságú, később megkeményedő lapokat formálunk a keverékből.) Amikor az eszközzel ezeken az anyagokon vagy festékes üvegen összehasonlítási nyomot létesítünk, számolni kell azzal, hogy a vágóeszköz élének, valamint a jobb és bal oldalainak más-más felületük van s ezért más próbanyomot idéz elő pl. a merőlegesen tartott véső és másokat is-

mét a különféle szög alatt elhajlított véső jobb vagy baloldala (1. sz. ábra.)

A két nyomról készített fényképet azután olyan módon hasonlítjuk össze, hogy az összehasonlítási nyomot a fényképből kivágjuk és metszési vonalát hozzáillesztjük a másik fénykép metszési vonalához. Eközben azt vizsgáljuk, hogy a sajátossági vonalak (barázdák és töltések vonalai) találkoznak-e, kiegészítik-e egymást a nyomokban.

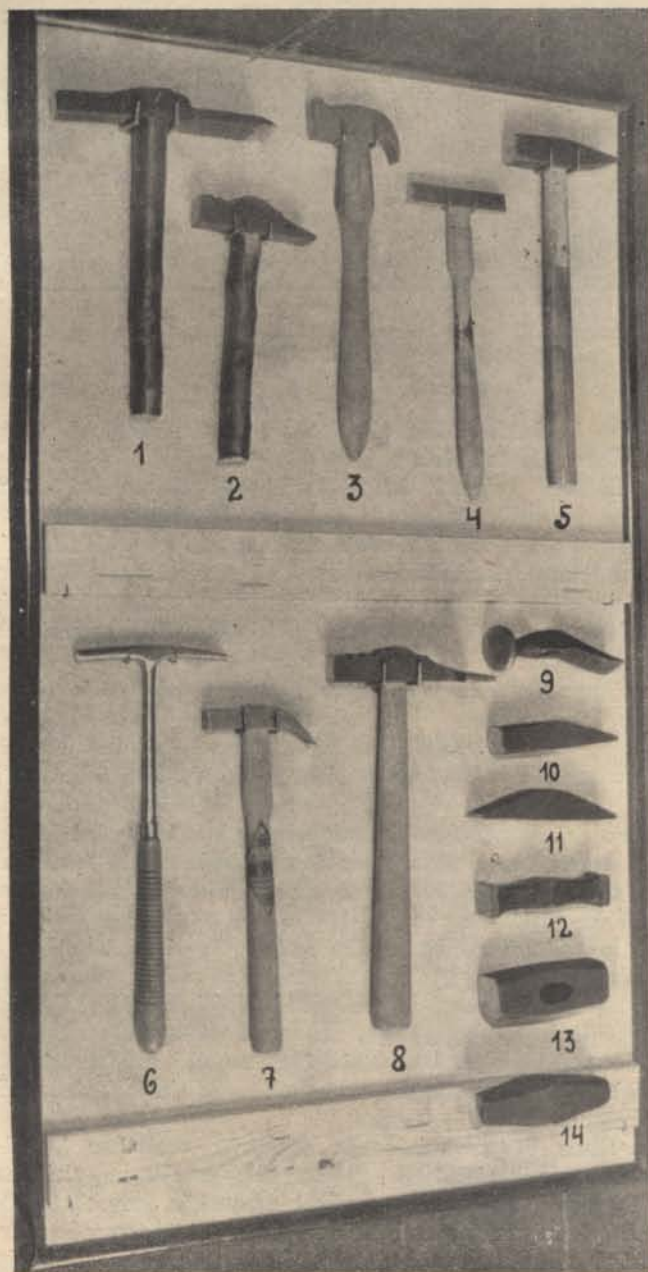
A gyanúba vett eszközzel azonban már csak akkor lehet mesterséges — összehasonlítási — nyomokat készíteni, ha az eszközhöz, az eszköz csorbáiba szorult mikroszkópikus nyomokat (farostok, festék, felhámsejtek, vér, hajszál, téglapor stb.) már kiértékeljük. Ha ennek elmulasztásával létesítenénk pl. a helyszíni körtefán próbanyomokat a gyanúsított eszközzel, természetes, hogy a szakértő utána körtefa részecskéket fog találni az eszközön.

Ha a sajátosságok nem az eszköz élén (kés, balta, véső, csipőfogó, gyalu, csapszegező stb.) vágófelületén vannak, hanem a felület belsejében, pl. kalapács ütőfelületén apró lyukak, satu, sikattyu, fogó, csavar kulcs pofáinak recézése, ráspoly, reszelő fogazata (marása) stb., akkor az összehasonlítás céljaira más fedő-eljáráshoz kell folyamodni.

Ilyen ütő, szorító stb. eszközök eseteiben legcélszerűbb az eszközt és nyomot $2\frac{1}{2}$ -szoros nagyításban lefényképezni. Ezután — mivel az eszköz lenyomata tükröképét képezi az eszköznek — az eszköz lemezét megfordítjuk s arról másolatot készítünk. A két fénykép azután összehasonlítható. Ha előzőleg a két nyomra finom rácshálózatot fektettünk, akkor az egyes sajátosságok azonos fekvése méginkább megfigyelhető. A nyomról, illetve a lemezről átlátszó filmmel is készíthetünk másolatot, melyet ráfektetünk az eszközről készített fényképre és így fedőeljárással végezhető az összehasonlítás.

Rablás és gyilkosság esetekben minden időben szerepet játszottak a *kalapácsok*, melyek különféle nagyságban és súlyban, valamint kivitelben készülnek, még-

pedig az egyes iparágak céljainak megfelelően. A nyomozó csendőrnek ismernie kell e különféle kalapácsokat egyrészt a nyomaik miatt, melyek gyakran betörések-nél is visszamaradnak, másrészt olyan szakszerű tanu-kikérdezésekhez, körözések tárgyleírásának megértésé-hez, házkutatások lefolytatásához, amelyeknél egyes faj-tájú kalapácsoknak szerepük van. A leggyakrabban elő-forduló kalapácsok: kőműves, asztalos, patkoló, üveges, lakatos, kárpitos, házi, borító (furnir), kötő, kavics-törő, cipész, kaszaverő (magyar és német forma) egyen-gető kalapácsok, amelyeknek alakját a 2. és 3. sz. ábrán látjuk,

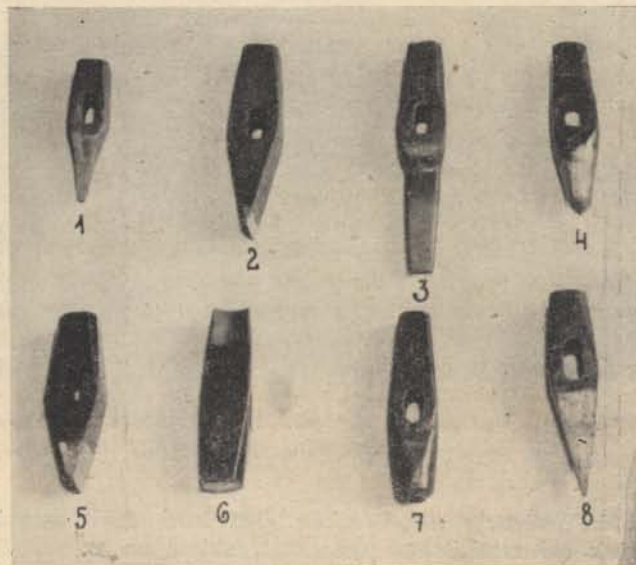

2. sz. ábra.

Elterjedtebb kalapácsok: 1. kőműves, 2. asztalos, 3. pat-koló, 4. üveges, 5. lakatos, 6. kárpitos, 7. házi, 8. borító (furnir), 9. cipész, 10. kaszaverő (magyar), 11. kaszaverő (német forma), 12. bádgos (kettős egyengető), 13. kötő, 14. kavics-törő kalapács.

Mindezek a kalapácsok a kalapács fokának és élé-nek különféle kiképzésében különböznek egymástól. A kalapács foka négyzet, négyszög, téglalap, nyolcszögű,

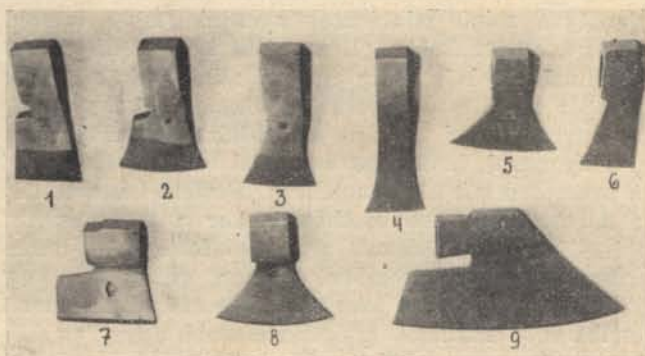
trapéz, kerek alakú, ütőfelülete sík, homorú vagy hul-lámos lehet, az éle pedig többé-kevésbé széles és éles vágóélben, legörbített kampóban, egyenes vagy kampós kétágú villában végződhetik. Az ilyen különféleekppen kiképzett kalapácsok különféle nyomokat is idéznek elő a megtámadott anyagon s aki ismeri az egyes kalapács-fajtákat, a nyomból következtethet a kalapács fajta-jára és ezen keresztül a birtoklási lehetőségére, illetve valamely mesterségre.

3. sz. ábra.

Különlegesebb kalapácsok: 1. patkólyukasztó, 2. nyeles vágó, 3. nyeles szerszámlyukasztó, 4. szeghely készítő, 5. patkó-árkáló, 6. félgömbvágó, 7. szegfejkészítő, 8. patkószeghely-készítő kalapács.

Az ütő és vágó szerszámok közül a *balták*, *fejszék*, *szekercék*, *bárdok* és *toporok* az élet és testiépesség elleni bűncselekményeknél, feltöréses és betöréses lopásoknál (pl. pincebetöréseknél, szekrényfeltöréseknél stb.) va-gyonrongálásoknál, falopásnál, erdei kártételeknél stb. játszhatnak szerepet. E szerszámok éle és foka is külön-féle nagyságú, méretű, alakú és felületű lehet. Az él ezeknél a szerszámoknál különféle hosszú, többnyire nem egyenes, hanem a nyél tengelyéhez viszonyítva ív alakú.

4. sz. ábra.

Fejszék, balták, szekercék, toporok, bárdok: 1. erdélyi, 2. magyar, 3. német, 4. debreceni fejsze, 5. faragó balta, 6. ágvágó balta, 7. ácsszekerce, 8. bognártopor, 9. ácsbárd.

Faluhelyen előforduló erdei kihágásoknál a fa meg-őrizheti a többnyire kicsorbult balta nyomait. E rend-ellenességek nyomait nem annyira a visszamaradt fa-tönkön, hanem a tő körül heverő forgácsokon kell ke-resni. Ezeken a csorbák hosszú töltésszerű kiemelkedé-

sek és barázdák alakjában jutnak kifejezésre. Ha e barázdák végtelenül változatos méretei és térközei egyeznek a gyanúba vett baltával vagy késsel létesített összehasonlítási nyomokkal, ha folytatásukban pontosan kiegészítik egymást, akkor döntően bizonyítják az okozati összefüggést.

E mesterséges nyomok előállítására úgy történik, hogy a gyanúba vett eszköz élet gipsz, vagy viasz-cinkoxid-tömbön, festékes üvegen végighúzzák, vagy ugyanolyan anyagon (fanemen) vágást idéznek elő. Előbbi esetben tiszta nyomot úgy lehet nyerni, ha a eszközt a tömbön többször végighúzzák. E végtelenül precíz munkát gépekkel kell végeztetni. Az összehasonlítás munkáját ezért csak szakértő végezheti el, már csak azért is, mert maga az összehasonlítás munkája is igen kényes. Sokszor ugyanis nem a vágószerszám éle (tehát az él bemélyedő csorbái) jutnak kifejezésre a nyomban, hanem az élnél jobbra-balra kiforduló oldalcsorbák. Miután az eszközt többnyire kisebb-nagyobb szög alatt alkalmazzák, ezért a szög fokához képest más és más sajátosságok keletkeznek a metszési felületeken, még pedig két helyen: egyrészt a megtámadott anyagon (fán) az eszköz egyik oldalától, másrészt a lehasított forgácson az eszköz másik oldalától. E két metszési felületen így a penge két oldalának megfelelően egészen eltérő vonalvezetési nyomok keletkeznek s éppen ezért fontos, hogy a nyomozó csendőr mind a forgácsokat, mind a megtámadott fa végeit is biztosítsa. A forgácsokat pedig a lehetőség szerint illessze össze és az eredeti helyzetükben összerakott forgácsköteget zsineggel kösse át.

Egy esetben kb. 8 hetes vizihulla koponyáján több élesszélű csontsérülést találtak. A tó partján nyél-nélküli balta feküdt, amelynek az élnél több mély csorba volt. Ezzel viasz-cinkoxidlemezen benyomatokat készítettek, amelyek összehasonlításakor kiderült, hogy a fejszerűléssel megegyeznek.

Egy másik esetben viszont a gyanúba vett személy tettességét határozottan ki lehetett zárni. Magános üzletasszonyt boltjában meggyilkolva találtak fel. A boncolás a koponyán különféle könnyebb és súlyosabb sérüléseket állapított meg, melyeket lefényképeztek. Néhány hét múlva a gyanú a szomszédnőre irányult. Lakásában baltát találtak, melyen vérnyomok voltak és a balta feltűnően beleillett látszott a koponyasérülésekbe. Az asszonyt letartóztatták, a baltát közelebbi vizsgálat alá vonták. A vérvizsga eredménytelen maradt, mert csak a nyelén találtak kevés vért, míg a balta fején, az ütőfelületén sem vérnyomok, sem semmiféle tisztoztatás nyomai nem mutatkoztak. Az ütőfelület azonban nem volt lapos, hanem meglehetősen domború, tompa éllel. A koponyán azonban a sérelmi nyom lapos zúzódás volt éles sarkokat mutató szakításokkal, amelyeket a gyanúba vett baltával nem lehetett összehangba hozni. E lelet és más megállapítások alapján a tettességet ki kell zárni. A felhozott példa egyéb tanulsága az, hogy milyen fontos a nyomok fényképezési rögzítése. Ha ezt a boncoláskor elmulasztják, a költséges és körülményes kihantolást (exhumálást) nem lehetett volna elkerülni.

Ugyanezeknek az elveknek alapján a *gyalu* forgácsai is azonosíthatók. Egy gyujtogatási esetben a helyszínen néhány ilyen forgács épségben maradt és ezeken ugyanolyan szélességű és elrendezésű csorbanyomok voltak megállapíthatók, mint a gyanúsítottnak, egy szomszédos malomtulajdonosnak házában talált forgácsokon.

(Folytatjuk.)

Közúti vámmentesség ellenére - kihágási feljelentés.

Írta: Dr. Kassay-Krantz Dezső alezredes-hadbíró.

Furcsának, — és ha fejtegetéseim címét megtoldom azzal, hogy az alábbiakban a fegyveres erő tagjait megillető vámdíjmentességről lesz szó, — szinte képtelenségnek tetszik, hogy kihágásról, kihágási feljelentésről lehessen beszélni ott, amikor és akiknek írott törvény biztosít jogkedvezményt, kivételezést. Pedig a tapasztalati helyzet az, hogy kivált amióta a motorsport örvendetesen fellendült és a fegyveres erőhöz tartozó személyek mindsűrűbben vesznek részt járóműveikkel a közúti közlekedésben, a baleseti és közlekedésrendészeti feljelentések mellett a panaszok legártatlanabb fajtái: a vámkihágási feljelentések is mindgyakrabban felmerülnek.

Hozzáteszem mindjárt, hogy ezen utóbbiak azok, amelyek egyfelől sok haszontalan iratváltást, elkerülhető munkát okoznak a hatóságoknak és parancsnokságoknak, másfelől fölös bosszúságot azoknak, akik megfelelő magatartás esetén az efajta feljelentéseket elkerülhették volna.

Hadd frissítsük fel tehát emlékezetünkben a közúti közlekedés szempontjából figyelmen kívül nem hagyható azokat a szabályokat, amelyek a vámszedési jog gyakorlására és a vámfizetési kötelezettségre vonatkoznak. És hadd fűzhessek azokhoz néhány irányító megjegyzést, gyakorlati üdvös tanácsot.

Tudvalevően hazánkban a vámokról az úttörvény (1890:I. t.-c.) II. Rész. I—III. Fejezetének 81—103. §-ai rendelkeznek. Ez a törvény állapítja meg, hogy a vámszedés joga csak közutakon, vagyis a közlekedés céljait szolgáló, magántulajdonban nem lévő utakon, közforgalomra szolgáló hidakon, kompokon (réveken) és hajóhidakon, továbbá a városok és községek kövezetének használatára fejében gyakorolható, illetve engedélyezhető. A jogot, illetve annak gyakorolhatására az engedélyt a kereskedelemügyi miniszter, a városok és községek kövezetvámjára nézve a belügyminiszterrel egyetértőleg adja. Vámszedési joga van az államnak, melyet az állami utakon, vagyis az állam által épített, fenntartott és kezelt közutakon, úgyszintén a közforgalomra szánt állami berendezéseken saját közegei által gyakoroltathat, de a jogot az úttörvény korlátai között bérbe is adhatja. Vámszedési joguk lehet továbbá a törvényhatóságoknak, városoknak és községeknek, az ezek részére engedélyezett vámszedési jogok azonban magánszemélyekre át nem ruházhatók; végül magánszemélyeknek is, akik másra csak a személyhez nem kötött vámszedési jogot ruházhatják át a kereskedelemügyi miniszter előzetes engedélye és jóváhagyása alapján.

A vámdíjak egyének, járóművek és állatok, vagy a szállított állatok súlya után szedhetők és — a vámtárgy igénybevétele és használatának mérve, illetve különbözősége által indokolt — vámdíjtételeik a vonatkozó engedélyyokirat vámdíjjegyzékében részletesen meg vannak határozva.

Itt illeszkedik bele közleményembe a vámmentesség kérdése. Megéri, hogy a vonatkozó rendelkezéseket részletesen ismertessem.

A vámdíjak fizetése alól mentesek: 1. az államfő, a királyi ház minden tagja és udvartartásai; 2. az idegen hatalmak követi, képviselői és fogatai (járóművei); 3. a fegyveres erőhöz tartozó vagy annak szolgálatában álló egyének, nemkülönben mindazok a fogatok, illetve járóművek — ideértve a kirendelt községi előfogatokat

is — és állatok, melyeket a fegyveres erő szükségleteinek szállítására használnak. Ha az egyének vagy szállítási eszközök katonai minősége külsőleg felismerhető nem lenne, megfelelő hatósági igazolvánnyal kell bírniok; 5. az állami és törvényhatósági tisztviselők, továbbá a közbiztonság fenntartásával megbízott hivatalos közegek, a pénzügyőrök, a fegyencek, foglyok, toloncok és az azokat kísérő személyzet, nemkülönben a mindezeket szállító fogatok (járóművek); 6. az állami javak általában és az azokat szállító fuvarok (járóművek); 7. a m. kir. postát szállító járóművek, lovak és szállítmányok; 8. mindazok, akik állami, törvényhatósági, községi közlekedési és községi utak építésével s jókarbantartásával, vagy e teendők ellenőrzésével vannak megbízva és az ezeket szállító járóművek, azokon a vámtárgyakon, amelyekre hivatalos tevékenységük kiterjed; 9. mindazok a fogatok (járóművek), melyek az állami vasutak, állami, törvényhatósági, községi utak építésére és fenntartására, továbbá az árvédelem biztosítására szükséges anyagot szállítanak; 10. a 4., 5., 6., 8. és 9. pontokban említett vámmentes személyeket és tárgyakat szállító magánfuvarok mentességüket üresen visszatértükben is élvezik; 11. az országos vagy községi közmunkát teljesítő egyének és fuvarok; 12. hivatalos működésben eljáró és egyházi jelvénnel ellátott lelkészek; 13. temetkezési menetek és búcsújáratok, ha csoportosan és egyházi jelvénnel mennek; 14. a templom, iskola és paplak építésére ingyen kiszolgáltató fuvarok; 15. közveszély (hófúvás, árvíz, tűz stb.) eseteiben az előjáróság által kirendelt közérő, tűzvész, árvíz vagy háború idején a mentők, menekülők fogataikkal, állataikkal; 16. a tűzoltók, mentők és fogataik (járműveik), midőn a vész, illetve szerencsétlenség színhelyére sietnek vagy onnan visszatérnek; 17. minden mezőgazdasági célból közlekedő fogatok (járóművek) vagy hajtott állatok azon határon belül, melyhez tartoznak; 18. gyalogos személyek általában, akár visznek terhet, akár nem (ez a mentesség kompokra és révekre nem szól); 19. a községből kimenő fogatok és kihajtható marhák a kövezetvám fizetése alól; 20. azok a lovak és vonóállatok, melyek katonai célra kirendeltetvén, az átvételi helyre vagy onnan visszaszállítatnak, továbbá a fegyveres erő élelmezése céljából beszerzett marhák, melyekre nézve a hajtóknak a katonai hatóság által kiállított igazolványt kell felmutatniok; 21. a vámtulajdonosok által önként vámmenteseknek elfogadott személyek, állatok és fuvarok, mindazokat a vámmentessége-

ket is ideértve, melyek magánjogi szerződéseken vagy egyezségeken alapulnak.

Mindazoknak a személyeknek és szállítmányoknak, akik, illetve amelyek a fentebbi 5., 6., 8., 9., 10., 11., 12—15. és 20. pont alattiak szerint vámmentesek, megfelelő hivatalos igazolvánnyal kell bírniok. A kereskedelemügyi miniszter, a közigazgatási bizottság indokolt felterjesztésére, a vámmentesség tekintetében korlátozásokat vagy kiterjesztéseket tehet.

A vámmentességi igazolványokat községekben a község bírása, városokban a polgármesteri hivatal állítja ki. Ezek a hivatalos igazolványok szolgálnak az állami és törvényhatósági tisztviselők vámmentességének az igazolására is és az ország egész területére érvényesek. Igazolhatják azonban vámmentességüket vasúti arcképes igazolvánnyal avagy személyazonosságukat minden kétértelműséget kizárólag igazoló más hivatalos okirattal is.

Megemlítendő ehelyütt a m. kir. közigazgatási bíróság elvi határozata, mely szerint az úttörvényben megállapított vámmentességeket, mint az általános kötelezettségű közteher alóli kivételeket, szorosan kell értelmezni. Ehhez képest az állami vagy törvényhatósági tisztviselőt szállító fogatot vámmentesség csak akkor illeti meg, ha az magát a vámmentességet élvező egyént szállítja; ha tehát a fogaton más — vámmentességet nem élvező — személy is helyet foglal, a meghatározott vámdíjat a járművön helyet foglaló ezen személytől be lehet szedni.

A fegyenceket, foglyokat és toloncokat kísérő személyzet részére kiállított hivatalos igazolványok egyúttal a kísérő személyek és járművek vámmentességére is szolgálnak bizonyítékkul.

A katonai (csendőrr) egyének tulajdonát képező és általuk használt járművek, valamint a nevezettek által saját használatukra felfogadott bérjárművek vámmentesek, hacsak a vám e járműveknek hatóságilag megállapított bértarifájában nem foglaltatik benn. Ily esetben a vámot a kocsivezető tartozik megfizetni.

Katonai egyének vámmentessége független az egyenruha viselésétől; polgári ruhában azonban megfelelő igazolvánnyal (személyazonossági igazolvány, vasúti arcképes igazolvány stb.) kilétüket igazolniok kell.

Ez, illetve ennek a vámtulajdonos avagy vámközeg által jogosan követelhető kötelezettségnek a mellőzése az okozója a legtöbb kihágási feljelentésnek, rendszerint oly esetekben, amikor mit sem törődve az igazolási kötelezettséggel, a vámvonalon megállás nélkül tovább robognak, nem gondolván arra, hogy a vámosnak rendszerint módjában áll a jármű közlekedési rendszáma alapján, vagy egyéb módon a vámdíj megfizetése alól kibújni véltnek a feljelentésére. Egy ilyen feljelentés pedig rendszerint a fegyelmi kihágás megállapítására vezet, amennyiben ama tény által, hogy az illető a vámmentességet biztosító körülménynek igazolása elől kivonta magát, a felelősségrevonásra méltán rászolgált.

Megemlítendő még, hogy a 75.225/1897. számú m. kir. kereskedelemügyi miniszteri rendelet szerint nem szünteti meg a katonai (csendőrr) személyek által használt fogatok (járóművek) vagy bérkocsik (bérgepkocsik) vámmentességét az a körülmény, hogy rajtok kívül bennük hozzátartozóik is helyet foglalnak. Továbbá, hogy a vámdíjaktól független a társasgepkocsik (autóbuszok) vagy áruszállításra üzletszerűen használt gépkocsik (teherautók) úthasználati díja, mert az utóbbi az útfenntartás költségeihez való hozzájárulás célját szolgálja.

Gábel Gyula tthts. — Dunavecse — 21 éves szolgálati lova, amelyet 16 éve lovagol.

A m. kir. csendőrség Emlékalapjának mérlege az 1935. évről. *)

Bevétel.	1935. I. 1-től XII. 31.-ig.	P	f	Kiadás.	1935. I. 1-től XII. 31.-ig.	P	f
1934. évi december hó 31-én vagyon	10.153	64		Kezelési költségek	2.326	48	
Kamatok	424	21		Postatakarékpénztári díjak és illetékek	52	03	
Fillérmaradványokból	3.972	21		Csendőrsárdás bemutatási költsége	53	70	
Levelezőlapok eladásából	4.906	34		Réti Flórián thts. síremlékének áthelyezési költsége	97	—	
				Múzeumi tárgyak vásárlása	1.555	25	
				15 régi sírkő vétele	498	—	
				5 sírkő átfaragása és sírkőre feliratvésés	381	80	
				A Püspökladányban felállított sírkő szállítási és felállítási költsége	176	50	
				Musztács Ferenc őrmester síremlékének szállítási és felállítási költsége	65	75	
				Török Ferenc tábornok és Ziegler Károly tábornok régi arcképeinek átfestési költsége	150	—	
				Tábornoki síremlékekről felvett fényképek költsége	67	—	
				Budapesti vértanu-emlékműre nevek felvési költsége a Fehérháznak	600	—	
				Szombathelyi őrsparancsnokképző iskoláról készült levelezőlapok költsége	118	46	
				Összesen:	6.141	97	
				Maradvány 1935. év végével	13.314	43	
				Mindössze	19.456	40	
	19.456	40					

*) Közzétesszük az Emlékalap alapszabályainak 26. pontja alapján.

vitéz Dobó István s. k. tábornok,
elnök.**Cigányfurfangok.**Írta: KISS MIKLÓS tiszthelyettes (Debrecen).
(Második közlemény.)

IV.

A következőkben azt beszélem el, hogyan jutott egy ügyes cigány egyik határszélről a másikra s miként követett el sorozatos bűncselekményeket anélkül, hogy a közbeeső őrsök elfogták vagy további csavargásában megakadályozták volna.

1931 november 7-én Balogh Sándor törzsőrmesterrel a nyíregyházi őrskörletben történt falbontásos betörések ügyében nyomoztam. Már négy napja jártuk a határt, de annál egyebet megállapítani nem tudtunk, mint azt, hogy a sorozatos betörések elkövetésével egy 30 év körüli, köpcös termetű, forradásos nyakú, cigányos kinézésű, André nevű egyén gyanúsítható.

Míg mi Nyíregyházán nyomoztunk, a csengeri őrs Csengerben elfogott egy Kalányos Ferenc nevű buzsáki cigányt és azt csavargás miatt az ottani szolgabírói hivatalnak átadta s ezen körülményt a debreceni nyomozó alosztályparancsnokságnak jelentette, egyben priorálását kérte.

Az alosztályparancsnokság szükségesnek tartotta Kalányos alibijét a nyíregyházai betörések elkövetési idejére is megvizsgáltatni, ezért telefonon elrendelte, hogy utazzunk Csengerbe és ott Kalányost kikérdezve, vele szemben a nyomozást folytassuk le. A parancs vétele után — tudva azt, hogy a főszolgabírói hivatalnál nem igen szeretik a csavargó cigányokat — a csengeri őrstől Kalányos felől telefonon érdeklődve megkérdeztem, hogy időközben nem toloncolták-e el onnan. Az őrs közölte velem, hogy az illető már szabadon van, de ott akar letelepedni. Ezután az őrsöt arra kértem, hogy Kalányost ismét fogja el és odaérkezésünkig tartsa őrizetben.

Csengerbe történt érkezésünkkor azonnal láttam, hogy az illető nem azonos az általunk gyanúsított André nevű cigányos kinézésű egyénnel, így a nyíregyházai be-

töréssel kapcsolatban nem sokat érdeklődtem tőle, annál jobban érdekelt azonban előléte s hogy tulajdonképpen mi okból és mi módon került csonka országunk határszéli községébe? Nevezett buzsáki születésű, szombathelyi lakos, szőnyegszövőnek adta ki magát. Előadta, hogy mint szőnyegszövő az ország nagy részét bejárta s a legnagyobb határozottsággal jelentette ki és állította, hogy bűncselekményt útközben sehol sem követett el és saját munkájával készített szőnyegek eladása révén tartotta fenn magát. Rendkívül értelmesen beszélt, írni-olvasni igen jól s igen szépen tudott s annyira meggyőző volt az előadása, hogy magam is hinni kezdtem ártatlanságában és becsületességében. Annál is inkább hinni kezdtem, mert a cigányszokásoktól eltérően, első előadása alkalmával közölte, hogy már büntetve volt és pedig Szombathelyen két ízben mezőrendőri, egy ízben pedig jóvedéki kihágás miatt összesen 4 napi elzárásra és 25 pengő pénzbüntetésre. Mikor mindezeket szépen elmondta, újra kikérdeztem s meglepetve láttam, hogy Szombathelytől való jövetelének útvonalát teljes pontossággal ismételte meg s abban gyanús körülményt még én sem találtam, pedig hát a cigányokkal szemben már én fokozott elővigyázattal voltam. Csupán csak az tűnt fel, hogy Nyíregyházán több napon át tartózkodott s miután ott tartózkodása körülményeiről — főleg az előbbieken említett betörés miatt — részletesen kérdezni kezdtem, azt adta elő, hogy az ottani Erzsébet kórházban volt s ott viszketegség (rüh) betegséggel gyógykezelés alatt állott. Kérdésekre közölte azt is, hogy a kórházban egy igen jószívű orvos ingyen gyógyította ki csúnya betegségéből s még csak szegénységi bizonyítványt sem kért tőle. Kalányos előadásának ezt a részét megtámadhatónak véltem, ezért elhatároztam, hogy Nyíregyházára kísérjük és ott előadásának valódiságáról meggyőződünk.

Nyíregyházára érkezve utunk a királyi törvénszéki fogház mellett vezetett el. Kalányos a fogház előtt megállott és a fogházra mutatva kijelentette, hogy „ebben a kórházban kezeltek a viszketegséggel, de nem 3 hétig, mint előzőleg mondtam, hanem 3 hónapig”. Kalányos ki-

jelentése meglepett bennünket s most már láttam, hogy mennyire helyes volt óvatosságnak lennem. Sietve mentünk a fogháziroda felé, hogy ott Kalányos ügye felől érdeklődhessünk s mikor a fogházfolyosóra beléptünk, a fogházőrök mosolyogva, ismerősként fogadták a mi cigányunkat. Az illetőt azonban — újabb meglepetésemre — nem Kalányos, hanem Balog Sándor néven szolgáltatták s közölték velem, hogy ott ezen a néven 1931 július 17 és október 20. között a fogház lakója volt.

Ezek után fokozott erővel fogtam hozzá a nyomozáshoz s ennek során a következőket állapítottam meg.

Kalányos Ferenc kóborlásai közben Mátészalkára érkezett. Pár heti ott tartózkodás után ellopta Balogh Sándor mátészalkai cigány igazolványát, ennek alapján felvette a Balogh Sándor hamis nevet és Dombrádra távozott. Dombrádon Oláh Balogh Pál cigány lakásán szállt meg. Rövid idővel ezután Oláh egyik dombrádi lakásból 800 pengőt lopott s ezért mindketten Sárospatakra mentek és ott az egyik korcsmában mulatni kezdtek. Ez volt a vesztük, mert az ottani csendőrség előtt gyanússá váltak és a járőr elfogta őket. A lefolytatott nyomozás során Kalányos Balogh Sándor mátészalkai születésű és illetőségűnek adta ki magát s személyazonosságát a már említett lopott igazolvánnyal igazolta. Nevezett a nyomozást végző járőr előtt tagadta, hogy a lopás elkövetésében részt vett volna, csupán csak azt ismerte be, hogy a Sárospatakon elmulatott pénz lopott volt. A tudomással bírt. Így az ügy további folytatása az lett, hogy Oláh Balogh Pál lopás, Kalányos pedig orgazdaság miatt a nyíregyházi királyi ügyészségnek át lett adva.

A nyíregyházi királyi törvényszéki fogház irodájában vezetett törzskönyvben Kalányos Ferenc valóban Balogh Sándor néven lett elkönyvelve, s ezen név alatt lett megbüntetve.

Nyíregyházán végzett nyomozásunk közben megtudtam, hogy Kalányos már több ízben volt büntetve, s a debreceni királyi ügyészség fogházában is volt, 1928. évben pedig a hajdúnánási királyi járásbíróaságtól, büntetésének kitöltése közben úgy szökött meg, hogy az őt vizsgáló fogházőrré rázárta az ajtót. Hogy nevezett cigány gyanús szerepét tovább tisztázhassuk, Debrecenbe az ügyészség fogházába kísértük, hol ismét meglepetést ért bennünket, mert a fogházőrök Kalányost, mint régi ismerősüket fogadták, de nem Balogh, hanem Rostás néven üdvözölték. Az első pillanatban azt hittem, hogy tévednek, de kételyeim azonban mindjárt elmúltak, mert láttam, hogy Kalányos, mint régi ismerős, jobbra-balra bókolt a fogházőrök felé. Ezután a fogházirodába mentem, s az ott vezetett törzskönyvből megállapítottam, hogy Kalányos 1916—1918. években 6 ízben volt lopás és egy ízben volt fogolyszöktetés és hatósági közeg elleni erőszak miatt büntetve, s kiszabott büntetésének időtartama több, mint 10 évet tett ki, pedig ebben a nyíregyházi kapott büntetése még benne sem volt. Megállapítottam azt is, hogy büntetéseit Horváth Antal, Rostás Ferenc és Nagy Ferenc álnevek alatt töltötte le. Ezeket tudva, most már kételkedtem előadásának valódiságában s kétségbe vontam, hogy útja közben nem követett volna el bűncselekményt. Kételkedésem indokolt is volt, mert további részletes kikérdezése és az

általa előadottaknak ellenőrzése alapján megállapítottam, hogy nevezett Csengerig való eljutása közben Fehérgyarmat, Mándok, Tiszafüred, Celldömölk, Sorokújfalu, Kőszeg, Körmend, Nádasd, Vasvár, Palinpuszta, Nagylengyel, Zalaegerszeg, Zalaszentgrót, Nemesvid, Inke, Tab, Kaposvár és Tamás községekben, illetve városokban követett el, részben betörés, részben besurranás útján lopásokat.

Miután a debreceni nyomozó alosztály területén elkövetett eseteket lenyomoztuk, Szombathelyre kísértük és további nyomozás végett az ottani nyomozó alosztályparancsnokságnak átadtuk, az pedig a hozzá tartozó esetek lenyomozása után a pécsi nyomozó alosztályhoz továbbította, onnan majd a kaposvári királyi ügyészség, illetve törvényszékhez került, hol nagy számú bűncselekménye miatt 5 évi dologházra lett ítélve.

Mint érdekességet említem még meg, hogy Szombathelyen az ottani fogházban is megjelentünk vele s ott a fogházőrök Kalányos Ferenc néven ismerték és ott ezen a néven ült 6 hónapot. Úgy látszik, míg az egyik határszéltől a másikig elért, közben nem használta ezt a nevet, határszálon fekvő Csenger községben azonban ismét felvette, gondolván, hogy Szombathely messze van oda és nem akad majd járőr, amelyik kételkedjék a meggyőző előadásában. Dicséretére válik a csengeri őrsnek, hogy elfogása után a nyomozó alosztályhoz fordult és priorálását kérte, s ezáltal lehetővé tette, hogy vele szemben az alosztály járőre fellépjen s sok-sok bűnét kiderítse, amelyek addig — őszintén szólva nagy csudálkozásomra — nem lettek tisztázva.

Megemlítem Kalányosra vonatkozólag azt is, hogy nevezettről az alosztályparancsnokság ujjlenyomatot vétetett fel, amelynek alapján előző büntetéseinek megállapítása céljából prioráltatta. Az Országos Bünyügyi Nyilvántartó Hivatal értesítése szerint, nevezett büntetve volt lopás miatt 9, közveszélyes munkakerülés miatt 1, fogolyszöktetés és sikkasztás miatt 1 esetben. Utolsó büntetésének a Szombathelyen töltött 6 hónapi fogház büntetés volt jelezve, holott az illető jóval később töltötte, Balogh Sándor néven, Nyíregyházán 3 havi fogház büntetését.

V.

1932. év január havában cigányokkal folytatott nyomozásom alkalmával egyik gyanúsított cigány azt ajánlotta, hogy jó lesz, ha már egyszer ellátogatok Borsodszemere községbe is, mert ott tartózkodik egy híres tolvaj cigány, ki most Lakatos Sándor nevet visel, ez a neve azonban hamis. Hogy mi a valódi neve, mikor és honnan került a községbe, továbbá, hogy milyen bűncselekményeket követett el, arra nézve adatokkal szolgálni nem tudott. Ez is elegendő volt azonban nekem s Lakatos Sándor nevét jegyzetkönyvecskémbe előjegyezve, elhatároztam, hogy alkalmilag tiszteletemet teszem az illető cigánynál.

Fenti értesülés után alig telt el egy hónap, mikor cigányügyben nyomozva, Enyedi László törzsrőrmesterrel a Borsodszemere községgel szomszédos Mezőtárkány községbe kerültem. E nyomozással kapcsolatosan Borsodszemere községben is akadt tennivalónk s ezért elhatároztam, hogy alkalmat keresek Lakatos Sándorral való megismerkedésre. Át is mentünk a községbe, de mire odaértünk, úgy Lakatos Sándor, mint annak Béla nevű testvére — megtudva, hogy mi a szomszédban vagyunk — eltűntek a cigánytelepről. Az otthon levő cigány nők

EGY KIS FEJTÖRÉS:

Egy koldus cigarettavégeket szedeget fel az utcán. Hét cigarettavégből sodor magának egy cigarettát. Hányat sodorhat negyvenkilenc cigarettavégből? Azok között, akik ezt helyesen megírják nekünk, jutalomtárgyat sorsolunk ki.

mindjárt észrevették, hogy idegenek vagyunk, kutató és gyanakvó szemekkel vizsgáltak bennünket és érdeklődtek megjelenésünk oka felől. Barátságos viselkedésünk annyira felbátorította őket, hogy még azt is meg merték kérdezni, hogy hova való csendőrök vagyunk. Kérdésükre válaszoltunk, de a valót nem mondtuk meg s egy nem létező nevű és személyleírású cigány felől érdeklődve ott-hagytuk őket és a községházához mentünk, hogy ott Lakatos Sándor születési adatainak utána nézzünk.

Az anyakönyvben Peni János és Lakatos Jozefa törvénytelen házasságtól származó, 1900 szeptember 28-án született Sándor és ugyanazon szülőktől származó, 1906 május 6-án született, Béla nevet nyert fiúk bejegyzését megtaláltuk. A két Lakatos úgy a községi jegyző, mint a községi bíró borsodszemerei lakosoknak ismerték és határozottan állították, hogy az illetők 5—6 év óta állandóan a községben laknak. Nevezettek a büntetett előéletűek között nem szerepeltek s viselkedésük ellen eddig kifogás nem merült fel. Mint vásári loalkuszok járták a környékbeli vásárokat, de semmiféle terhelőt nem tudunk rájuk, így eredmény nélkül tértünk onnan vissza Mezőtárcányba, majd az illetékes mezőkövesdi őrsre, hol a Lakatosokra vonatkozó megállapításunkat a legénység közöltük.

Fenti eset után két hét múlva a mezőkövesdi őrsparancsnokság a csehekhez átsatolt Ungvárról névtelen — ajánlott — levelet kapott. A névtelen levélíró jelezte, hogy a két Lakatos — előlünk — azért szökött el a cigánytelepről, mert igen sok bűncselekmény terhelte őket.

A mezőkövesdi őrs a névtelen levelet további eljárás végett a nyomozó alosztályparancsnokságnak felterjesztette s annak alapján az alosztályparancsnokság újabb nyomozást rendelt el az ügyben s a nyomozásra újra Enyedi László törzsrőmesterrel lettem kivezényelve. Most váratlanul érkeztek meg Borsodszemere községbe s ennek tulajdonítottam, hogy sikerült ott őrizetbe venni. Nevezettel szemben a nyomozást a mezőkövesdi őrs járőrével karöltve folytattuk le s ennek során Lakatos Sándor, annak vadházastársa, Lakatos Teréz és Lakatos Anna borsodszemerei, valamint a később elfogott Lakatos Antal (Körte) tiszafüredi cigányokra a tiszafüredi, poroszlai, mezőkeresztesi, mezőkövesdi, egri, füzesabonyi, pétervásári, hevesi, jászárokszállási, kunszentmiklósi és komádi-i országos vásárok alkalmával elkövetett lopásokat sikerült rábizonyítani.

Nevezettek a lopásokat rendszerint úgy követték el,

Az emlékbizottság munkájából: Szamosfalvi Panajott Sándor altábornagy, a csendőrség volt felügyelőjének a sírmléke a magyarávári temetőben.

hogy a vásárookra előző este megérkezett és a vásártereken éjjelező, vagy pedig a vásárokra menő, avagy a vásárokról már hazafelé igyekező vásári árusok és kereskedők szekeréről leszedték az árukat oly módon, hogy az egyikük felmászott a szekérre s az árukon levő ponyvát felvágta és úgy adogatta le az árukat, a szekeret követő társainak. Az így leadogatott árukat aztán valamelyik dűlő úton hagyott szekerükhöz hordták és amikor már elegendőt összeptak, Borsodszemere községbe szállították. Az árukat a községben vadházastársaik azon ürügygel, hogy azokat Csehszlovákiából csempészték át, a község lakosai között eladogatták. A nyomozás során 13 borsodszemerei családtól sikerült nagyobb mennyiségű új árut őrizetbe venni. Így a cigányok beismerése tárgyi bizonyítékokkal is alá lett támasztva.

Lakatos Sándornál elfogásakor egy Markovics György névre szóló, 1932 február hóban, Órdarma községben kiállított keresztlevelet találtunk. A beismerésben levő Lakatos Sándor jelzett keresztlevél beszerzését, valamint annak rendeltetését az alábbiak szerint világította meg:

Borsodszemerén történt első megjelenésünk alkalmával a cigánytelepen tartózkodott Farkas Lajos (Palkó) bogácsi illetőségű kóborcigány 13 éves Piroska nevű leánya is. A cigányleány engem felismert és eltávozásunk után a cigányok között elmondta, hogy 6 hónappal azelőtt én fogtam el az apját a gyöngyösi cigánytelepen. Amikor ő erről tudomást szerzett, azt gondolta, hogy most már ő rajta a sor, őt is el akarom fogni. Hogy az elfogást elkerülje, egyik őrdarmai ismerősével kiváltatta Markovics György névre szóló saját keresztlevelét s azt levélben elküldte a részére. Ezzel az volt a célja, hogy ha még másodszor is megjelenünk Borsodszemere községben és arról idejében értesül, a községet azonnal elhagyja és átmege a csehekhez átsatolt Órdarma községbe s a keresztlevélről azért gondoskodott idejében, hogy cseh átsatolt területre történt lépésekor legyen magát mivel igazolnia. Váratlan megjelenésünk azonban megakadályozta szökési tervének keresztülvitelében és így nem a csehekhez, hanem jól megérdemelt helyére, a fogházba került.

Nevezettel kapcsolatban, mint érdekes körülményt, a következőket említem meg. Atyját Markovics Józsefnek, anyját pedig Balogh Máriának hívták. Szüleinek, akik Órdarma községben laktak, ő volt az első gyermekük. Ő, miután Órdarma községben született, így ott Markovics György névre lett megkeresztelve. Körülbelül 10 éves lehetett, amikor szülei Órdarma községet elhagyva, Borsodszemere községbe kerültek s ott Peni János és La-

Az emlékbizottság munkájából: A vörös terroristák által Püspökladányban 1919 április 20-án kivégzett Pongrácz Aladár százados, Ferencz András és Tóth Ferenc járásőrmesterek, Jakabos Pál 1. oszt. őrmester márványsíremléke Püspökladányban. Pongrácz százados neve a sírkő túlsó oldalán van megörökítve, mert azon az oldalon fekszik.

katos Jozefa hamis neveket vették fel. A községben akkor még nem volt állandó lakásuk s csak időközönként jeleltek ott meg s mint fűrészkészítő vándoriparosok állandóan útbán voltak, mely idő alatt több gyermekük született s azokat ott keresztelték meg, ahol éppen a kérdéses időben tartózkodtak.

1900 szeptember hóban Borsodszemeré község szélén táborozó cigányok egyike kihivta a község szélére a község szülesznőjét, hol Peni Jánosné egy 3—4 naposnak látszó fiúgyermeket azzal mutatott fel neki, hogy a község szélén született. Kérte, hogy a gyermeket Sándor névre kereszteltesse meg. A szülesznő, a cigányok kérésének eleget téve, megkereszteltette és anyakönyveltette. A cigányok ezután tovább mentek, a községbe majd csak hosszú évek elteltével tértek vissza és telepedtek le, hol az addig Markovics György Lakatos Sándor lett és a községben ezen a néven lett ismeretes s ott derék, becsületes cigánynak ismerték és a községi előljáráságnál mint büntetlen előéletű szerepelt, holott az ujjnyomatlapjára érkezett válasz szerint 5 esetben volt lopás miatt büntetve és utolsó büntetése 4 évi fegyház volt.

Igaz, hogy a községben — különösen a hatóságokkal szemben — mindig igen alázatos volt, de hát csendőrt ez nem téveszthet meg s miként a fent elmondottakból is kitűnik a községi előljárások véleményével szemben is óvatosságnak kell lenni.

Miként említettem, Borsodszemerére való váratlan megérkezésünk alkalmával csak Lakatos Sándort sikerült elfognunk s ennek testvéröccsét, Lakatos Bélát, akkor nem sikerült feltalálnunk. Hosszabb ideig kerestük, de fáradozásunk eredmény nélkül maradt. A Nyomozati Értesítőben országosan is nyomozva lett, azonban ez is hiábavalónak bizonyult, mert — miként ezt 6 hónappal később történt elfogásakor megállapítottuk — Borsodszemeréről történt szökésekor vadházastársával együtt Arló községbe ment s ott Kótai Géza néven keresztlevelet váltott. A keresztlevél alapján a községi bírótól igazoló írást kért, melyben igazolva volt, hogy ő valóban Kótai Géza és arlói születésű. Ezekkel az igazolványokkal azután nyugodtan járta Ózd és Miskolc környékét, mint esernyőjavító, mindaddig, míg 6 hónap múlva egyik be-szervezett cigány közreműködésével az apci örs járőrével, Rózsaszentmárton községben sikerült elfogatni. Így került aztán ő is a miskolci királyi ügyészség fogházába, hol a többi társaival együtt elnyerte méltó büntetését.

(Folytatjuk.)

Az emlékbizottság munkájából: Az 1929 május 10-én Bala-tonzamárdi határában gonosztevők által megölt Réti Flórián tiszthelyettes emlékköve. A gyilkosság az országútnak az emlékkövel átellenben fekvő szélén történt, oda azonban az emlékköve nem volt elhelyezhető.

A világ haditengerészetének fejlődése a legutóbbi időkben.

Feszült figyelemmel kíséri a világ az olasz-angol ellentéteket a Földközi-tengeren, a fejleményeket a távol Keleten, a nem sikerült londoni megbeszéléseket..., talán soha nem volt aktuálisabb a hajóhadak, a tengerészet kérdése, mint ma.

Genfben folyton tárgyalnak a leszerelésről és ugyanakkor otthagyja Japán a tengerészeti értekezletet, mert nem tartja már magát a washingtoni 1922-ben kötött egyezményhez, mely szerint a tengeri hatalmasságok kötelezik magukat, hogy a hadihajók építését korlátozzák, a különböző flották erejét megállapítva.

Anglia: Amerika (USA): Japán: Franciaország: Itáliához = 5 : 5, 3 : 1, 75 : 1.75.

De 1922 óta nagyot változott a világ sora s a „Versailles”, „Trianon” stb. „békekötések” áldásai itt is meghozták már gyümölcsüket.

Anglia 1935 június 18-án Londonban megegyezett Németországgal, hogy hadiflottája sohasem lesz erősebb, mint az angol hajóraj 35%-a. Londonban a két állam nyíltan és őszintén megegyezett egymással. Ezáltal sok kérdés méregfogát kihúzták. Mindenestre őszintébb hangon tárgyaltak le sok kényes kérdést, mint Genfben, ahol a leszerelés helyett csak a kölcsönös féltékenységet és bizalmatlanságot növelték a sok körmönfont kikötéssel és köntörfalazással. Németország ma 120.000 tonna hadihajót épít. Mivel látta, hogy az 1919-ben megígért leszerelésből nem lett semmi, az angol megegyezés után megy a maga útján, anélkül, hogy a többi állam bele merne szólni.

Nemrég jelent meg egy kitűnő német mű: Weyer „Taschenbuch der Kriegsflotten 1936”, mely részletesen tájékoztatja az olvasót a világ negyvennégy államának a tengerészetéről.

A németek egyelőre 2 db 26.000 tonnás csatahajó, 2 nehéz 10.000 tonnás cirkáló, 16 db 1625 t-ás torpedóromboló, 2 db 750 t-ás, 6 db 500 t-ás és 20 db 250 t-ás merülőnaszád építését határozták el, 107.500 t-ás összűrtartalommal. 14 db 250 t-ás merülő-naszád időközben elkészült, ezeket már szolgálatba is állították. Anglia ezzel szemben csak 168 t. űrtartalommal, 21 hajót épített az 1935. év folyamán, amint hogy egyáltalán komolyan vette a legutóbbi időkben a leszerelés kérdését, mert pl. 1935-ben a spitheadi díszszemlén, V. György király uralkodói jubileuma alkalmával 11 csatahajó és 18 cirkáló vett részt, míg 21 évvel ezelőtt ugyanott, — s ezt az angol sajtó nagy része fájdalmasan fel is említette, — 59 csatahajó és 54 cirkáló jelent meg.

Az olasz-angol feszültség következtében Anglia flottájának legerősebb egységeit a Földközi-tengeren vonta össze, melyekhez még a Kelet-Afrikában állomásozó cirkálóraj legtöbb egységét is berendelte. Azonban a repülőtémadások ellen kevésbé kedvezően fekvő Málta helyett a hajóraj zömét az Alexandria—Haifa—Cyprus-i háromszögben vonta össze.

Jelenleg még az angol „Nelson” és „Rodney” a világ legerősebb csatahajói a maguk 9—9 db 40.6 cm-es, 12—12 db 15.2 cm-es ágyuival és 23.5 tengeri mérföldnyi óránkénti sebességgel, 33.500, illetve 33.900 tonna tartalommal. A Japán „Mutsu” vezérhajó azonban már 34.500

*) Weyers, Taschenbuch der Kriegsflotten. 30 Jahrgang 1936. Mit Benutzung amtlicher Quellen herausgegeben von Leutnant zur See a. D. Alexander Bredt. Mit 815 Schiffsbildern, Skizzen und 1 Titelbild und vier farbigen Flaggen-tafeln. Lwd. Mk. 10. Auslandspreis Mk. 7.50. I. F. Lehmann München.

Amit vissza kell szerezünk: *Mária-Radna.*

tonnás, gyorsasága 23.9 tengeri mérföld óránként, tüzérsége pedig 8 db 40.6 cm-es és 20 db 14 cm-es ágyúból áll... A modern tengeri taktika, illetve stratégia problémái közé tartozik, hogy építsenek-e még óriási csatahajókat, vagy térjenek át a kisebb, gyorsabb és főleg olcsóbb cirkálótípusra.

A nagy hajóhadaknak mintha tényleg bealkonyodnék. Míg Nelson még hatalmas és nagyszámú, nehéz egységekből álló hajóhadat vezetett, addig az angol csatahajók száma jelenleg, mint hallottuk, már csak 15. Egy-egy ilyen mamuth-hajó elvesztése nemcsak igen sok millióra rugó anyagi kárt jelent, de hatalmas erő-kiesést is. Nagyon sokat nyom a latba, ha 15 hajó közül egy kiesik. Különösen a tengeri repülőik fellépése óta lett még nehezebb a hajóóriások vezetése és védelme a fürge repülőik bombái ellen. Igaz, hogy a legújabb típusú sorhajók hatalmas, eddig még sohasem alkalmazott, horizontális páncélvédelmet kapnak, mint pl. a most épülő két francia 35.000 tonnás sorhajó.

Minden nehézség és költség dacára azonban a tengeri hatalmak nemcsak, hogy ragaszkodnak az óriási sorhajók típusához, hanem — mint láthatjuk — tavaly óta még fejlesztik őket. Angliának ma még 15 nehéz csatahajója van ugyan, ezek közül azonban 1936-ban 11 darab eléri már a 20 éves korhatárt, tehát elavultak.

Az angol birodalomnak, tekintettel óriási kiterjedésére, főleg cirkálókra van szüksége, mivel azonban az össztonnatartalom eddig korlátozva volt, nem annyira nehéz, 20—30.000 tonnás csata- és repülőgép-anyahajókat akart építeni, hanem inkább sok 6—10.000 tonnás cirkálót, még a merülő-naszádok rovasára is. Igen ám, de Japán megkövetelte, hogy továbbra is, Amerika miatt, a legnehezebb típusú csatahajókat építhesse, mivel egyenlő erős flottát akar az angolokéval és amerikaiakéval. Az itt mutatkozó nehézségek miatt otthagyták a lon-

doni értekezletet, szabadkezet biztosítva magának a távol Keleten. Jelenleg 163.000 tonna ürtartalommal épít hadihajókat s már-már az a kérdés, mikor fogja az amerikaiakat utól érni.

Mivel az USA hatalmas, 35.000 tonnás, gigantikus méretű csatahajóiról nem akar lemondani, a japánok is kénytelenek lesznek hasonló óriásokat építeni... — amíg pénzügyi viszonyaik ezt megengedik. Viszont a Csendes-Óceán, a „Pacific” problémája mindjobban előtérbe lép.

A japánok látszólag most először az oroszokkal akarnak leszámolni, hogy azután Amerika (USA), majd az angolok ellen fordulhassanak. Jelenleg főfigyelmüket repülőgép-anyahajók, könnyű cirkálók, torpedórombolók és naszádok építésére fordítják.

Franciaország sem akar megelégedni a számára 1922-ben engedélyezett hajótérrel. Ő is ismét az óriások építésére tért rá. Jelenleg 188.000 tonna tartalmú hajót épít, közte 2 db 35.000 tonnás csatahajót, míg legmodernebb nehéz páncélósa a 26.081 tonnás „Dunkerque” 30 tengeri mérföldnyi sebességgel, csak 1931 októberében készült el. Fenti óriás-hajókon kívül rombolókat, aknakutatókat és merülő-naszádokat építenek. A francia flottának feltűnően sok merülő-naszádja van, ezekkel persze szövetségesének, Angliának kereskedelmi hajózását akarja adott alkalmakkal megbénítani.

Olaszország jelenleg 115.000 tonnányi ürtartalmú hadihajókon dolgozik. Mussolini céltudatosan halad előre útján a gyarmatosítás terén, ezért hatalmas hajóraj kiépítésén fáradozik. Új terve 4 csatahajóval, 7 nehéz, 20 könnyű cirkálóval, 20 flottillavezetővel, 40 rombolóval és 69 merülő-naszáddal számol. A jól kiépített és megerősített Massaua-i kikötőben állomásoznak a legmodernebb merülő-naszádok, melyek az angolok számára is komoly veszélyt jelentenek. Mivel jelenleg ellenfélképén elsősorban Anglia jön számításba, melynek csatahajó-

hada igen erős, Olaszország elsősorban a tengerészeti repülőkhöz és a buvár-naszádoknak a számát erősíti meg. Különleges típus az olaszoknál az úgynevezett partibúvár-naszád. 10 db ilyen legmodernebb 600 tonnás merülő-naszád építésébe fogtak bele.

Amerika (USA) is erősen dolgozik hajórajának fejlesztésén. Az idén 272.000 tonnányi egységeket építettek. 16 év óta az idén építenek ismét csatahajót, még pedig egy 35.000 tonnást 35.6 cm, esetleg 40.6 cm-es ágyúkkal felszerelve, a kivénült „Arkansas” helyett. Az Atlanti-Óceánba tett kirándulás után a flotta ismét visszatért a Csendes Óceánba. Az 1935. évi nagy-gyakorlatokat Hawai és az Aleuták között tartották meg, melyeken feltűnt a repülőgépek aránytalanul nagy száma.

Mivel az USA-ban a nagy léghajók sorozatos szerencsétlenségek folyamán elpusztultak, elhatározták, hogy a jövőben már csak repülőgépeket építenek, de ezeket aztán annál nagyobb számban.

Az orosz flotta kiépítéséről szóló hírek igen ellentmondók és megbízhatatlanok.

Jelenleg négy hajórajuk van: a Keleti-, az Északi (Jeges)-, a Fekete-tengeri és a Távol-Keleti.

Ezek közül a Jeges-tengeri és a Kelet-Ázsiai csak könnyű egységekből áll: cirkálók, torpedórombolók, merülő-naszádok. Jelenleg csak könnyű hajókat építenek, főleg merülő-naszádokat. Ezekből állítólag 75 különböző nagyságú és típusú tartanak felszerelve.

A Keleti- és a Fekete-tengeren lévő 4 nehéz csatahajójuk (Lineinye Korablj) elavultak, még 1911-ben épültek, tehát 35 évnél idősebbek, veteránok. Ugyanez áll 5 cirkálójukra nézve is. Állítólag új 5 éves flottatervet dolgoznak.

Megállapítható, hogy 1936-ban úgy Anglia mint Japán, USA, Olasz- és Oroszország lényegesen emelték haditengerészetük költségvetését.

Tehát leszerelés helyett 1936-ban az egész világon a haditengerészetnek szinte ugrásszerű fejlesztésén dolgoznak, éppen a londoni konferencia meghiusulása miatt. Nézzük már most, hogyan fejlődött az egyes államok kereskedelmi tengerészete, melynek védelme alatt újra nekilendült a hadiflották építése.

Az 1935-ös év a kereskedelmi hajózásra kedvező volt. A legtöbb állam szaporította flottáját, legalább is modernizálta, mert az olasz-abesszín viszály most rámutatott, mennyire fontos, hogy minden ország rendelkezék a saját hajórajával.

Már az olasz szállítások Kelet-Afrikába is kedvező konjunktúrát nyújtottak. A világ legnagyobb hajója ma a francia „Normandie” a maga 79.280 tonnájával, követik az angol „Majestic” és „Berengaria”, ezek azonban öregebb hajók, melyeket 1919-ben a németektől vettek el („Bismarck” és „Imperator” volt a nevük). Negyedik helyen áll az 1929-ben épült 51.656 tonnás német „Bremen”.

Jelenleg a világon legtöbb kereskedelmi hajó — 6998 — angol lobogó alatt jár. Ausztrália, New-Zeeland, Kanada és a dominionok hajói azonban nincsenek ebbe bele számítva, mert ezek külön kék és nem piros „Union Jack”-es lobogó alatt közelednek. Számra nézve követik az angolokat az USA hajói (2553) aztán Japán (2146). Németország pedig kiheverte már részben a „Versailles”-i béke „áldása”-it, mert horogkeresztos lobogója ismét 2070 hajóját díszíti. A francia kereskedelmi hajók száma csak 1382.

Olasz lobogó alatt 1041 hajó járt. Igaz, hogy az 1935. év folyamán az olaszok ezekhez még a háború miatt 300.000 t. ürtartalmú hajót hozzá vettek.

1934-ben az angolok 189 új hajót építettek, Japán 155-öt, Németország 57-et, Hollandia 31-et, USA 21-et, Franciaország 10-et, Olaszország pedig 6-ot. Ezek a számok a pártatlan olvasót gondolkodóba ejthetik...

Nem tagadható a németek előretörése ezen a téren is. Főleg a személyszállításokra vetették magukat Észak-Amerikába, azután a teherforgalomra Afrikába és Levantéba.

S—y.

A pata.

írta: Dr. MIKECZ BÉLA 2. o. főtörzsállatorvos.

(6. közlemény.)

A pata a lábvégnék szarutokba foglalt legalsó része. A szarutok arra szolgál, hogy a lágyrészeket a külső behatásoktól megóvjá.

Három részből áll: a szarufalból, a szarutalpból és a szarunyírból. A szarufal részei: a hegyfal (vagy fokfal) a jobb- és bal oldalfal, a külső- és belső sarokfal. Két széle: a pártaszél és a hordozószél.

Rétegei: a külső vagy fedőréteg, (kovácsok, fény-mázrétegnek nevezik), alatta van az oszloposréteg (ezt a réteget egyesek csövecsesrétegnek is nevezik; ez azonban helytelen, mert a szaruszlopok belül nem üresek, hanem tömörek), ez alatt helyeződik a lemezesréteg. A szarufalakat a szarutalphez a fehérvonal köti. Ez a patkó felszegelésének határa, mert ha ezen belül szegel a kovács, akkor már a lágyrészeket, az irharéteget sérti, vagyis megnyilalja a lovat.

A szarutalp ékalakú kivágásába és a sarokfalak visszahajló saroktámaszai közé a nyílhegyalakú szarunyír illeszkedik. E kiemelkedő, rugalmas nyírnak az a feladata, hogy egyrészt a rázkódásokat csökkentse, másrészt járás közben a pata természetes ruganyozását: tágulását és szűkülését (mechanizmusát) elősegítse.

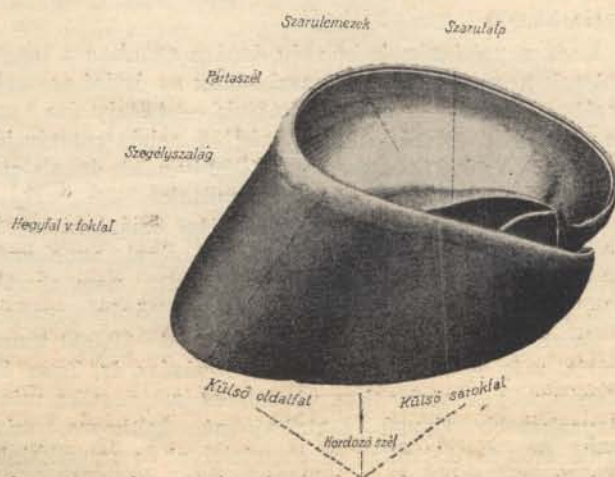
A nyírnek van: teste, két szára, egy középső és két oldalsó nyírbarázdája. Ápolására fokozott figyelmet kell fordítani!

A szabályos elülső pata hegyfala a talajjal 45°-ú szöget képez. A hegy-, oldal- és sarokfal hosszaránya: 3:2:1.

A szabályos hátulsó pata hegyfala a talajjal 55—60°-ú szöget képez.

A hegy-, oldal- és sarokfal hosszaránya: 4:3:2-höz.

Patkolás előtt mind az elülső, mind a hátulsó végtagok állását több oldalról meg kell figyelni, mert a szabályostól eltérő lábvégek patáinak a patkolásánál különös

figyelmet kell a kovácsnak a pata faragására és a patkó feligazítására fordítania.

Szabályos állásnál a végtagok a törzset oszlop-szerűen támasztják alá; az azonos oldali lábak egymást fedik.

Az elülső végtagok akkor szabályosak, ha *elülről* nézve függőlegesen állanak és ha a válszöglettől képzelt függőleges a pata hegyfalának közepére esik.

Oldalról a láb a könyöktől lefelé függőleges a bokáig, a csüd, pártá, valamint a pata hegyfali része a talajjal 45°-ú szöget képez. A két pata közötti térköz egy pataszélességnek felel meg.

A hátulsó végtagok akkor szabályosak, ha *hátról* nézve a térdek kissé távolabb állanak egymástól, mint a csípőizületek, ha a combok a csánk felé észrevehetően közelednek egymáshoz és ha a láb a csánktól lefelé függőleges; hossz tengelye körül nincsen elcsavarodva.

A lábállás lehet az elülső lábakon: *elülről* nézve: 1. szabályos, 2. egyenes, de egészében igen szűk, 3. egyenes, de egészében igen tág, 4. földön szűk, 5. földön tág, 6. hegyfaltipró, 7. lábtőben szűk vagy X-láb, vagy ökörtérdség, 8. lábtőben tág, vagy „O”, vagy donga állás. Oldalról: 1. szabályos, 2. aláhelyezett, 3. előreirányuló, 4. lábtőben előrehajlott (ez, ha veleszületett, akkor a ló „térdes”, ha túlerőltetés folytán szerzett, akkor „rok-kant”), 5. lábtőben hátrahajlott vagy borjúláb, 6. medvetalpúság (puhacsüdöség és bakpata jár ezzel együtt), 7. meredek és puha csüd.

A hátulsó végtagokon *hátról* nézve: 1. szabályos, 2. egyenes, de egészében igen szűk, 3. egyenes, de egészében igen tág, 4. földön szűk, 5. földön tág, 6. tehénállás, 7. dongaállás. Oldalról: 1. szabályos, 2. előreirányuló, 3. hátraírányuló, 4. kardállás, 5. meredek csánkizület, mely néha medvetalpúsággal jár együtt.

A patkolás.

A patkolás célja a lovak patáinak a megóvása. A patkó megvédi a patát a túlkopástól és alkalmassá teszi arra, hogy a ló az időszakoktól függetlenül legyen képes ellátni szolgálatát. Ezenkívül fontos célja még a patkolásnak az is, hogy a szabálytalan és a kóros patákat megjavítsuk, illetőleg gyógyítsuk.

A patkolás előtt a patákat a patkoláshoz elő kell készíteni, vagyis azokat egy-másfél nappal a patkolás előtt „becsapjuk”, azaz a talpra vizes agyagot teszünk, hogy a szaru felpuhuljon és így könnyebben faragható legyen. Nem szabad azonban a patabecsapást oly módon végezni, hogy a patát egyszer becsapjuk s az agyagot rajta hagyjuk, amíg megszárad, mert ilyenkor ami nedvességet vizes állapotban a patának átadott, azt ismét visszaszívja.

A patkolás előtt a lovakat lépésben és ügetésben megvezettetjük, majd a patát és a régi patkókat vesszük szemügyre. Mit nézünk ilyenkor? Megállapítjuk, hogy a ló a pata melyik részével érinti a talajt először, egyenesen történik-e a pata megterhelése, hogyan viszi előre a ló a lábait, nem bokázik-e, nem vág-e be a ló? Megnézzük a régi patkót, hogy melyik része van erősebben elkopva, tehát a pata melyik része van kitéve nagyobb megterhelésnek s ezek az adatok aztán mind értékesíthetők az új patkolásnál. Végül az ügetés alkalmával megállapítjuk azt is, hogy a ló nem sánta-e. Ennek megállapítása azért fontos, mert egyes patkolókovácsokban megvan a hajlandóság arra, hogy ha a ló a rossz átpatkolás következtében sántul meg, ráfognak, hogy a ló már az átpatkolás előtt is sánta volt. Ha a ló a patkolás előtt sánta és a sántaság oka a patában rejlik, jó

patkolással a sántaságot csökkenthetjük, a gyógyulást kedvezően befolyásolhatjuk, sőt a sántaságot meg is szüntethetjük.

A patkolás befejezése után, mielőtt a lovat a patkoldából hazavezetnők, még egyszer megvizsgáljuk lépésben és ügetésben, hogy nem sánta-e? A sántaság gyakran csak a patkolást követő napokban jelentkezik; ha tehát a ló a patkolás utáni napokban sántul meg, alapos lehet a gyanunk, hogy a patkolás körül nincs rendben valami; vagy valamelyik szeg „nyomja az irhát” (a megnyílás kisebb foka), vagy elfaragták a patát s túlerősen meghúzták a szegeket (a kovács figyelmét fel kell hívunk arra, hogy munkáját még egyszer nézze át, nem történt-e megszegelés, vagy nincs-e túlszűkre igazítva a patkó stb.).

A csendőrségnél a hátsólovak patkolására a *dr. Lechner* wieni tanár-féle csavaros-sarkas paripapatkó van rendszeresítve. Ez a patkó a patkó középső részéből: a kötésből, azután egy külső és egy belső patkószárból áll, melyeknek külső és belső széle van. Megkülönböztetjük a patkónak még két lapját: az egyik a talajjal érintkezik, ez az alapi lap, a másikon fekszik a pata, ez a hordozólap. Az alapi lapon van a szegárok a szeglyukakkal és a Lechner-féle lejtő. Az elülső patkók alakja kerekded, a hátulsóké inkább hosszúkas, szív-alakú.

E paripapatkók a kötésnél 24–28 mm szélesek, mely szélesség a patkószárok felé fokozatosan csökken. A patkók vastagsága 9–10 mm, súlyuk kisebb paták számára 350–400 gr, nagyobbakéra 500–600 gr lehet.

A patkók használati ideje átlag 6 hét, kivételes esetekben, homokos talajon 7–8 hétig is elviselhetők a patkók. Ez idő eltelté után a patkolást minden esetben meg kell újítani, különben a szaru túlnő, a pata „belenő a patkóba” s vérfoltot okoz.

Köves talajon járó lovaknál a paták középső része, a kötés, jobban kopik, ezért szoktak a patkónak ebbe a részébe egy 3–5 mm vastag acéllemezt forrasztani.

A csavaros sarkak számára a sarkak végeiben egy csavarmenet van. A kápa úgy készül, hogy a patkóra vörösmelen a saját anyagából félholdalakú lemezt kovácsolnak. Az elülső patkónak egy hegyfali, a hátulsó patkónak két oldalfali kápája van.

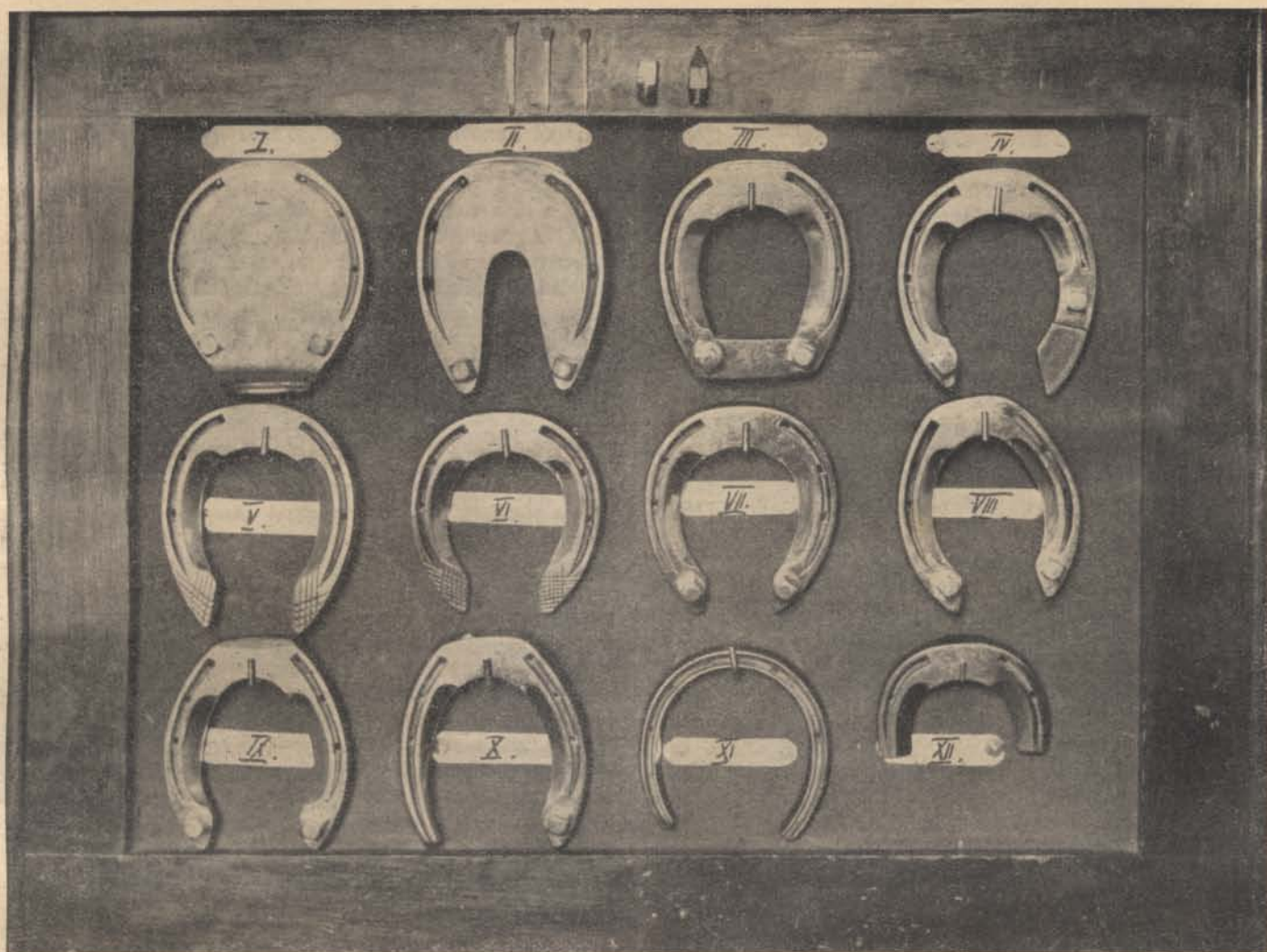
A patkószegek a patkónak a patára való felerősítésére szolgálnak. A patkószeg részei: a fej, a penge és a szeg hegye. A rendszeresített, ú. n. angol patkószeg feje gúla-alakú, teteje lapos, lejtősen megy át a pengébe. A patkószeg hegye ékalakú, egyik felülete hegyesebb szög alatt képezi lejtőjét, ez az ékelés vagy csipet, mely a szeg irányát adja a szarufalon való áthatoláskor.

A patkószeg karcsú, jól hajlítható legyen; a merev, törékeny, rosszul ékelt patkószegek beszerzésétől tartózkodjunk. A patkószegeket a Weisz Manfréd gyár készíti. Hátsólovaknál a 2-es és 3-as nagyságúakat használjuk.

A csavaros sarkak leginkább acélból készülnek. Vas és acél keverékéből az acéleres patkósarkakat készítenek. A patkósarkak kétfélék: élesek és tompák. A sarkak részei: a fej és a nyak, vagy csap.

A csavaros sarkak fejei 1–3-ig nagyságban használhatók. A nyak minden saroknagyságnál egyforma, 9 mm hosszú és 12 mm vastagságú nyujtvány, mely négy 2–2 mm magas és 1–1 mm mély, tompa csavarmenettel van ellátva és pontosan beleillik a patkószár csavarlyuk metszeteibe. Takarékosági szempontból egyes gyárak H, X, T, X, S alakú patkósarkakat is készítenek; ezek használata a szolgálati hátsólovaknál tilos.

Különböző patkók: 1. A papucspatkónak nincsen sarka. 2. A félholdalakú patkó szárai a rendesnél rövi-

Patkószegek és patkósarkak. — I. Fedeles patkó. II. Stark-féle patkó rokkant patára. — III. Csukott patkó. — IV. Vérfolt patkó. — V. „Defays”-féle támaszfalkápás patkó. — VI. Papucs-patkó. — VII. „Dr. Lechner-féle” csavaros, sarkas paripapatkó (előlső lábra). — VIII. Ugyanaz (hátsó lábra). — IX. Bevágó lóra való patkó. — X. Bokázó lóra való patkó. — XI. Versenylóra való patkó. — XII. Félholdalakú patkó.

debbek és végük késpengeszerűen elvékonyodik. 3. A vérfoltos patkó egyik szárán a sarok előbbre esik és a patkó szára e sarok mögött el van vékonyítva. 4. A bokázó patkó egyik szára oldalt lapított és hátrafelé fokozatosan vastagodik, sarka pedig nincsen. Ezt a patkót csak a hátsó patákon használjuk. 5. A fedeles patkónak egy, az egész talpfelületet befedő és a patkóhoz a csavaros sarokkal rögzíthető bádogfedele van. 6. A bevágó patkó fokfali része le van metszve és a széle hátrafelé lejt. 7. A Defays-féle (olv. Defé-féle) patkónak a rendes kápán kívül még két kis kápája is van a patkószárak hátsó részének belső szélén. Nevezik támaszfalkápás patkónak is. 8. A csukott patkónál a közönséges patkó szárvégei egy haránt vasdarabbal (hevederrel) vannak összekötve.

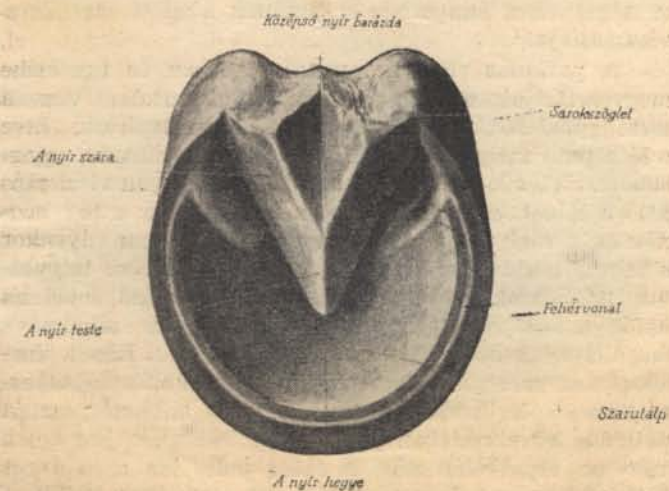
A patkolási átalány a csendőrségnél minden ló után napi 6 fillér a tanalosztályoknál, az örsökön évente 23 pengő. (Lásd: Illetékszabályzat 65. és 67. §-ait.)

A patkolást szerződéses patkolókovácsok végzik. Honvédállomásokon, ahol honvéd patkolómester van, az örs lovait ez patkolja. A patkolásnál a ló lovasának és az örsparancsnoknak (lovasörsnél), illetve (vegyes örsnél) a legidősebb lovasnak mindig jelen kell lennie.

A patkóstáska egy előlső és egy hátsó feligazított patkót, 8 éles és 8 tompa sarkot, 24 darab patkószeget,

1 darab sarokkulcsot tartalmaz. A sarkok vászonzacskókban vannak olajozottan, vagy gyengén beszírozottan elhelyezve, a szegek pedig ugyanígy posztódarabba sorba betűzdelve.

A tartalékpatkókat feketemelegen repceolajba mártva edzik, hogy a rozsdásodástól megóvják.

Az emlékbizottság munkájából: A Madocsán 1933. július 25-én szolgálatban agyonlőtt *Musztács Ferenc* őrmester márványsíremléke Bőlcskén.

A pata ápolása.

A pata lábvége legfontosabb része, melynek nemcsak a testsúly hordozásában van jelentős szerepe, hanem sajátos berendezése folytán hivatott a lábvéget a talaj részéről kitett külső, káros behatások ellen is megvédeni. A legtöbb sántaság okát a patában kell keresni. A paták épségben tartását csak azok szakszerű gondozásával érhetjük el.

Az ápolást mindig alapos tisztogatás előzze meg. A tisztításhoz tompaélű *fakéseket* használunk, melyekkel a talpon a patkószárak közé, valamint a nyirbarázdába beékelődött idegen anyagokat távolítjuk el. Ezután a szarutokat egész terjedelmében állott vízbe mártott gyökérkefével alaposan megmossuk, főleg a talpi felületen, majd a patát száraz almon átörzsolva leszárítjuk. Ha ezeket a műveleteket naponkint megismételjük, a pata kellő nedvességet kaphat. Tartós szárazság esetén, nyári hónapokban a pata több nedvességet veszít; a szarutok kiszárad, miért is ilyenkor nedves anyaggal, vagy nedves fűrészporról kell felpuhítani. Az agyagot állandóan vízzel kell locsolni, mert ha kiszárad, vizet von el a patától.

A pataápolás legfontosabb kellékei a langyos fürdők. Félóraig tartó 25–30 C. fokos fürdők jobb hatással vannak, mint a hidegek. A talp és a nyir szaruja aránylag könnyen veszik fel a vizet, de párolgás útján éppen olyan könnyen le is adják. Fűrésztés után a szarufalat és a talpat, valamint a nyirt leheletszerűen

be kell zsírozni. A pártát beszírozni sohasem szabad. Legjobb a zsírt vagy kenőcsöt puha ruhadarabbal rákenni a patára. Legjobban megfelel erre a célra a lanolin, vagy a frissen olvasztott, sóatlan disznózsír. *Festett patakenőcsök, nyers vazelin igen ártalmasak, roncsolják a szarut.* Hasonlóan ártalmas a kocsikenőcs, valamint a nyersolaj is. Ez utóbbiak a szegélyszalagot roncsolják, miáltal — a patáira gyulladás következtében — kóros szaru termelődik és az ú. n. fakéreg-szerű pata jön létre.

A paták ismételt zsírozása akkor indokolt, ha a lovak hosszabb ideig nedves talajon, vízben járnak (úsztatás). Ilyenkor a nagy vízfelvétel a szaru állományát fellazítja. Nyirrothadás megszüntetésére igen alkalmas a fakátrányos bekenés.

Különféle szabálytalan paták.

1. A hegyesszögű pata hegyfala kisebb szöget képez a talajjal a rendesnél. A hordozószél körmérete lényegesen nagyobb, mint a pártaszélé. A sarokfalak alacsonyok, alátolódottak. A nyir erősen fejlett és mélyen helyeződik. Ez a pataalakulás igen gyakran a nyugati származású, petyhüdt szervezetű, hidegvérű lovak fajtajellege. Az ilyen patájú lovak sarokgyulladásra, vérfoltra, talpgyulladásra hajlamosak. E pata faragásánál a sarkakat lehetőleg kíméljük meg és a hordozószél felületének kisebbitésére törekedjünk.

Patkolására csukott, hevederes patkót használunk, itt az a cél, hogy az erősen fejlett nyir viselje a testsúlyt. Nem szabad azonban a csukott patkót éveken át egyfolytában alkalmazni, hanem legfeljebb 2–3 patkolási időtartamra, mert a nyir az állandó nyomástól elsorvad, a pata ápolása is akadályozott. Ha a talajviszonyok megengedik, kényelmes papucspatkót is használhatunk, esetenként vastagodó szárral.

Egyik fokozottabb alakja a teletalpú pata. Ez már inkább kóros pataféleség, mivel a talp homorulata ellaposodott, esetleg a hordozószélénél is jobban elődomborodik. Patkolására a Stark-féle lemezpatkót használjuk (rokkant patára való patkó).

2. A meredek pata hegyfala a rendesnél nagyobb fokú szöget képez. A sarokfalak magasak. A talp a rendesnél homorúbb, a hordozószél körmérete gyakran kisebb, mint a pártaszélé. Faragásánál a hegyfal kímélése mellett a sarokfalak alacsonyabbá tételére törekszünk, de csak annyit szabad lefaragtatni, amennyit a pata megenged. Patkolására félholdalakú, vagy papucspatkót használunk esetleg elvékonyodó szárral.

Fokozottabb alakja a bakpata; ennél már a patacsont alakja is rendellenes szokott lenni, hegyfala domború. Igen gyakori ez a pataalakulás túltényesztett, angolkóros félvéreknél.

3. A ferde pata egyik oldal- vagy sarokfala sokkal meredekebben áll; jobban húzódik a pata középpontja felé, mint az ellenkező oldali. Fokozottabb alakja a görbe pata, melynél a ferdeség mellett az egyik sarokfal homorú, a másik domború. Az ilyen paták patkolására háromnegyedes patkót is használunk.

4. A szűkült pata mindkét oldal- és sarokfala a pata középpontja felé húzódott. Ez a szűkület többnyire csak a sarokfalakra szorítkozik, de gyakran az oldalfalakra is áttérjed. A szűkült pata nyirszárai sorvadtak, a nyirbarázdák keskenyek. Patkolására Defays (Defé)-féle támaszfalképés patkót használunk. Homokos talajon legjobb a szűkültpatájú lovat patkónélkül járatni.

5. A szarúrepedés úgy jön létre, hogy a szarúoszlopok hosszanti lefutásukban elválnak. Gyakori szűkült,

ferde patákon. Egyes lófajtáknál a szarúanyag ellenálló képességének csökkenése miatt sokszor minden különös ok nélkül is jelentkezik. (Hidegvérűek és hidegvérű keresztezettek. Nagytermetű, 170 cm-en felüli lovaknál is gyakori.) Megkülönböztetünk hegyfali, oldal- és sarokfali szarúrepedéseket. Az elváltozás foka szerint felületes, átható és beható szarúrepedésekről beszélünk. Ha a repedés a pártaszéltől a hordozó szélíig terjed, átmenő szarúrepedés a neve. E két utóbbi súlyos sántasággal jár együtt. Gyógypatkolásuk mindig állatorvosi rendelkezésre történik, csukott, vagy saroktámasztókápas patkóval, a repedés helyén és környékén a szarufal egyidejű elvékonyításával.

6. Szarucsorba úgy képződik, hogy a szarúoszlopok nem hossz, hanem haránt irányban válnak el.

7. Rokkant pata patagyulladás és patacsontsüllyedés következménye. E kóros pata hegyfala a rendesnél kisebb szöget képez, a szarúfalon harántirányú gyűrűzöttség látható, a fehérvonallal kiszélesedett 10–12 mm-re, roncolt, szétmálló, a talpszárak elődomborodottak, a sarokfalak felhúzódtak és összetömrültek. Patkolására a Stark-féle lemezes patkót használjuk.

A bokázó ló patájával, vagy patkójával az ellenkező oldali elülső, de többnyire hátulsó lábát üti meg. Az ütés helyén sebzés, bőrvastagodás, szörtelem hely, csontkinövés keletkezhetik. Bokázás oka hibás lábállás, vagy hibás patkolás; tág belső patkószár, tágra igazított patkó, kiálló szegcsonkok, de sokszor fáradtság vagy hibás vezetés. Helyes faragással és patkófeligazítással, továbbá bokázó patkóval megszüntethető.

Bevágó ló ügetéskor hátulsó lábával az azonos oldali elülső lábába bever, kalapál. Oka: hibás lábállás (kard), hibás patkolás, túlhoszú patkó. A hátulsó lábra való patkó hegyfalát egyenesre és szűkebbre készítjük. (Lásd Lechner-féle hátulsó lábakra való csaváros-sarkos paripa-patkót.)

KATONAI ISMERETEK.

Kérdés: A Gyalogsági Gyakorlati Szabályzat 2. füzet 281. pontjában említi, hogy a raj, ha halogató harcra kap parancsot, szomszédos osztagok támogatására nem számíthat, mert azok messze lesznek tőle. Eredményes lehet-e egy raj halogató harcra és hogyan történik annak technikai keresztülvitele?

Válasz: A halogató harcnak, mint neve is mutatja, az a célja, hogy a döntést elodázza. Ennek a szükségessége főleg akkor áll fenn, ha időt akarunk nyerni. Időnyerésről akkor van szó, ha túlerővel állunk szemben, s ezt a túlerőt csak órák, napok múlva tudjuk a saját erő beérkezése után kiegyenlíteni. A halogatás többnyire nem más, mint kis erő harcra túlerővel szemben a főerő beérkeztéig. A harc ezen formája a mindennapi közbiztonsági szolgálatban sűrűn előfordul. Egy népmulatságra kirendelt járőr, melyet a hirtelen támadt verekezésben az ivó falának szorítanak, halogató harcot folytat addig, amíg az értesített őrsről erősítést kap. Zavargásoknál,

ahol a támadás elsősorban a helyi őrs ellen fog irányulni, a szorongatott őrs a túlerővel szemben a halogatás harcformáját választja (lásd az 1934. évi osztrák felkelés eseményeit).

A halogató harc különleges jellegénél fogva erős-akarátú, keménykezü, leleményes parancsnokot, kitartó, bátor és elszánt alárendeltek kíván. Felbecsülhetetlen előny a terepismeret és a nélkülözések elviselésében való edzettség. Raj és hasonló erejű kis egységek az ellenség lekötésével és félrevezetésével fognak főleg eredményt elérni.

A részleteket egy adott eset keretében megbeszélve, vegyünk példának egy határmenti őrsöt, melynek feladata megakadályozni, hogy az ellenség X községből K-re előnyomulva annak túlsó oldalán a vasúti vonalat elérje. Az említett terület erdővel sűrűn borított 5–600 méteres hegység, sok járhatatlan, sziklás szakadékkal, a meredek oldalak tuskés bozóttal benőve. A legrövidebb út a vasút-vonal felé egy járóművel nem járható ösvény.

Az őrsparancsnok 12 csendőrével a terepet tökéletesen ismeri és ennek alapján az a benyomása, hogy az ellenség részeivel ezen, a térképen feltüntetett ösvényen is meg fogja kísérelni az előretörést. Az ellenség váratlan betörése hajnalban történik, a legközelebbi helyőrségből erők beérkezését csak a délutáni órákban várhatja, tehát kb. 8–10 óráig kell késleltetni az ellenséget.

Az őrsparancsnok őrsének zömével a legközelebbi jó kilátást nyújtó ponton védelemre rendezkedik be, két csendőrt pedig, mint figyelőt, az oldalterep szemmel tartására állítja fel. Ezután az őrsparancsnok megállapítja, hogy az ösvény mentén hány helyen tudja újból megvetni a lábát. Annak az eldöntéséhez, hogy hol mennyi ideig képes ellenállni, a terepismeretből adódó mérlegelés adja meg az alapot. Ha például az említett ösvény mentén 2–3 keresztbe húzódó gerinc, néhány lejtős oldalon fekvő erdőszegély fekszik, ezek mind tartósabb ellenállás lehetőségét nyújtják. Ezek számát adott esetben hatra becsülve, az őrsparancsnok gondolatban futólag osztályozza őket s így arra a megállapításra jut, hogy négy terépszakaszon csak rövidebb ideig tud kitartani, ellenben a két másik szakaszon a kilométerekre terjedő szakadékos hegyvonulat lehetetlenné teszi állásainak megkerülését, itt tehát huzamosabb ideig tud majd ellenállást kifejteni. Ez az előrelátó és tervszerű átgondolás az őrsparancsnok vezetési tevékenységének sarkpontja, mert így, ha csak hozzávetőlegesen is, időszámítást végezhet, hol mennyi ideig tud kitartani.

Az őrsparancsnok tevékenysége elsősorban arra irányul, hogy az ellenséget korai felfejlődésre és óvatos előnyomulásra kényszerítse. Ezért a tűznek már nagy távolságon való megnyitását rendeli el. A már említett figyelők azt a célt szolgálják, hogy az őrsparancsnok idejében értesüljön arról, hogy az ellenség az oldalába akar jutni. Ebben az esetben az őrsparancsnok kéznél tartott kis tartalékával (4–5 csendőr) a megkerülést végző ellen-ségen tűzzel vagy kézigránáttal rajtaüt. Röviden összefoglalva az őrs harctevékenysége: nagy távolságról megnyitott tűz, jól megszervezett figyelőszolgálat és az ellenség átkarolási szándékának a megállítás.

Az ellenség kezdetben a széles arcvonalon megnyitott tűzből a vele szemben álló osztag erejét megállapítani nem tudja, s így támadásba kezd, melyet vagy archan fog erőszakolni, vagy átkarol. Mindkét esetben hosszabb vagy rövidebb időre van szüksége, aszerint, hogy mennyire ismeri a terepet, mekkora az ellenhatás s mily természetű a harcmodora. Még a lassú mozgású, óvatos ellenség is fel fogja előbb vagy utóbb ismerni, hogy vele szemben

maroknyi erő áll. Így támadása annyira előrehalad, hogy az őrs most már az ellenséget feltartóztatni nem tudja. Ennek a pillanatnak a felismerése és az ellenségről való leválás ügyes végrehajtása az őrsparancsnok legfontosabb feladata lesz. A következő állást a tartalék emberei szállják meg s ezt követi az ellenséges tűzharcban álló csendőrök kivonása. Ennél a mozzanathoz főleg arra kell ügyelni az őrsparancsnoknak, hogy a tűz élénksége az utolsó percig állandó erősségű maradjon.

Az elmondottakban vázolt végrehajtás szerint történik az ellenállás megszervezése és végrehajtása a második és a többi védelmi állásban is.

Az elmúlt világháború tapasztalatai bizonyítják, hogy a halogató harc még a legkisebb osztag részére is a hősi és nagyértékű teljesítmények lehetőségét biztosítja. A világháborúban a halogató harcot vívó határmenti csendőrösrök a Kárpátokban nagyszerű munkát végeztek, 10–20-szoros túlerővel szemben néha napokig védve állásaikat.

CSENDŐR LEKSZIKON.

46. Kérdés. A fiatalkorú sikkasztást követ el, emiatt a fiatalkorúak bírósága jogerősen fogházbüntetéssel bünteti meg. Jogában áll-e a sértettnek a nagykorúvá lett fiatalkorú ellen az elsikkasztott ingóság pénzbeli értékének megfizetése végett polgári pert indítani?

Válasz. A sértett magánjogi igényét polgári per útján az elévülés határidején belül (32 év) bármikor érvényesítheti. Jogában áll a fiatalkorú is perbevonni, ha ennek vagyona van, természetesen törvényes képviselője útján.

47. Kérdés. A mozgókép-színház engedélyese a nézőtéren elhelyezett ülőhelyek számát pótszékekkel szaporítja s így módon megszünteti a padsorok közt lévő útvonalakat s ezáltal a kijáratok felé megnehezíti a közlekedést. Jogában áll-e a járőrnek az ilyen eljárás rögtönös megszüntetését követelni? Mi a járőr tennivalója, ha az engedélyes a járőr felszólításának nem tesz eleget?

Válasz. Kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással büntetendő a 8454. M. E. 1920. sz. rendelet 14. §-a alapján az, aki az ülőhelyek gyarapításával mozgóképfénykép-üzemét engedély nélkül kiterjeszti.

Mint hogy a csendőrnek jogában áll kihágások elkövetését megakadályozni, törvényszerű az a felhívás, hogy az ülőhelyek szaporítását szüntessék meg s az engedély nélkül létesített ülőhelyekről az ott helyet foglalkoztat távozásra kérjék fel. Ha az engedélyes a felhívásnak nem tesz eleget, leghelyesebb, ha a járőr a továbbiakat az illetékes közigazgatási hatóságra bízza, mert nem maradna számára más, mint intézkedésének karhatalommal érvényt szerezni. Mint hogy a csendőr ilyen fellépése esetleg botrányt kiterjesztve jár (a jegyet megfizetők zúgolódni kezdenek s ellenszenyűk a járőr felé irányul), sőt tetteles ellenállásnak is ki lehet téve, lehetőleg kerülni kell az ilyen eshetőségeket, azért az engedélyeshez is úgy kell intézni a felszólítást, hogy a közönség erről ne tudjon. Feljelentésében a járőr természetesen írja le a kihágás megszüntetésére irányuló tevékenységét s az engedélyes rosszviselkedését magatartását. A kihágást elbíráló közigazgatási hatóságnak módjában van az ilyen eljárástól az engedélyes kedvét elvenni vagy engedélye megvonása tárgyában intézkedni.

48. Kérdés. A Szut. 297. pont i) alpontja felhatalmazza a csendőrt, hogy közigazgatási hatósági intézkedést igénylő

ügyekben, ha a késelem veszéllyel jár, már a hatóság intézkedése előtt is megtegye mindazt, ami a veszély elhárítására, illetve csökkentésére szükséges. Gyakorlatilag milyen esetben fordulhat ez elő?

Válasz. Mindenekelőtt jöjjünk tisztába azzal, hogy mit kell érteni hatósági intézkedés alatt?

A közbiztonsági szolgálat — mint általában az állam egész igazgatása — kétféle tevékenységből tevődik össze: intézkedésből és végrehajtásból. Katonai nyelven így mondhatnók: parancsból s engedelmisségből. Intézkedés alatt az államhatalomnak valamilyen akaratát, parancsát értjük, amelynek minden állampolgár, akire vonatkozik, engedelmeskedni köteles. Az intézkedés rendszerint közérdeket szolgál, de szolgálhat jogos magánérdeket is, amelyet védelembe kell részesíteni.

Az államhatalom ezt az intézkedő, rendelkező jogát törvények útján gyakorolja. A törvény nem egyéb, mint az államhatalomnak alkotmányos úton létrejött és kifejezett akaratát. Pl. az államhatalom azt akarja, hogy gyanús dolgot senki se szerezzen meg, aki pedig mégis megszerzi, egy hónapig terjedhető elzárással bünhődjék. Mit kell tehát tennie, hogy ez az akarat gyakorlatilag valóra váljék? Törvényt kell reá hoznia.

Nem lehet azonban minden ezernyi dologra törvényt hozni, ami az életben előfordulhat és szabályozást igényel. A törvény minden kérdést, amellyel foglalkozik, csak általánosságban, nagy vonásaiban rendezhet. Minden eshetőségre nem terjedhet ki, mert akkor kötetnyi hosszúnak kellene lennie. Többnyire csak alapelveket állapít meg tehát, amelyeket a végrehajtás során szem előtt kell tartani, de már a végrehajtás részleteinek megállapítását, szabályozását olyan szervekre kell bízni, amelyek szoros kapcsolatban állanak a mindennapi élettel, ismerik az élet gyakorlati kívánalmait, működési területük sajátos viszonyait és amelyek elé az egyes ügyek elintézés végett amúgyis kerülnek. Ezek a szervek: — közigazgatási ügyekben — a hatóságok.

A hatóságnak azonban arra, hogy a törvény intézkedéseit részletintézkedésekkel kiegészíthesse vagy esetleg a törvénynek megfelelően önállóan is intézkedhessen, intézkedési, rendelkezési joga van szüksége, mert különben az intézkedésének senki sem engedelmeskenék. Honnan kapja ezt az intézkedési jogát? Onnan, hogy az a törvény, amelyet éppen végrehajt, erre feljogosítja. Pl. a törvény kimondja, hogy aki a hatóság engedélye nélkül veszélyes állatot tart, kihágást követ el. Ez a törvény tehát feljogosítja a hatóságot, hogy veszélyes állatot tartását, ha jónak látja, engedélyezze, ha nem látja jónak, ne engedélyezze. Vagy: a törvény kimondja, hogy aki a hatóság tilalma ellen valamelyik közszékhelyen vagy annak közelében löv, kihágást követ el. Ebben is benne van a felhatalmazás, hogy a hatóság, ha szükségesnek látja, bármelyik közszékhelyen vagy annak közelében megtilthassa a lövöldözést.

Mi tehát a hatóság? Hatóság az a szerv, amelynek bizonyos állami feladatok megvalósítása céljából törvény, vagy törvényes felhatalmazás alapján, az állampolgárokkal szemben, önálló rendelkezési jogkörre van és arra is jogosult, hogy rendelkezéseinek végrehajtását, szükség esetén, karhatalommal is kikényszerítse. (A hatósággal ellentétben hivatalnak nevezzük azt a szervet, amelynek nincs önálló rendelkezési joga, vagyis, amely csak a hatóság rendelkezéseinek végrehajtására jogosult. Ilyen pl. a posta-hivatal, lelkész-i hivatal, anyakönyvi hivatal stb. Nem helyes tehát „Alispáni hivatal”-t, „Főszolgabírói hivatal”-t, „Szolgabírói hivatal”-t, „Rendőrkapitányi hivatal”-t mondani, mert az alispán, a főszolgabíró, a szolgabíró, a rendőrkapitány nem hivatal, hanem hatóság. Helyes tehát: alispán, főszolgabíró, rendőrkapitányság.)

A hatóságnak tehát ahhoz, hogy bármiben intézkedhessen, hogy kötelező erejű rendelkezéseket adjon ki, minden egyes esetben, külön törvényes felhatalmazásra van szüksége. Sem az alispán, sem a főszolgabíró, pusztán csak csak a hatósági minőségéből folyóan nem adhat ki akár-milyen rendeletet, amelyet jónak lát, hanem csak olyat, amelynek a kiadására őt valamelyik törvény felhatalmazta. Annál kevésbé adhat ki természetesen ilyen intézkedést az, aki sem nem hatóság, sem törvényes felhatalmazást nem kapott az intézkedés kiadására.

Hát a csendőr kiadhat-e olyan rendelkezést, amelyet a polgári lakosság köteles betartani? Nem adhat ki, mert nincs olyan törvény, amely őt erre felhatalmazná. De a törvény, ha akarná, sem ruházhatná fel a csendőrt hatósági intézkedési, rendelkezési joggal, mert másik törvényekben viszont egyenként fel van sorolva mindenki, aki

Magyarországon hatósági jogokat gyakorolhat s ezek között a csendőr nincs említve. A csendőr nem hatóság, hanem hatósági közeg, aki nem intézkedésre, hanem végrehajtásra hivatott. (Általános törvényes szabály, hogy hatósági jogkör csak az gyakorolható, akinek az ehhez előírt képesítése — jogvétségése — megvan; kivétel csak a községi előjáróság, rendőri hatósági jogköre.)

Ez a szabály. Miután azonban nincsen szabály kivétel nélkül, jelen esetben ezt a kivételt állapítja meg a Szut.-nak a kérdésben hivatkozott rendelkezése. A hatóság nem lehet mindenütt ott, ahol pillanatnyilag intézkednie kellene. A csendőr ellenben ott van. Ha nagy kár, nagy veszély állott be, vagy fenyeget, lehetetlen másnapig vagy akár csak óráig is várni, amíg a hatóságnak módjában lesz intézkedni. A csendőr tehát ideiglenesen intézkedik — a hatóság nevében. Elrendeli pl., hogy mindenki siessen oltani, töltést hányni, rőzszt hordani, mert tűz- vagy árvíz-veszély van. Egy táncmulatságon verekednek s félő, hogy ha a mulatság tovább folyik, emberhalál lesz. A csendőr feloszlátja a táncmulatságot, pedig a hatóság éjjel két óráig engedélyezte. Egy faluban zavargás tört ki, a csendőr megtiltja a csoportosulást. Mind olyan intézkedések ezek, amelyeket tulajdonképpen a hatóságnak kellene megtenni s ha jelen volna, bizonyára meg is tenné, de mert nincs jelen, a csendőr megteszi helyette és az intézkedésének, ha kell, karhatalommal is érvényt szerez.

Ebből az igen kivételes jogból azonban természetesen nem szabad a csendőrnek rendszert csinálnia. Csak nagyon nagy indokolt esetben, ha a késedelem valóban veszéllyel jár, szabad ilyen, hatósági jogkörbe tartozó intézkedést tennie, hogy annak jogosságát, főképpen pedig a halaszthatatlanságát később, ha szükséges, elfogadhatóan meg is tudja indokolni, mert mindig akadnak emberek, akik a csendőrnek ezt a jogát kétségbevonják és vagy nem engedelmeskednek úgy, hogy karhatalommal kell őket kényszeríteni, vagy pedig feljelentést tesznek a csendőr ellen.

Különösen nagy jelentősége van a csendőrség ilyen önálló eljárásnak forradalom, lázadás esetén. Az 1918. évi forradalom alkalmával voltak ügyes, talpraesett őrsparancsnokok, akik egyáltalán nem veszítették el fejüket azért, mert a hatósággal nem tudtak érintkezésbe lépni; intézkedtek a saját hatáskörükben: megtiltottak minden csoportosulást, éjjel az utcán járást, elrendelték a nyilvános helyiségek bezárását, a fegyverek beszolgáltatását stb., egyszerűen minden intézkedést megtekintettek, amit a rend helyreállítása szempontjából szükségesnek tartottak. Volt, aki még falragaszt is nyomtatott és kifüggesztetett, olyan rendelkezésekkel, amelyeket — ha lehetséges lett volna —, a hatóságnak kellett volna kiadnia. A formán hiba történt: a lényegen nem. Rend lett és ez volt a fődolog.

Rendes, nyugodt viszonyok között persze, elképzelhetetlen, hogy egy őrsparancsnok ilyet tegyen, de olyan felfordult viszonyok között, amikor a közbiztonságot másként nem lehet megmenteni és — ezt hangsúlyozzuk — a hatóságnak nincs módjában idejében intézkedni, csak dicséretet érdemel az őrsparancsnok, aki nem ijed meg a kezdeményezéstől és a felelősségtől, hanem cselekszik és rendet teremt. A forradalom már háború, háborúban pedig minden jó, ami célhoz vezet.

Kérdés azonban, hogy a csendőr ilyen kivételes hatósági intézkedésének köteles-e mindenki engedelmeskedni. Igen, köteles, mert a szolgáltatban álló csendőr felhívásának mindenki, legyen katonai vagy polgári személy, utólagos panaszlási jogának fenntartása mellett, engedelmeskedni tartozik. Vagyis: aki a csendőr felhívását törvénytelennek tartja, utólag feljelenítheti, de a felhívásnak — feltéve, hogy nem kíván nyilvánvalóan tiltott vagy törvénytelen dolgot — eleget kell tennie.

Meg kell jegyezni végül, hogy ha a csendőr — rendkívüli szükséggel és a késedelemből származható veszéllyel indokoltan — kivételesen hatósági intézkedést tesz és az intézkedésnek valaki nem engedelmeskedik, az illetőt a főszolgabíróhoz fel lehet jelenteni, mert a „hatósági felszólítás” jogalkotó körébe a hatósági közeg részéről történt felszólítás is beleérthető. A „hatóság” nem fizikai személy, hanem jogi fogalom; a hatóságot annak tagja képviseli, a hatóság tagja azonban nem lehet ott mindenütt, világos tehát, hogy ott, ahol a hatósági közeg a hatóságnak általános vagy alkalmi rendelkezése, kiküldése, felhatalmazása alapján jár el, azt akkor, amikor a rendelkezést végrehajtja, egyúttal képviseli is. Mindenesetre a rendőri büntetőbíró mérlegelésétől és jogi felfogásától függ, hogy a hatósági közeg a hatóság képviselőjének tekintendő vagy sem, a feljelentés azonban ettől függetlenül, mindenesetre megtehető.

49. Kérdés. A főszolgabíró elrendelte egy község lakosainak tifusz ellen való beoltását. Az oltáson sokan nem jelennek meg, ezért az azt fogantatosító községi orvos karhatalmat kért. A főszolgabíró felhívást adott az őrsnek, hogy az oltáson meg nem jelenteket vezesse elő, ami meg is történt. 1. Elrendelheti-e a főszolgabíró egy egész község lakosságának kényszeroltását; 2. szabályszerű-e az ezzel kapcsolatban kiadott elővezetési felhívás; 3. mit követ el az, aki a) az oltáson nem jelenik meg; b) megjelenik ugyan, de nem engedi magát beoltatni és c) másokat lebeszél arról, hogy az oltáson megjelenjenek?

Válasz. 1. Olyan törvény, amely a tifusz ellen való kötelező beoltást elrendelné, nincsen. Törvény csak a himlő ellen való védőoltást teszi általánosan kötelezővé. Egyes helységekre vagy vidékekre azonban, ahol tifuszjárvány lép fel, vagy fenyeget, az alispán a törvény közvetett felhatalmazása alapján esetenként elrendelheti az egész lakosság védőoltását. A közegészségügyi törvény (1876: XIV. t.-c.) 157. §. c) pontja szerint ugyanis az alispán: „Megállapítja a járvány létét, valamint annak megszüntét és ez ügyben, úgyszintén a tájókrok megelőzése és továbbterjedésének lehető megakadályozása iránt intézkedik.” Azt, hogy a járvány megelőzése és továbbterjedésének megakadályozása érdekében az alispánnak egyenként milyen intézkedéseket kell, vagy lehet fogantatosítania, a törvény nem sorolja fel, mert ez az állandóan haladó orvosi tudomány mindenkor álláspontjától függ. A közegészségügyi törvény hozása alkalmával, 1876-ban pl. még nem ismerték a tifusz ellen való védőoltást; a megelőzés és a továbbterjedés megakadályozása érdekében tehát akkor még legfeljebb csak köztisztasági intézkedéseket fogantatosítottak, a betegeket elkülönítették stb. Ma, hogy az orvostudomány ismeri a tifusz elleni védőoltást, természetes, hogy ennek az elrendelése is ama intézkedések közé tartozik, amelyek a járvány megelőzésére vagy továbbterjedésének megakadályozására alkalmasak, tehát az alispánnak jogában áll — a vármegyei tisztí főorvos javaslatára — egyéb célra vezető intézkedéseken kívül a kötelező védőoltást is elrendelni. Sőt az említett törvény 82. §-a értelmében a már megbetegedettek kényszer-gyógykezelését is el lehet rendelni.

Járványellenes intézkedések kiadását a közegészségügyi törvény az alispánnak tartja fenn, ilyen intézkedéseket tehát a főszolgabíró saját hatáskörében elvileg nem adhat ki. Tekintettel azonban arra, hogy az alispán a maga rendelkezéseit rendszerint nem közvetlenül a lakosoknak, hanem a főszolgabírónak szokta kiadni, a gyakorlatban a községi előjáróságokkal, a csendőrséggel és a lakossággal szemben, az alispáni rendelkezés alapján a főszolgabíró szokott intézkedni. Meg kell azonban jegyezni, hogy olyankor, amikor veszély van a késedelemben, a járási orvos, vagy az illetékes községi orvos javaslatára a főszolgabíró is tehet a járvány elleni védőintézkedéseket és azok jóváhagyását az alispántól utólag kérheti. Sőt a közegészségügyi törvény 162. §-a a vármegyei tisztí főorvost is felhatalmazza, hogy járvány esetén halasztás veszélyénél saját felelőssége mellett a fennálló törvények és szabályok szerint intézkedjék és erről az alispánt utólag értesítse. Kétségtelen tehát, hogy a főszolgabírónak jogában áll az alispán rendelkezése alapján — veszély esetén pedig saját hatáskörében is — a lakosság védőoltását elrendelni.

Ezt azonban itt csak azért állapítjuk meg, hogy a kérdésre feleljünk, nem pedig mintha a csendőrségnek joga volna a főszolgabíró által kiadott felhívást ilyen szempontból mérlegelni. A csendőrség a felhívásoknak csak olyan intézkedéseit teheti szabályszerűség szempontjából megvizsgálás tárgyává, amelyek a Szolgálati Utasításban foglaltakkal ellentétben állóknak látszanak.

Az új közegészségügyi törvény, amelyet az országgyűlés alsó- és felsőháza már elfogadott, felhatalmazza a belügyminisztert, hogy a tifusz és diftéria elleni védőoltást egyes helységekre, vidékekre, sőt szükség esetén az ország egész területére is kötelezően elrendelhesse.

2. Ha — mint fentebb láttuk — a főszolgabírónak jogában áll a védőoltást elrendelni, természetes, hogy joga van mindenkinek az elővezetést is elrendelni, aki ennek a hatósági intézkedésnek vonakodik eleget tenni. Az elővezetésre vonatkozó felhívás nem egyéb, mint a hatósági intézkedés végrehajtásának karhatalommal való kioroszakolása. Ha a főszolgabírónak nem volna joga, hogy az intézkedésének, ha szükséges, karhatalommal is érvényt szerezzen, az oltáson csak az jelenne meg, aki akar, akkor pedig hiábavaló volna az egész intézkedés, a járványt a be nem oltott emberek tovább terjeszthetnék, a hatóság tehetetlenségét pedig a lakosság jogos bírálat tárgyává tehetné.

Ezzel kapcsolatban meg kell jegyezni, hogy olyan felhívás,

amely kizáróan elővezetést rendel el, szabálytalan nem lehet, mert azt, hogy az elővezetés jogos-e vagy sem, a csendőrség meg nem bírálhatja.

3. Aki a hatóság által elrendelt oltáson nem jelenik meg, az az 1876. XIV. t.-c. 7. §-ába ütköző kihágást követi el. E rendelkezés szerint ugyanis: „Jelen törvénynek, úgy az ennek alapján fenntartott vagy kibocsátott rendeleteknek vagy szabályzatoknak áthágásai, amennyiben büntettet vagy vétséget nem képeznek, 600 pengőig terjedhető pénzbüntetéssel és behajthatatlanság esetében 30 napra terjedő elzárással büntetendők.” A feljelentést a közigazgatási hatósághoz kell megtenni. Elyben azok ellen is feljelentést lehet ugyan tenni, akik az oltáson önként nem jelentek meg, hanem elő kellett őket vezetni, a gyakorlatban azonban feljelentést csak azok ellen kell tenni, akik kimondottan makacs vagy rosszhiszemű ellenszegülést tanúsítanak, mert a cél nem az, hogy a lakosságot megbüntessék, hanem hogy beoltásuk.

Aki az oltás helyén megjelenik ugyan, de nem engedi magát beoltani, ugyanúgy fel kell jelenteni, mintha meg sem jelent volna, mert a hatósági rendelet célja szempontjából a lényeg a beoltás, nem pedig a nézőként való megjelenésen múlik. Úgyes csendőr megtalálja a módját, hogy aki az orvos elé kerül, oltást kapjon.

Aki másokat lebeszél arról, hogy az oltáson megjelenjenek, felbujtást követ el. Büntetendő-e a kihágásra való felbujtás? Igen, büntetendő, mert a kihágási büntetőtörvény, 26. §-a azt mondja: „Kihágás esetében a tettesen kívül a részesek is büntetendők.” Részesek alatt pedig a Btk. 69. §-a a felbujtót és a bűnségéret érti. Ha tehát a kihágásnak részesé lehet, világos, hogy felbujtója is lehet. Szükséges azonban, hogy a felbujtás eredményes lett legyen, mert a kihágásra való eredménytelen felbujtás nem büntetendő. Ha tehát megállapítható, hogy egyesek valóban azért nem jelentek meg az oltáson, mert valaki őket a távolmaradásra rábeszélte (felbujtotta), a felbujtót közegészség elleni kihágás miatt éppen úgy fel kell jelenteni, mint a távolmaradókat.

Ez a kérdés jogi oldala. Van azonban gyakorlati oldala is, főképpen a csendőr szempontjából.

A védőoltásokról való távolmaradás legtöbb esetben nem a hatósági rendelkezéseknek való tudatos és rosszhiszemű ellenszegülésnek, hanem tudatlanságnak a következménye. Tudatlanság ellen pedig elsősorban nem büntetéssel, hanem felvilágosítással kell küzdeni. Ha tehát a csendőr valahol vonakodást tapasztal a védőoltás ellen, világosítsa fel a lakosságot, hogy milyen súlyos és milyen veszedelmesen ragályos betegség a tifusz. Ahol egyszer felült a fejét, ott mindenki megkaphatja, bármennyire elővigyázatos is, mert a betegséget olyan láthatatlan bacillusok okozzák, amelyek egyszerű érintkezés révén is bármikor észrevétlenül bejuthatnak a szervezetbe.

Ettől a veszedelemtől menti meg az embert az oltás, amely teljesen ingyenes és egyáltalán semmiféle kellemetlenséget nem okoz. Azoknál is, akiknek a szervezete esetleg kevésbé bírja, csak egészen jelentéktelen rosszullétet okoz, az is hamarosan elmúlik. A védőoltás az embert évekre, de legtöbbször az egész életére biztosítja, hogy nem fog tifuszt kapni. Ezt a statisztika bizonyítja. Olyan vidékeken, ahol a lakosság tifusz ellen még nem volt beoltva, ezrével betegedtek meg az emberek tifuszban; beoltás után alig fordult elő megbetegedés. Azok közül, akiket a háború alatt, mint katonákat beoltottak, még ma, 18–20 év múlva is alig betegszik meg valaki.

Fel kell világosítani a lakosságot, hogy az oltásoknál mindig csak tudatlan emberekkel van baj. Bezzeg, aki megkapta a tifuszt és jagatva fetreng az ágyában, szívesen menne oltásra, de akkor már késő. A legtöbb helyen az emberek önként jelentkeznek oltásra, más helyekről való emberek is, ahol az oltás nincs elrendelve. Sok helyen nem azért kell járót kirendelni, hogy a vonakodókat elővezesse, hanem, hogy a türelmetlenül tolongó jelentkezők között rendet tartson.

Ezeket kell a lakoságnak elmondani, így kell ellensúlyozni olyan korlátozott emberek beszédét, akik másokat az oltásról lebeszélni igyekeznek. Úgy fogja fel a csendőr az ilyen karhatalmi szolgálatát, hogy ezzel nemcsak a lakosságot, de önmagát is védi, mert járvány esetén ki kaphatja meg hamarabb a tifuszt, mint a csendőr, aki állandóan a lakossággal érintkezik, tárgyakat kénytelen megfogni, a lakosság között kénytelen pihenni stb. Az elkapott betegséget pedig a csendőr a családjára is áthurcolhatja.

Emberbaráti és nemzeti szempontból egyaránt nemes kötelességet töltenek be az orvosok, emberi kötelessége is tehát a csendőrnek, hogy ezt az orvosi munkát a legmesszebbmenő lelkiismeretességgel támogassa.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Balatonkörüli sorozatos ékszerlopás nyomozása.

Írta: MENYHART ISTVÁN tiszthelyettes
(Szombathely).

(Nyomozták: A szombathelyi 3. nyomozó osztály irányítása és közreműködésével, a székesfehérvári nyomozó osztály bekapcsolódása mellett, az érdekelt balatonkörüli csendőrörsök.)

1935 július 20-án a balatonszemesi örs a szombathelyi 3. nyomozó osztály parancsnokságnak a következő jelentést tette távbeszélőn: „Sárosi Imréné* budapesti, jelenleg balatonszemesi lakos sérelmére, a mai napon, 11–13 óra közötti időben, különböző női és férfi ékszereket ismeretlen tettes, 1320 pengő értékben, a záratlan hálószobából elloptott. A nyomozáshoz minden támpont hiányzik. Nyomozók és helyszínelők kiszállását kérem.”

A nyomozó osztályparancsnok úr engem és Heródyányi törzsőrmester nyomozót vezényelt ki.

A helyszínre történt megérkezésünk után az őrsparancsnoknál jelentkeztünk, majd megtartottuk a helyszíni szemlét. A sértett villája Balatonszemes község főutcája és az egyik mellékutca sarkán áll, háromméteres drót- és sövénykerítéssel körülvéve. A kerítés ajtaja záratlan. Az előszoba ajtaján — mely a nyitott verandáról nyílik — egyszerű zár van. Az ajtó zárva volt. A zárat levettük és megvizsgáltuk. Belsejében karcolási nyomok voltak láthatók. A villában levő többi szobák ajtóit, valamint a szekrények záratlanok voltak. Az elloptott ékszerek a hálószobában álló szekrényben, a fehérművek között és az éjjeliszekrények fiókjában voltak elhelyezve. Az ékszerek mellett a ruha között 10 pengő összegű 1 pengős váltópénz is volt, melyet a tettes otthagytott. Más nyom vagy elváltozás nem volt.

A lopás idejében, 11–13 óra között, a sértett és családtagjai a Balatonban fürödtek. A két háztartási alkalmazott, akik már öt éven át hűségesen szolgálták a sértettet, a villában, a konyha körül foglalatostkodtak, de semmi gyanús dolgot nem észleltek.

A helyszínelés és a kikérdezések eredményéből azt következtettük, hogy a lopást idegen, alkalmi vagy besurranó tolvaj követte el, aki a balatoni nagy nyári idegenforgalom közepette ismeretlen irányban elmenekült. Másodsorban azoknak a személyeknek a tettességére gondoltunk, akik a villába bejáratosak.

A nyomozást idegen egyének után, a járőrökkel karöltve, villáról-villára járva, lefolytattuk, valamint

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

igazoltattuk a sértett villájába bejáró, alkalmi élelmicikkeket árusító egyének és az üzletek kifutóinak alibijét is, de eredményt nem értünk el. Közben a Nyomozati Értesítőt tanulmányoztuk, melyből megállapítottuk, hogy Siófokon 1935 május 13-án és 23-án, valamint július hó 13-án, tehát hét nappal előbb, hasonló ékszerlopás történt, ugyancsak 11—13 óra közötti időben, azzal az eltéréssel, hogy ott az ismeretlen tettes a nyitva levő ablakon át hatolt be. A siófoki őr által lefolytatott nyomozás akkoriban még nem hozott eredményt.

A hat napig tartó széleskörű nyomozással csak azt sikerült megállapítani, hogy a Sárosiné-féle villában a lopás idején megfordult egy Kerekes Pál nevű egyén, aki festőművésznek adta ki magát. A róla kapott személyleírás alapján a Nyomozati Értesítőben való közzétételét kértük, egyben az összes balatonkörüli csendőrsők figyelmét megkeresések útján felhívtuk az ékszerlopásokra, gondolván, hogy a sikerült lopások után a tettes működését tovább fogja folytatni.

Kerekes Pált a balatonalmádi őr, a Nyomozati Értesítő alapján, 1935 július 31-én őrizetbe vette, de Kerekes a lefolytatott nyomozás során a bűncselekmény elkövetési idejére nézve teljesen megbízható alibit igazolt s így tettesként nem jöhetett számításba. A nyomozás holtpontra jutott.

Az a feltevésünk, hogy az ismeretlen tettes a jövődelmező ékszerlopásokat tovább fogja folytatni, beigazolódt. 1935 augusztus 4-én a keszthelyi őr távbeszélőn a szombathelyi 3. nyomozó alosztálynak egy újabb ékszerlopást jelentett be 840 pengő értékben.

Ebben az ügyben is engem vezényeltek ki, az alosztály helyszínelőjével, az őr támogatására. A helyszínen megállapítást nyert, hogy a tettes itt is 11—13 óra között, a nyitva hagyott előszobájától keresztül surrant be a hálósobába és az ottlevő ruha- és éjjeliszekrényekben elhelyezett ékszereket, valamint 100 pengő papírpénzt magához véve, a szoba nyitott ablakán át ismeretlen irányba elmenekült.

Ez a helyszínelés azonban még egy igen lényeges adatot eredményezett. Az alatt az ablak alatt, amelyen a tettes kimászott, női lábnyomokat találtunk a kissé poros talajon. A nyomok kiöntésre nem voltak alkalmasak, de a rejtélyes ékszerlovajról most már legalább annyit megtudtunk, hogy nő, vagy pedig, ha többen volnának, nő is van közöttük. A helyszínen és a közvetlen környéken lefolytatott puhatolással megtudtuk, hogy egyik tanu a lopás idején 12 óra körül látott egy csinosan öltözött nőt bemenni a sértett villájába, aki körülbelül 15—20 perc múlva a villa másik ajtaján nyugodtan távozott. A sértett villájától számított tizedik villában, ugyancsak 11 óra 45 perc és 13 óra között, szintén megjelent az előszobában egy csinosan öltözött nő, aki oda minden kopogtatás nélkül nyitott be. A konyhában munkáját végző tulajdonos csak véletlenül vette észre. A tulajdonos a konyhaajtót kinyitva kérdezte, hogy „mit keres az előszobában kopogtatás nélkül”, mire a nő azt felelte: „Két német nőt keresek, de a címüket nem

tudom.” A tulajdonos az ismeretlen nőt erre kiutasította a lakásából. A személyleírás, melyet a tanu a nőről adott, teljesen megegyezett.

A további nyomozás a tettes kézrekerítése végett, az összes eddigi lopások elkövetési helyét, idejét, módját, a lopás tárgyát, a talált lábnyomokat és a kapott személyleírást figyelembe véve, a következő feltevésből indult ki:

A tettes valószínűleg nő, még pedig a legnagyobb valószínűség szerint büntetett előéletű, besurranó ékszerlovaj specialista.

Ebből a feltevésből kiindulva, a széleskörű nyomozást a kapott személyleírás alapján a nagykanizsai, kaposvári, budapesti és a mátyásföldi rendőrség területén detektívekkel karöltve végeztük, azonban eredményt elérni nem sikerült. Időközben Balatonföldváron 1935 augusztus 8-án, Balatonszemesen pedig augusztus 14-én ugyancsak a fentiekhez hasonló ékszerlopások történtek. A lopásokat itt is a keszthelyi ékszerlopásnál megállapított személyleírású nő követte el, akinek a neve még ismeretlen volt.

A gyanúsított nő személyleírását és a cselekmények végrehajtási módját, helyét és idejét a Nyomozati Értesítőbe bejelentettük, az összes balatonmelléki őrök pedig parancsot kaptak a szombathelyi 3. nyomozó alosztályparancsnokságtól, hogy hasonló személyleírású nőt, felbukkanása esetén, vegyenek őrizetbe.

A sorozatos ékszerlopások az egész balatonmenti nyaralóközönséget izgalomban tartották. Az őrök járőreivel karöltve folytattuk a nyomozást s a nyomozásba a szombathelyi nyomozó alosztálytól Porpácz Gyula tiszthelyettes is bekapcsolódott.

1935 augusztus 30-án a csendőrségi összekötőtiszt urat a mátyásföldi rendőrkapitányság értesítette, hogy a Nyomozati Értesítőben, a soroksári őr által lopás miatt elfogni kért Szász Margit, aki veszedelmes besurranó, ékszerlovaj, a kapitányság őrizetében van. Szász Margit Balatonalmádiban nyaralt. Az összekötőtiszt ezt nyomban a csendőrségi hírközpont tudomására hozta azzal, hogy értesíteni kéri mindazokat az őröket, amelyek körletében hasonló kiderítetlen lopások előfordultak.

A hírközpont, a kiderítetlen esetek nyilvántartása alapján, a keszthelyi, balatonszemesi, balatonföldvári és balatonalmádi őröket értesítette.

A rendőrségi nyomozás lefolytatása után a csendőrség Szász Margitot, az ugyancsak gyanú alatt álló Kremer István nevű vadházastársával együtt, a mátyásföldi kapitányságtól átvette és az időközben kiderített orgazdájukkal, Steiner Márton budapesti lakossal együtt, a nyomozás lefolytatása végett a balatonföldvári őrre kísérte.

Szász Margit az 1935 augusztus 23-án, Balatonalmádiban elkövetett lopást már beismerte, de a többi lopás elkövetését mind ő, mind vadházastársa tagadta. Tagadott Steiner Márton is.

A budapesti lakásukon megtartott házkutatás eredményének — több zálogcédulát, ékszert s briliánskövet találtak — és azoknak az ellentmondásoknak a hatása alatt azonban, melyekbe a kikérdezés folyamán keveredtek, cselekményeiket beismerték.

Szász Margit nagykanizsai születésű, 27 éves, sashalmi lakos, legújabb divat szerint öltözött, elegáns nő volt, aki már 14 éves kora óta ékszerlopásokból élt. Több ízben volt büntetve és legutoljára 1934. év tavaszán szabadult ki a márianosztrai fegyintézetből, ahol 3½ évi fegyházbüntetését töltötte.

A csendőr-levelezőlapok szépek, művésziek. Magunkat becsüljük meg, a magunk népszerűségét és tekintélyét emeljük, ha izléstelen cifraságok helyett a magunk levelező-lapjain üdvözljük rokonainkat és ismerőseinket.

A fegyintézetből kiszabadulva, megismerkedett Kremer István várpalotai születésű, sashalmi lakos, többszörösen büntetett zsebtolvajjal, akivel 1935 július 13-án Balatonszárszó fürdőhelyre ment nyaralni.

Utóbbi „báró Kerstányi Kremer István” álnéven szerepelt; míg Szász Margit földbirtokos testvérének adta ki magát, aki havonta 600 pengő apanázt kap.

Erről a fürdőhelyről rándult ki a gyanúsított nő a sorozatos ékszerlopások végrehajtására. A lopásokat mindig a nappali órákban, 11–13 óra közötti időben, követve el, a nyitott ajtón vagy ablakon át. Ahol zárt ajtót talált, a magával vitt kulcsok és tolvajkulcs segítségével felnyitotta és így hatolt be a villákba. A lopások elkövetése után az ellopott ékszerekkel még a lopások napján, a legközelebbi vonattal Budapestre utazott, a zsákmányt Steiner Márton, orgazdaságért már büntetett ékszerész-nél értékesítette, akit már régóta ismert. Az ékszerekért kapott pénzzel a legközelebbi vonattal visszautazott Balatonszárszóra.

Szász Margit a következő lopásokat ismerte be:

1. Balatonfüreden 1935 július 22-én 470 pengőt;
2. Soroksáron 1935 január 22-én 479 pengő értékű ékszer és pénzt;
3. Vácon 1935 február havában 2000 pengő értékű perzsabundát;
4. Veszprémben 1935 március 13-án 500 pengő értékű ékszer;
5. Cegléden 1935 április 21-én 820 pengő értékű ékszer;
6. Cegléden 1935 május 21-én 850 pengő értékű ékszer;
7. Siófokon 1935 május 23-án 200 pengő értékű ékszer;

8. Siófokon 1935 május 13-án 1297 pengő értékű ékszer és pénzt;

9. Szentendrén 1935 július 3-án 300 pengőt;

10. Balatonalmádiban 1935 július 15-én 500 pengő

értékű ékszer és pénzt;

11. Balatonalmádiban 1935 július 18-án 189 pengő értékű ékszer és pénzt.

12. Balatonszemesen 1935 július 20-án 1320 pengő értékű ékszer;

13. Balatonbogláron 1935 július 26-án 2000 pengő értékű ékszer;

14. Balatonbogláron 1935 július 26-án 60 pengő értékű ékszer;

15. Keszthelyen 860 pengő értékű ékszer és pénzt;

16. Balatonföldváron 1935 augusztus 8-án 10.094 pengő értékű ékszer és pénzt;

17. Balatonföldváron 1935 augusztus 8-án 70 pengő értékű ékszer és pénzt;

18. Balatonszemesen 1935 augusztus 14-én 475 pengő értékű ékszer;

19. Balatonalmádiban 1935 augusztus 23-án 1911 pengő értékű ékszer és pénzt.

A felsoroltakon kívül Budapestben és Újpesten már régebben elkövetett ékszer- és női bundalopásokat is beismerte.

Steiner Márton orgazda az ékszerek egyrészét beolvastotta, egyrészét pedig átalakította. A bűnjelek nagyobb részben megkerültek. Sikerült a lopásokból származó és még megmaradt 1600 pengőt is biztosítani.

Szász Margitot, Kremer Istvánt és Steiner Mártont 1935 szeptember 20-án tényvázlat kíséretében, bűnjelekkel együtt, a kaposvári kir. ügyészségnek adták át.

Minőségben legjobb
Formában legizlésebb
Árban legszolidabb

Szegedi Bútoripar és Kereskedelmi Rt.

A csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételekkel.

Bútor

S Z E G E D

Kelemen utca 8. szám

Horovitz Mór

kalapkellékek raktára,

a m. kir. csendőrség szállítója

Budapest, VI., Podmaniczky u. 59

Telefon: 29-1-97

Csendőrkalapok!

A leírt eset igen szép példája egyrészt a rendőrség és a csendőrség, másrészt a csendőrségen belül az őrsök, nyomozó alosztályok, a csendőrségi összekötőtiszt és a hírközpont eredményes együttműködésének. Csúpan az ilyen egymást támogató, egymást kiegészítő vállvetett munka biztosíthatja a sikert az ilyen nagyszabású bűnözőkkel szemben. Az együttműködésnél elengedhetetlen kapcsolatokat a Nyomozati Értesítő teremti meg, mely ilyenképpen a nyomozások egyik legfontosabb és leghasználatóbb támogatója. A Nyomozati Értesítő a hivatását azonban csak akkor tudja betölteni, ha azt pontosan és gondolkodva tanulmányozzuk. A tanulmányozásnak kétféle szempontból kell történnie: mi van a Nyomozati Értesítőben, aminek magam vehetem hasznát és mi az, amiben én lehetek mások segítségére?

Ha ácuja já és
megbizható

Hirdessen a

Csendőrségi Lapokban

Hirdetése eredményes lesz!

Modern BÚTOR-házak

20

KOMBINÁLT SZOBÁK, HALÓK, EBÉDLŐK

HAVI RÉSZLETRE IS

VII., DOHÁNY-UTCA 46 ÉS VIII., BAROSS-UTCA 42

Óra, ékszer vásárlásnál
javításnál

forduljon bizalommal

Tóth József

Képes árjegyzék ingyen!
Kedvező fizetési feltételek

órás és ékszerészhez
Szeged, Kárász u. 13

Zelkó Henrik

ny. alezredes

Erdemekben gazdag tisztje volt a testületünknek Zelkó Henrik ny. csendőralezredes, ki május 5-én Pécsen meghalt 60. évében. A csendőrséghez 1899 április 14-én lépett be a IV. kerületnél mint önkéntes. 1900-ban tiszthelyettes, majd 1901 május 1-én hadnagy. Ebben a rendfokozatban szakasparancsnok volt Óbecsén és Zomborban, illetve Lugoson. Majd a VII. kerületnél volt oktatótisz. 1906 szeptember 1-én főhadnagy lett. 1907 november 1-én a honvédelmi minisztérium 16. osztályába nyert beosztást, majd 1909-ben Újvidékre került szakasparancsnoki minőségben. 1913-ban százados lett s azután szárnyparancsnoki minőségben Máramaroszigeten s később — 1915-ben — Orsován teljesített szolgálatot. Itt érte a legfelsőbb elismerés az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartása elismeréséül. Két év múlva, az ellenség előtt teljesített kitűnő szolgálata elismeréséül, újólágos legfelsőbb elismerésben részesült. 1918-ban őrnagy lett, 1920 szeptember 1-én pedig alezredes. Nyugállományba 1923 november 1-én került.

Úgy búcsúzunk tőle, mint testületünk egyik régi, lelkes harcosától, kitűnő, szilárd katonától és szeretett bajtárstól, aki szinte remeteségbe vonult szülőföldje — Erdély — utáni vágyakozásában. Emlékét a példatadó elődöknek járó tisztelettel őrizzük meg.

Belügyminiszteri látogatás a nyomozó osztály rádiócsoportjánál. Vitéz Leveldi Kozma Miklós belügyminiszter

3

IGAZ SZÓ

ROYAL BUTOR JÓ

RÉSZLETRE IS OLCSÓ

BAROSS-UTCA 34 és 36.

úr Önagyméltósága május 8-án délelőtt dr. Boór Aladár miniszteri osztályfőnök és Bertalanffy Dezső alezredes kíséretében megtekintette a nyomozó osztályparancsnokság rádiócsoportját. Tájékozódott a csendőrség országos rádióhíradásának eddigi fejlődéséről és a csendőrség híradószolgálatának a fejlesztését kilátásba helyezte.

Pozzi: Századunk bűnösei című legújabb könyve most jelent meg magyar nyelven dr. Marjay Frigyes fordításában. (Megrendelhető a fordítónál: Budapest, V., Lipótvárosi-park 9. Ára: 6 P 60 f.) Henri Pozzi neve magyar fül számára nem ismeretlen hangzású és nem is szabad annak lennie, mert ez a francia író felbecsülhetetlen szolgálatot tett a mi igazságunk ügyének. „A háború visszatér” című első könyvében szomszédainkat és általában Trianon következményeit olyan tárgyilagosan világítja meg, hogy ezért neki és könyvének a legnagyobb elismeréssel és hálával tartozunk. Szó sincsen sem az első, sem a második könyvében az idelátogató külföldi felületes magyarbarátságáról, ennél sokkal többet kapunk tőle: hiteles adatokat és kimerítő meggyőződést az igazunk mellett. Pozzinak meg volt rá az alkalm, hogy már a háború előtt és alatt belenézzen a világpolitika boszorkánykonyhájába, nem hangulati megállapítás tehát, amikor legújabb könyvében leszögezi, hogy azok akarták, készítették elő és idézték fel a világháborút, akik azután a békekötések során kielégítették kapzsi vágyaikat. A békekötések után Pozzi éveken át működött megfigyelőként a párisi román követ-ségen a francia kormány megbízásából s más módja is kínálkozott arra, hogy egy évtizeden át figyelje a kis-antant titkos politikai levelezését. Utazásai során pedig a helyszínen is meggyőződött arról, hogy „az igazság és jog békéjét vásári sokadalommá változtatták” és azt is tudja, hogy „milyen kedvezményekkel jutalmazták egy-egy gátságot, hitszegést.”

Hatalmas, meggyőző, okmányokkal bizonyító, rideg tényekre alapított védőirat Pozzi két könyve a mi igazunk mellett s ugyanolyan vádbeszéd mindama gátságot, képmutatást és világszalást ellen, amivel szomszédaink a békeértekezleten becsapták azokat, akik azután ezen az alapon csinálták meg Trianont. Különös súlyt és értéket ad a könyveknek az, hogy szerzőjük francia, hiszen a francia közvéleményről tudjuk, hogy ítéleteiben nem túlságosan szokta a történelem és földrajz tényeit alapul venni egyszerűen azért, mert ilyen „kicsiségekkel” a francia nép a maga határain túl terjedően nem szeret törődni. Ezt a reális helyzetismeretben tájékozatlan francia közvéleményt nem volt nehéz a kisantant-propagandának a maga oldalára hajlítani. Franciaországban általában meg vannak róla győződve az emberek, hogy nekünk sem okunk, sem jogunk semmiféle panaszra, ha ugyan egyáltalában ismeri a problémáinkat az ottani tömegközvélemény. Ezért kell Pozzi könyveit különösen sokra értékelnünk. Végre egy élesenlátó, tekintélyes francia író tárja oda honfitársai és a világközvélemény elé, hogy voltaképpen mit is jelent ez a szó: Trianon. Mit jelent nekünk magyaroknak, de mit jelent a franciáknak is, akiknek igazán nem érdekük, hogy a háború tüze újra felcsapjon Európában.

A legnagyobb csendőrségi szolgálati könyv-, nyomtatvány-, írószer- és felszerelési cikkek raktára:

PALLADIS RT.

BUDAPEST, V., AKADEMIA-UTCA 20. SZÁM.

A csendőrséget érdeklő új cikkek forgalombahozatalát külön körlevelekkel hirdetiük.

Ez a tengelye Pozzi egész munkájának, amit Trianonra szentel. Fel akarja nyitni elsősorban a franciák és az egész világgözülemény szemét, hogy Trianonban hazug békét kötöttek s amint 1914-ben a hazugságok sodorták Franciaországot háborúba, ez az újabb, trianoni hazugság sem a béke érdekeit szolgálja. Azt mondja Pozzi újabb könyve előszavában: „Árúlással fognak vádolni e könyv megírása miatt... Pedig egyetlen állítás, bizonyítás, vagy szám sincs benne, amely ne lenne igaz... S ezt azok tudják legjobban, akiket lelepleznek a feltárt igazságok. Az igazság bátor kimondása valóban árulást jelent azok számára, akik a háború hősi halottait és hazugságait, a békekötés csalárdságát és kétszínűségét ugródeszkának használták fel a hatalom és vagyon elérésére... Tizenöt hónap előtt már elkövettem ezt az árulást, mikor kiadtam a „Háború visszatér” c. művem, amelynek minden intelmét tökéletesen és tragikusan beigazolták az események. És minden adandó alkalommal újra el fogom követni ezt az árulást...” Francia ember mondja ezt, aki mindennekfölött szereti nemzetét és hazáját. És éppen azért, mert szereti, fel akarja világosítani azok igazi mivoltáról, akiket együttesen ma még kisanatnak nevez a világ, de hála Pozzinak és a többi becsületes szándékú külföldi írónak, politikusnak, előbbutóbb megkapja a maga méltó elnevezését ez a világpolitikai részvénytársaság, amely arra rendezte be üzleti könyveit, hogy a világ végéig magyar könnyeken éljen. Köszönjük Henri Pozzinak azt a lelkiismeretességet és tárgyilagos felkészültséget, amivel egy becsületes és szerencsétlen nemzet megcsúfolt igazsága mellé odaállott. Ki hitt volna még néhány évvel ezelőtt is francia tollból ilyen könyv elérésében?

Lovaszvizsga Kiskunhalason. A kiskunhalasi 1. lovas tanalosztálynál kiképzett 37 lovascsendőr gyakorlati vizsgáját vitéz Szinai Szinay Béla altábornagy, a m. kir. csendőrség felügyelője és vitéz Sárany Ferenc alezredes, a m. kir. budapesti I. csendőrkerület parancsnoka jelenlétében április 28-án és 29-én tartották meg. A vizsgázók közül 7 kitűnő, 6 jeles, 15 jó és 9 elégséges eredménnyel végzett. Rangelső: Kővári János homokmégyi őrsbeli lovascsendőr. Kitűnően végeztek még: Almás István, Illés Ferenc, Nagy Pál II, Balogh Imre, Péter István és Vázsonyi János lovascsendőrök.

Keresünk 1918. és 1919. évfolyamokból *Csendőrségi Lapokat*, lehetőleg a teljes évfolyamokat, de egyes számoknak is örülnénk. A beküldés költségeit visszatérítjük. Kérjük bajtársainkat, ne sajnálják a fáradságot egy kis kutatásra: hátha céltalanul porosodnak valahol ezek az évfolyamok, amelyek pedig nekünk nagy értéket jelentenek.

Szent István Társulat szegedi fiókja
Tel.: 20-51. Kárász u. és Dugonics tér sarok

Könyv-, zenemű-, papír- és írószerekkereskedés,
nyomtatványok, könyvkötések

Az ellenforradalom évfordulójának megünneplése Szegeden. Május 7-én volt tizenhetedik évfordulója annak, hogy a szegedi tényleges és tartalékos tisztek megszállták a 46-os gyalogezred laktanyáját, lefegyverezték a vörösőrséget és ezzel megindították az ellenforradalmat. Ez alkalomból a *Horthy Miklós* gyalogsági laktanyában nagyszabású ünnepséget rendeztek, amelyen a belligyminisztert *Imecs György* főispán képviselte. Az ünnepségen Szeged társadalma nagy számban vett részt. Mise után *Pálffy József* polgármester emlékezett meg a fegyvertényről, ami az első megmozdulás volt a *Kormányzó Úr Ó Főméltósága* honmentő seregének a megalkulása felé. Bejelentette a polgármester, hogy e napot városi ünnepé nyilvánítja, a laktanya falára márvány emléktáblát helyeznek el, a törvényhatósági közgyűlés pedig jegyzőkönyvben örökíti meg a dicső fegyvertény hetvenkét szereplőjének nevét. *Tóth Imre* ügyvéd, kormányfőtanácsos méltatta ezután a nap jelentőségét és arról az ellenforradalmi megmozdulásról beszélt, amelyben vitéz *Jákfalvi Gömbös Gyula* miniszterelnök, vitéz *Leveldi Kozma Miklós* belligyminiszter és *Udaczky-Zadravecz István* ny. tábori püspök is részt vett. A hősi emlékmű megkoszorúzása után az ünnepség a *Hiszkegy* elnéklésével ért véget.

Beutalások Hévizre. A belligyminiszter úr a folyó évi I. gyógyidőszakra, a hévizi csendőrségi gyógyháza a következőket utalta be: *A tényleges csendőrtiszti állományból:* vitéz *Liptay László* őrgy., *Bérczy Gyula* g. őrgy. — *Az ellátást élvező csendőrtisztek, tisztii özvegyek és árvaik közül:* *Verbóczy Szilvia* Dénes vár. ill. szab. őrgy., *Molnár Károly* ny. g. őrgy., özv. *Dobay Elemérné* szds. özvegye, *Gross Alfrédné* ny. fhdy. felesége és *Orbánhegyi Antalné* leánya. — *A tényleges csendőrlégénységi állományból:* *Szőcs József* II. thts., *Várfi Mihály*, *Takács József* I. törm.-ek és *Beke Dávidné*, thts. felesége. — *Az ellátást élvező csendőrlégénységi állományú egyének, özvegyek és árvaik közül:* *Albert János* ny. alhdy. és felesége, *Sziklavári József* ny. thts. és *Marton Józsefné*, ny. thts. felesége.

Megszökött fogoly. Nagy Lajos, többrendbeli csalással gyanúsított asztalossegéd, május 5-én 12—13 óra közötti időben, míg a járőr élelmiszert vásárolt, *Keszthelyen* megszökött. Nagy Lajost a hírközpont a Nyomozati Értesítő útján nyomoztatja. Az ügyben kivizsgálás indult.

Agyonlőtt bika. A Mindszenti őrsöt május 4-én távbeszélőn arról értesítették, hogy a 10. számú gátórház udvarán egy megvadult bika az emberek életét veszélyezteti. Az őrsről járőr ment ki és a gulyásokkal együtt fegyverhasználat nélkül igyekezett a feldühödött állatot megfékezni, de sikertelenül. Ezután a járőr a bikát a gátórház szénáskertjébe csalogatta, ott agyonlőtte és az őrs Mindszenti község előjáróságának adta át. A bika tulajdonosát a hírközpont a Nyomozati Értesítő útján keresteti.

Dicséreték. A m. kir. csendőrség felügyelője dicsőre okirattal látta el: A szombathelyi III. kerület állományában: *Papp János* IV. thts.-t, mert hosszú szolgálati ideje alatt mindenkor, de különösen mint őrsparancsnok, szolgálati teendőit igen buzgón és eredményesen végezte; *Farkas Mihály* thts.-t, mert hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt mindenkor, de különösen mint őrsparancsnok, teendőit nagy szorgalommal és eredményesen végezte. A miskolci VII. kerület parancsnoka dicsőre okirattal látta el: *Dankó Mátyás* thts.-t, mert őrskerületében egy szervezett tolvajbanda által elkövetett sorozatos betöréses lopás tetteseit és az orgazdákat az

Ha órára, ékszerre, alpakka evőkészletre van szüksége, kérjen költségmentes bemutatást. Óráimért, ékszereimért legmeszszebbmenő jóállást vállalok.

Alapítatlott:
1875.

NEUBART SÁNDOR

órás és ékszerész. Oklevéllel kitüntetett órásmester

SZÉKESFEHÉRVÁR/NÁDOR-U. 23.

általa ernyedetlen buzgalommal és leleményesen vezetett hosszú és fáradságos nyomozás során kiderítette és az igazságszolgáltatás kezére juttatta, ezen nyomozásnál alárendeltjeit igen helyesen és eredményesen befolyásolta; *Széplaki János*, *Kovács István* I. törm.-ket és *Morvai János* örm.-t, mert a járszjakóhalmi örskörletben egy szervezett tolvajbanda által elkövetett sorozatos betöréses lopás tettesének és az orgazdnak huzamosabb ideig tartó kinyomozásánál, kézrekerítésénél és az igazságszolgáltatás kezére juttatásánál mint járőrvezetők, fáradhatatlan buzgalommal s nagy leleménységgel párosult igen eredményes tevékenységet fejtettek ki. Nyilvánosan megdicsérte: *Székely András* és *Sélly László* cső.-ket, mert a járszjakóhalmi örskörletben egy szervezett tolvajbanda által elkövetett sorozatos betöréses lopás tettesének és az orgazdnak huzamosabb ideig tartó kinyomozásánál, kézrekerítésénél és az igazságszolgáltatás kezére juttatásánál mint járőrtársak járőrvezetőiket fáradtságot nem ismerő buzgalommal igen odaadón és eredményesen támogatták.

Osztárk diákok nyaralása magyar földön. A bécsi *Magyarbarátok Egyesülete* (Cím: *Verband der Ungarnfreunde Wien, I., Kärtnerring 3.*) minden magyar diákhoz (leányhoz), aki a német nyelvet meg akarja tanulni, pajtásként a nyári szünidőre egy azonos társadalmi osztályból származó, jólnevelt, hasonló vallású és korú osztárk diákot (leányt) küld vendégül, aki a maga költségén utazik magyar pajtásához. Osztárk részről csak 12 éven felüli, teljesen egészséges, jó előmeneteli, ruházattal, fehérneművel bőven ellátott, társadalmi és egyéb szempontokból válogatott diákok jöhetnek tekintetbe, magyar részről pedig az egyetlen feltétel: vendégszerető ellátás és bánásmód. A múlt év nyarán már megpróbálkoztak ezzel a nyaraltatás-nyelvtanítással s az eredmény az volt, hogy a magyar gyerekek megtanultak németül, az osztárkok pedig nem győzik dicsérni otthon a magyar föld vendégszeretetét és szépségeit. Az érdeklődők bővebb felvilágosítást a fentebb megadott bécsi címen kapnak.

Csendőrségi Közlöny 9. szám. Személyes ügyek: *Kormányzó elhatározások.* A *Kormányzó Úr Ö Főméltósága* legfelsőbb elhatározásával elrendelni kegyeskedett, hogy *Csiba István* ezds. a saját kérelmére megajtott felülvizsgálat alapján nyugállományba helyeztessék. Egyben részére a 35 évet meghaladó szolgálati ideje alatt különféle beosztásokban és különleges viszonyok között mindenkor, legutóbb pedig mint a m. kir. belügyminisztérium VI-c. osztályának vezetője, fáradhatatlan szorgalommal, nagy munkabírással és széleskörű szakképzettséggel végzett kimagasló értékes szolgálataiért a „*Magyar Erdemkereszt Tisztikereszt*”-jét adományozni kegyeskedett. A *Kormányzó Úr Ö Főméltósága* legfelsőbb elhatározásával elrendelni kegyeskedett *Perédy Jakab* örgy. nyugállományba helyezését. — *Odaitéltetett:* a III. osztályú tiszti szolgálati jel *Czeglédy Jenő* szds.-nak. — *Athelyezések.* — *Allandó nyugállományba helyezettek:* *vitéz Szakálházi Lajos* szegedi V. kerületbeli alhdgy., *Szabó József* II. budapesti I., *Farkas Mihály*, *Tóth Gábor* II., *Szabadi János* és *Janzso György* szombathelyi III., *Mikola Miklós* és *Nánási Károly* szegedi V. kerületbeli thts.-ek. *Szabályrendeletek:* Cs.—14. jelzésű Ideiglenes Ruhagazdálkodási Utasítás helyesbítése. Csendőrség elhelyezési kimutatásának helyesbítése. Cs.—1. (Szut.)

szolgálati könyv 24. mellékletének helyesbítése. Az 1936. évi II. évnegyedben használandó közúti adójegyek leírása. Kötelező cserebogarítás eredményes végrehajtása és a pajorkárok megelőzése. Községek egyesítése: A m. kir. belügyminiszter úr a Sopron vármegyébe bekebelezett Szil és Kistata községek egyesítését elrendelte. Végleges neve: *Szil*.

„**Gyakorlati útmutatás lovagias ügyek elintézéséhez**” címmel összeállított és a m. kir. honvédség főparancsnoka által 1930 február 1-én kelt 52801 eln. fbü. 1930. sz. alatt engedélyezett segédletét *Szundy Géza alezredes* (Budapest, IV., Váci-utca 62. fszt. 8.) újabb, átdolgozott IV. kiadásban kiadta. A segédlet a lovagias ügyekben szereplő érdekelt felek, valamint a megbízottak teendőit lényegesen megkönnyíti azáltal, hogy a Clair-féle párbajkodex határozmányait a gyakorlati használhatóság szemellett tartása mellett csoportosítja, felöleli a lovagias ügyek elintézésénél leggyakrabban előforduló hiányszabályokat és a legújabb rendelkezéseket. Az útmutatásban a fentiek felül még az alábbi fejezeteket vette fel: 1. A tiszt fegyverhasználatának feltételei a becület védelmében. 2. Magyarázatkeres. 3. Mentelmi jog védelme alatt elkövetett sértések, nyilatkozatok. 4. Katonai becületügyi eljárások folyamán és katonai vagy polgári bíróságok előtti tanuvallomások miatt lovagias elégtételszerzés. 5. Párbajjelölés megmegyőződésű egyének lovagias ügye. 6. Nők párbajképessége, magatartás kihívás esetén. 7. Tanuk szerepeltetése, ilyenkor tisztek (használlásúak) magatartása. 8. Kihívás személyesen, közvetlen a sértés után. 9. Kölcsönös sértések. 10. Nyilatkozatok sajtó útján. 11. Tiszti megbízottakkal szemben erkölcsileg kifogás alá eső egyének szerepeltetése esetén magatartás. 12. Egyoldalú jegyzőkönyvekről stb., stb. A segédletbe időbeli sorrendben összefoglalta a párbajnál szereplőkre vonatkozó összes szabályokat. A segédlet ára 1.50 P, melyet a könyvhöz csatolt csekkapon a könyv átvétele után kell befizetni. Megrendelhető a szerzőnél.

Iskolásgyermekek nyaralása a szentgotthárdi iskolaszanatóriumban. Hannoverben ez év júliusában világszerte kezlet tartanak, amelynek a tárgya, hogyan kell a gyenge, vérszegény és betegségre hajlamos iskolásgyermekeket megerősíteni, a zárt levegőjű iskolákból kivonni és olyan intézetekben elhelyezni, amelyekben szabadlevegő oktatással kapcsolatos rendszeres orvosi felügyelet alatt megerősíthetik szervezetüket. A kongresszuson ismertetni fogják Magyarországon a szubalpin klímájú Szentgotthárdon már hetedik éve működő iskolaszanatóriumot, amely a szabadlevegő iskolák között annyiban úttörő, hogy ott mindkét nembeli iskolásgyermekek az elemi iskolától kezdve az összes típusú közép- és középfokú iskolák tanulmányait végzik és a kultuszminisztérium rendlete alapján az iskolaszanatóriumban évvégi vizsgát tesznek és államérvényes bizonyítványt nyernek. A szentgotthárdi iskolaszanatóriumot a Magyar Iskola-Szanatórium Egyesület tartja fenn, amelynek központi irodájában, Budapest, VIII., Sándor-u. 26. most történnek a felvételek a nyári hónapokra és a szeptemberben kezdődő jövő tanévre. Az érdeklődőknek

A vidéki csendőrség előnyösen ismert szállítója

SÁNDOR REZSŐ

**ÓRÁSMESTER, ÉKSZERÉSZ
NYIREGYHÁZA**

TEL.: 229

Elsőrendű márkás órák 5 évi jótállással, szebbnél-szebb ékszerek, ébresztő és fali órák, a csendőrség részére **részletre is.** Választékot pórtómentesen küldök. Javításokat szakszerűen végzek. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

BÚTOR

tartós, modern kivitelben, kényelmes részletek
fizetésre kapható:

KISIPARI TERMÉKEK BÚTORCSARNOKA RT.

Budapest, VII., Dohány-utca 66. sz.

Fióküzlet: VII., Péterffy Sándor-u. 40.

Hernád-u. sarok.

Írógép

új és újjáalakított, ≡ javítás
karbantartás ≡ alkatrészek
Iradai felszerelések, töltőtollak

Elsőrangú minőség. :: Olcsó árak.
Kedvező fizetési feltételek.

Wirth és Rengey Szeged, Széchenyi tér 5

A törvényszéki palota mellett.

Mielőtt vásárol, tekintse meg raktárunkat!

ahol megtalálja a legnagyobb választékot férfi és női szövet, selyem, vászon-, ágy- és asztalneműben, függöny, átvető, paplan, bőrvászon és linoleumban, Magyar és keleti perzsa szőnyegek, futó- és asztali szőnyegek minden kivitelben, flannel-, gyapjútakarók a leg-
olcsóbb árban kaphatók.

HIRSCH és POLLÁK cégnél, PÉCS Irgalmasok-u. 4

Takarékossági könyvre 6—7½ havi hitelt nyújtunk.

képes tájékoztatót küld az egyesület, amely lapunkra való hivatkozással az amúgy is mérsékelt ápolási díjból kedvezményt is ad.

Gyermekirodalom dolgában elég gyengén állunk mi magyarok. A napilapok vasárnapi számaiban találkozunk ilyesféle próbálkozásokkal, ezek azonban inkább a kiadók érdekeinek jók, mint a gyermekvilágnak s legjobb esetben is félmegoldásnak tekinthetők. Kifejezetten gyermekujságunk pedig alig van egy-kettő. Ezek között a *Jó Pajtás* az, amelyik a mi nézetünk szerint leginkább felel meg a céljának. Már a nyomdai kiállítása is olyan, hogy a gyermek értéket lát benne, amivel érdemes szívesen és gondosan bánnia. Tartalma s általában a szerkesztési iránya, színvonala határozott rokonságban van az irodalommal a szó komoly értelmében. Nem szabad ezt a megállapítást túlzásnak tekinteni, mert igenis irodalom az, ha valaki a gyermek gondolatvilágát olyan eszközökkel közelíti és termékenyíti meg, amelyek nemcsak, tartalmasak és színvonal tekintetében felülállanak az agyoncsempelt gyermekmesikék világán. Szerkesztője ennek a kis lapnak a rádió mesemondó *Pista bácsija*. Finom papíron, nagyon szép rajzokkal, fényképekkel, általában igen gondos nyomdai kivitelben, változatos és céltudatos tartalommal viszi örömet minden két hétben a kicsinyeknek. Melegen ajánljuk ezt a gyermeklapot családok bajtársainknak. Jól tudjuk, hogy a gyermeknevelés nemcsak a test ápolásából áll, nagyon fontos feladat a lelki és szellemi, jellembeli fejlődésnek is irányt adni. Amennyire bírja és tudja, megteszi ezt az apa és anya, a folytonosan szolgálatban távollevő csendőranának azonban erre nem sok az ideje, az anya pedig egymagában ezt a feladatot nem képes megoldani. Nagyon bölcsen teszi tehát minden szülő, ha a gyermeke kezébe azonnal gyermekujtságot ad, amint a kicsi értelme nyiladozni kezd. A gyermek korán meg szokja az olvasgatást, ösztönévé válik a nyomtatott betű szeretete, a szülő pedig megmenekül sok kínos, nyakatekert — sokszor sefüle-sefarka — mesefaragástól, mert mesét írni és mondani nem olyan egyszerű dolog, mint sokan gondolják. Minden mesébe célt, tanulságot kell belebujtatni, de olyan színesen, hogy a gyermek lelkére és képzeletére egyszerre és észrevétlenül hasson. Költői és pedagógiai munka ez, ha tehát más, arra hivatott helyettünk jobban meg tudja csinálni, ne sajnáljuk rá az áldozatot, bőségesen fog az kamatozni a gyermek helyes fejlődésében. Sok csendőrgyermek van s azok fejlődése sem számunkra, sem a nemzetre nézve egyáltalában nem közömbös kérdés. A *Jó Pajtás* megrendelhető a lap szerkesztőségétől: Budapest, V., Csáky-utca 10. szám. Előfizetési ára egy évre 6 P. Igen emelni fogja gyermekünk önbizalmát, jóratörékvését, ha a postás bácsi kéthetenként neki magának kézbesíti a címére küldött kis újságot.

Gyermekek mellé, a Balaton környékére, vagy hegyes vidékre ajánljuk 21 éves érettségizett leány július-augusztus hónapokra. Cím a szerkesztőségben.

A német nyelv elsajátításának könnyű és gyors módszere c. könyv III. javított és bővített kiadása most jelent meg. Írta: Dr. Häckel, a Pázmány Péter Tud. Egyetem mb. előadója, a báró Eötvös Collegium tanára. A szerző egyike a legismertebb német nyelvpedagógusoknak. Új műve, mely 350 oldalon jelent meg, nem csupán nyelvtan, hanem megbízható tanácsadó és vezető is a német nyelv tanulásában. Anyagát érdekes olvasógyakorlatok és feladatok teszik változatossá, amelyek al-

kalmassak a nyelvtan alapos felkeltésére és megerősítésére. A mű kizárólag a praktikus tudás, a mindennapi élet, a foglalkozás, a családi élet, a levelezés, a társalgás, utazás, stb. szókincsét tartalmazza. Számos útbaigazítás és jegyzet a könyv használatát rendkívüli módon megkönnyíti, magántanulásra is nagyon alkalmas. A mű előző két kiadásából néhány hónap alatt több ezer példány kelt el. Kiadó: *Novák Rudolf és Társa, Tudományos Könyvkiadóvállalat* (Budapest, VIII., Baross-utca 21.). Ára fűzve 6 P, kötve 7 P.

Amatőr fényképképzés Szentesen. Attila városa — Szentesen — pünkösdre, május 31—június 11. között amatőr fényképező gárdájával megrendezi a „Tiszavidéki” amatőr fényképképzést, amelyen nagyszámú és értékes díj, emléktárgy, oklevél stb. kerül kiosztásra. Ezek érdemszerűen odaítélését a Magyar Amatőrfényképezők Országos Szövetségének a bekapcsolódása biztosítja. Tájékoztatót bárkinek készséggel küld 50 fillér — levélbélyegben is beküldhető — levelezési költség ellenében a rendezőség: Szentesen, MÁV. Menetjegyiroda.

Rádiótechnika címmel *Paskay Bernát* ny. posta műszaki főigazgató szerkesztésében és kiadásában havonta megjelenő műszaki folyóirat indult meg március elején. Az első két szám azt mutatja, hogy a szaklap különösen az amatőröknek nyújt hasznos és tanulságos ismereteket és útmutatást fog adni a rádióadás és vétel technikai fejlődése terén is. A folyóirat foglalkozik minden rádió szakkérdéssel, adó- és vevőkapcsolásokat ismertet, kezdőknek tanfolyamot ad az elektromosság és a rádiótechnika megismerésére és különböző gyakorlati rovatát révén kapcsolatot öhajít létesíteni és fenntartani a rádióval foglalkozó szakemberek és amatőrök között. A külföldi viszonylatban is értékes folyóirat példányszámának ára 80 fillér, évi előfizetési díj 7 P 40 fillér. Előfizetni lehet a 40.200. sz. postatakarék csekk számlán, vagy a Rádióújság útján.

Az „Internátusok, tanintézetek részletes tájékoztató című” az 1936—37. tanévre ismerteti a hazai oktatóintézeteket és nevelőotthonokat. Ezt az ügyesen összeállított tájékoztatót, amely öt esztendő óta jelenik meg, 20 filléres portóbélyeg beküldése ellenében ingyen megküldi *Erdős József* hirdetőirodája, Budapest, VI., Teréz-körút 35.

Nyaralás Balfon. *Vosinszky Ernő* balfi gyógyfürdő (Sopron vm. kópháza) csendőrségi körletében tulajdonos közli, hogy a fürdőidény május 15-én kezdődik és tart szeptember végéig, ameddig fürdővendég lesz. A fürdőidény alatt 15 tiszt részére étkezést, elhelyezést napi 6 pengő 50 fillér ellenében tud biztosítani, de csak akkor, ha igénylésüket a tiszték vele előzőleg közölték. Ezenfelül a fürdő használata külön egy pengő. Ha a tiszt egyheti fürdőhasználatra megy, akkor 25%, 2 hétre 50%, 3 hétre 75% kedvezményt nyújt, de csak a fürdőre. A fürdőt igénybevenni szándékozik ebbeli szándékukat a gyógyfürdő igazgatójával közölni. Vasúti m. Harka-Kópháza és Kópháza-Balf, posta és távirat: Harka-Kópháza.

Ügyvédi hír. Dr. *Mück Guidó* ny. alezredes-hadbíró, ügyvéd, honvédségi védő, ügyvédi irodája: Budapest, I., Krisztina-körút 81. Telefon: 54—7—91.

Csendőrségi tollforgót árusít, köt. javít *Várfai (Vlahina) Mihály* ny. szakasztiszt, Budafok, Pozsonyi-út 29.,

Hegedű, Harmonika, Tárogató, Gramofon, Rádió

és az összes hangszerek legjobbak itt a magyar gyárban kaphatók
Csendőröknek részletre is

MOGYORÓSSY HANGSZERMESTER

Budapest, VIII., Rákóczi-út 71. Árjegyzék ingyen.

KERJEN AJANLATOT a már évtizedek óta vezető világmárkás

STEYR **WAFFENFABRIK**
ÉS

kerékpárookra,

amelyek a csendőrségi szolgálatban megbízhatóságuknál fogva különösen beváltak.

Steyr-Puch művek magyar kereskedelmi Rt.
Budapest, VI. Lehel-u/c 25.

Alku nélkül bútor
szabott áron:

NAGY ZSIGMOND

VI., Lázár ucca 3.

Árak a bútoron.

Dél József ny. thtts. Budapest, VII., Amerikai-út 74. szám, **Fekete Imre** ny. törzsőrmester, Uj.Hatvan, Toldi-utca 2. Árak és munkadíjak: szép, új dísztol, válogatott tollból 10 P, szolgálati tollforgó nagyság szerint 5-6 P, régi toll átkötése 1 P, pótlással 2 P, beküldött új toll vágása és megkötése pótlás nélkül 3 P, pótlással 3 P 50 fillér. A postaköltséget a megrendelő viseli. — **Papp Ferenc** ny. törzsőrmester (Hajduböszörmény, Szilágyi Erzsébet-körút 35.) kappanfarokból különleges gondnal készült tollforgókat 30, 25 és 20 P-ért árusít. Megtekintésre vételekötettség nélkül küld tollforgót, az esetleges visszaküldés postai költségét azonban az érdeklődőknek kell viselniük.

SZEMÉLYI HÍREK.

Kineveztek: Számvivő alhadnaggyá a budapesti I. kerületben: **Bankó Sándor**, **Lajos Károly** és **Soós Mátyás** szv. thtts-t; a szegedi V. kerületben szv. alhadnaggyá **Paskai Adám** szv. thtts-t és fegyverszaki alhadnaggyá **Vasvári Károly** fegyverszaki thtts-t. **Tiszthelyettesé:** a budapesti I. kerületben **Rátkai Lajos** törm. v.

Új őrsparancsnokok: a budapesti I. kerületben: **Takács János III.**, **Magyar István**, **Szeles Ferenc**, **Fekete János**, **Várnagy András**, **Pálmai László**, **Csányi Imre**, **Mészáros György**, **Herczeg Ferenc**, **Kovács András**, **Kálmán József**, **Süli János**, **Geresdi István**, **Deák-Béres Miklós**, **Pataki József I.**, **Hollós János**, **Fehérvári Antal**, **Veréb András**, **Göggös Bálint** thtts.-ek és **Zengővári István** törm. v.; a debreceni VI. kerületben: **Várnai János** törm. v.

Elöléptek: Törzsőrmesterré: a budapesti I. kerületben **Homoki Mihály** és **Nagy Antal** őrm.-ek.

Házasság. **Vitéz Asvány Mihály** g. százados **Emmy** leányát május 12-én vezette oltárhoz a budapesti Krisztinavárosi plébánia-templomban **Péchy László** m. kir. százados.

Házasságot kötöttek: a budapesti I. kerületben: **Perlaki Ferenc** törm. v. **Adám Magdolnával** Opályiban, **Magyar István I.** törm. **Puskovitz Margittal** Üllön, **Szatmári József** őrm. **Berényi Margittal** Kötelen, **Bankó János** törm. **Varsányi Erzsébet** Vácott, **Bálint Sándor** thtts. **Tóth Malvinna** Fényeslitken, **Lajtos Péter** törm. **Malik Máriával** Pilisen; a szegedi V. kerületben: **Balogh János** törm. **Latinovics Emiliával** Budapesten; a debreceni VI. kerületben: **Borbély József** törm. **Lőki Máriával** Hajduböszörményben.

Családi hírek. **Született:** a budapesti I. kerületben **Tasonyi András** thtts.-nek **Mária** leánya, **Ty. Szabó Miklós** törm. v.-nak **Klára** nevű leánya; a pécsi IV. kerületben **Vágó József** törm.-nek **László** fia és **Aron Sándor** törm.-nek **Anna-Matild** leánya.

Halálozás. **Nagy Lajos** számvevő tiszthelyettes május 2-án, 52 éves korában meghalt. 1909 január 23-án lépett a csendőrség kötelékébe, 1928 október 1. óta a belügyminisztérium VI.—b. osztály nyugdíjszámvevőségénél teljesített szolgálatot. Igen jó, szorgalmas csendőr és igen jó bajtárs volt, előjárói és bajtársai szeretetét és megbecsülését megérdemelte. A háború alatt a 2. oszt. ezüst vitézségi éremmel és a koronás ezüst érdemkereszttel — a vit. érem szalagján — tüntették ki, 1935 március 13-án pedig a **Kormányzó Őr** **Főméltósága** kötelességű és érdemes szolgálatai elismerésül a magyar bronz érdeméremet adományozta számára. Temetésén résztvettek közvetlen előjárói és nagy számban a többi bajtársai.

ELŐLEGNÉLKÜLI RÉSZLETFIZETÉSRE

SEZLONOK TAKARÓVAL P 65-től

EBÉDLŐSZÖNYGEK P 28-tól

Fotelágyak, paplanok, vasbútorok, futószőnyegek, fehérművésznők, ruhaszövedékek.

Budapest, VIII., Baross-utca 74. sz.

A m. kir. csendőrség tagjainak árendéjéért!

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadjunk, de tizenöt gép- vagy kézírásos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. A közlemények fogalmazási átciszolásának és ha szükséges, tartalmi módosításának, valamint a törlés és kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak. Aki azt akarja, hogy közleményét változtatás nélkül közöljük, írja red a kézirat oldalára piros írónnal: „Szó szerinti közlését kérem!” A kéziratot kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félhasábosan, írógéppel kettes sortávolságra, kézírással pedig jól olvashatóan és nem túlsűrű sorokban írni. Olvashatatlan kéziratot nem foglalkozunk. A kéziratokban semmiféle rövidítést nem szabad használni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megcímzett és válaszbélyeggel ellátott borítékot mellékel. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ. **Fényképfelvételek** beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének írásbeli nyilatkozatát, hogy a felvételnek a szokásos tiszteletdíj ellenében való közléséhez hozzájárul. A megjelent közleményeket **tiszteletdíjban** részesítjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnymutatni. A nyomdai korrektúrát mi végezzük, korrektúralevonatot csak kivételes esetben adunk. Szerzőink **külföldi nyomatataikat** közvetlenül a Stádium-nyomda igazgatóságától (Bpest, VIII., József-körút 5.) szíveskedjenek megrendelni, amely azt velünk kötött szerződésének árszabása szerint köteles elkészíteni. Minden hozzánk intézett levélre válaszolunk, de csak szerkesztői üzenetben; magánleveleket akkor sem írunk, ha a beküldő válaszbélyegyet mellékel. Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Névtelen levélre nem válaszolunk. Hozzánk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk, azok tartalma vagy beküldők kitétele felől senkinek sem adunk felvilágosítást. **Jeligéül** legcélszerűbb kisebb helység nevét vagy ötjegyű számot választani. Annak, aki jelígt nem jelöl meg, nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a

Sportfelszerelés

sőköpeny

Füldörüha

Wiva

Új cím: **IV. Türr István utca 7**
(a Vadászkiút szállónál.)

Vásároljunk

BÚTORT Steiner és Franknál
KAPOSVÁR, FŐ-UTCA 12

Kedvező fizetési feltételek!

A leggyorsabb és legdíszesebb kivitel elsőrendű minőségben. Jutányos árak.

Fényképezéshez

KODAK FILM

mindig a legjobb és legmegbízhatóbb!

„Csendőrségre”-rovatban válaszolunk. **Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységi egyénei az előfizetési díj felét fizetik. Előfizetni csak legalább fél évre lehet. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert felszólítást nem küldünk. A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342 számú postatakarékpénztári csekk-számlájára befizetni. Címünk: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest. I., Böszörményi-út 21. szám.”**

Eresi. 1. Lexikonban felelünk. 2. Erről írtunk az 1935. évfolyamunk 35. lexikon válaszában.

Miklósvár. 1. E kérdésben, mely önre nézve nagy anyagi kihatású, az iratok ismerete nélkül nem adhatunk — felelőség mellett — választ. Minden ilyenfajta üzletkötésnek megvannak az írásbeli feltételei s ezt önnek meg kellett kapni annak idején. Forduljon a Pénzügyi Központba, ott irányítják ezeket az ügyeket. Még azt is megérné talán a dolog, hogy mutassa meg ügyvédnek az iratokat. 2. Olvassa el az 1933. évi december 15-i számunkban dr. Kovács B. r.-fogalmazó cikkét.

B. J. cső. Martonvásár. 1—3. Téved. Őrsállomás alatt a helység belterületét kell érteni, az semmiestre sem lehet a szőlőhegy, még ha közvetlenül a község mellett húzódik is az. Irányadó lehet minden őrsre nézve az, hogy melyik a község mellett az az első tereptárgy, amit már nem helyi ügyelettől portyáznak. Viszont nem irányadó az, amit ön ír, hogy a szőlőhegybeli néhány lakos a községi előjárósághoz megy mindenféle ügyben, mert olyan községeknél is így van ez, ahol tanyák vannak s amelyek nem másfél, hanem tíz, sőt több kilométerre vannak a községtől. Úgy vesszük ki a kérdéseiből, hogy ön a kérdéses szőlőhegyre akar vagy akart menni foglalkozási időn kívül és főleg eltávozási engedély nélkül „a bizalmi egyénnel beszélgetni pár órát”. Véleményünket az ilyen eltávozásokról megmondtuk lapunk 1931. évfolyamának 845. és 1932. évfolyamának 517. oldalán. Hozzáfűztük, hogy ebben a kérdésben esetenként az őrsparancsnok dönt.

Lánc. 1. A kisajátítást nálunk főként az 1881. évi XLI. t.-c. szabályozza. E törvény szerint kisajátítás tárgyát az ingatlan akár egészben, akár bizonyos korlátok közt képezheti s annak sorsában osztoznak az alkatrészek, valamint a gazdasági felszerelések. A városok fejlődésével forgalmi, közegészségi és szépítési szempontok megkívánják a városi telkek célszerű rendezését s így kisajátításnak helye van községekben új utcák és közterek nyitására, közdülő utak létesítésére. A hely-

hatóságnak tehát joga van a kérdéses kutat és a kőből álló rozoga épületet is, amennyiben a kisajátítás alá eső területen vannak, kisajátítás címén elvenni. A törvény 21. §-a értelmében az esetben, ha a tulajdonos a telkének egy részét utca vagy tér szabályozására átengedni kénytelen, az így átengedett területnek valódi és teljes becsértékét köteles a város készpénzben megfizetni. Itt az ingatlanok a kisajátítás idejében levő értéke az irányadó. A kártalanítási összeg mennyiségének megállapításánál nemcsak a kisajátítandó ingatlan értéke veendő tekintetbe, hanem 1. az az értékvesztés is, melyet az ingatlan a megcsontítás vagy részre szakítás által szenved, 2. azok az átalakítási költségek, melyek megkívánatnak arra, hogy a birtok, melyből a rész kisajátított, a kisajátítás előtt gyakorolt módon továbbra is használható legyen. A törvény a készpénzben történendő kártalanítás alól annyiban állapít meg kivételt, hogy ha a kisajátító (jelen esetben a város) a tulajdonosnál megmaradt terület-részt azzal érintkezésben levő más területtel ajánlkozik kiégészténi, illetve kárpótolni: a kártalanítás részben vagy egészben készpénz helyett más ingatlanban is megállapítható. Az tehát nem követelhető jogszerűen, hogy a község a tulajdonát képező szomszédos közterületből (!) annyit adjon a kisajátított rész kártalanítása fejében, amennyi négyszögöl területet a tulajdonostól kisajátít, azonban a törvény nem zárja ki a kártalanításnak azt a módját sem akkor, ha a város és a tulajdonos közt ilyen értelmű megállapodás jöhet létre. 2. kérdésére tájékoztatást talál lapunk 1929. évf. yamának az 1182. oldalán közölt 208. számú lexikonban. Az ott írtakhoz még megjegyezzük, hogy helytállónak látszik a községi előjáróságnak az a határozata, hogy amennyiben a szomszéd a telket, mint külterlet használja, nem köteles elkeríteni. Hogy aztán a szomszéd a kertet valóban mint külterlet használja-e és mennyiben kötelezhető a gyümölcsfák veszélyeztetésének az elhárítására, annak elbírálása a kir. járásbíróshoz tartozik, ahol önnek sommas pert kell ezért indítania. 3. Nagyréti Darvas Imre ny. ezds. Budapest, IX. ker., Bakáts-u. 1. szám alatt lakik.

Tahi. Az előléptetésre ugyanaz a rendelkezés érvényes minden parancsnokság számára, nem hisszük tehát, hogy az állítólagos előléptetés megtörténik. Teljesen nyugodt lehet afelől, hogy előjárói számontartják alárendeltjeiket abban a tekintetben is kit mikor s mi illet. Így az előléptetésüket is Mátészalkától Zalaegerszegig és keresztül-kasul mindenütt az egész országban azonos szabályok szerint.

23.336., 44.444. Emlékezem. 1. Téves hír volt, hogy a honvédség tagjai megkapják az osztrák háborús emlékérmét, ha a kérelmező hadiárva és megkapta a magyar kard- és sisak-nélküli emlékérmét. Az osztrák háborús emlékérem alapszabályai erre jogosultságot nem állapítanak meg, így tehát ezen az alapon ön sem kérheti azt. 2. Helyes, ha a járőrvezetői tanfolyam elvégzését megvárja s csak azután jelentkezik.

Készítse otthon likőrcijét és cumját Réthy-féle eszenciákkal

Használatuk egyszerű és mindig jó ital az eredmény. A gyárilag készített likőrnek kb. felébe kerül csak. A RÉTHY név garancia, hogy jó eszenciát vásárol, ezért mást ne fogadjon el. Ez sem drágább, csak 60 fillér egy literhez való. Kapható 60 féle ízben, drogériákban, háztartási- és fűszerüzletekben. Ha bevásárlási helyén nem kapná, írjon a készítőnek, aki már 10 üveget bárhová bérmentve szállít. Ismertető a fajták felsorolásával díjtalan.

RÉTHY BÉLA gyógyszerész, BÉKÉSCSABA

Országos Ruházati Intézet Rt.

Budapest, V., Eötvös-tér 1.

Telefon: 84-8-32, 84-8-31.

Mint a honvéd jóléti alaphoz tartozó vállalat, szállít 12 havi (dolmányt 24 havi) gh. levonás mellett: egyenruhát, polgári ruhát, fehérneműt és minden felszerelést.

Videki megbízottak!

Újrendszerű bútorhitel!

KARDOS TESTVÉREK

Budapest, VII., Wesselényi-utca 18. szám (Kazinczy-utca mellett). — A m. kir. csendőrség tagjai lakásukat berendezhetik

valtó- és előleg nélkül, 30 egyenlő havi részletre

vagyis minden 100 pengő után 3.33 pengős részletre. Egy éven belüli törlesztésnél a kamatokat visszatérítjük.

KÉRJE nagy képes árjegyzékünket!

Díjmentesen küldjük!

Kedvező fizetési feltételek!

REFORM ruházati Rt.
Bpesi, VI., Vilmos császár út 5

Önhöz hasonlóan sokan vannak, kik a honvédségnél szereztek meg a gépjárművezetői igazolványt. A számukra előírt tananyag, a foglalkozási jegyzékben írtakon kívül olyan terjedelmes, hogy azt itt nem tudjuk közölni. Alkalomadtán valamelyik közlekedési őrön nézze meg. Motorról a Haban—Delmár könyvből tanulnak. Bármelyik könyvkereskedőnél megkaphatja.

1920. Svábbogarak ellen a következőket ajánljuk: miután a svábbogár nedves, nyirkos helyen szeret tartózkodni, első sorban ennek a megszüntetésére kell igyekezni. Ha padozotak a helyiségek, ne törüljék soha túlnedvesen. Minden lyukat el kell tömni gipszpeppel vagy gittel. Ételmaradékokat befedve kell tartani, hulladékokat mindig összegyűjteni. Általában nagy tisztaságot kell tartani. Friss meszelés is ide tartozik; a gyakori és minél huzamosabb ideig tartó szellőztetés is segítség. Használhatnak úgynevezett schweinfurteri zöld port. Vagy erős illatú rovarport: kámfor, globol. Vannak készítmények, melyek szintén hatásosak, de falun előállítani már nehézkes dolog.

Szombathely. Ha bátyja volt a családfenntartó, akkor igényjogosult az alapszabályok értelmében. Bátyja e minőség és azt, hogy hősi halált halt, az előjárósággal kell igazolni, ha — utóbbira nézve — egyéb okmánya nem volna.

22.222. Az eset, amit nekünk megírt, nem egyedülálló. Amint bizonyára ön is tudja, mindazok, akik sorolásukat sérelmesnek tartják, kértették a helyesbítést. Ilyen kérelmek elbírálása most történik. A rendezés szempontjait és kereteit nem ismerjük, ez már szolgálat.

Oktatótiszt. Lexikonban válaszolunk.

T. J. tthts. Az, hogy egyik őr a másik őr távbeszélőn történt megkeresése alapján egy bűncselekménnyel gyanúsított egyént őrizetbe vesz és tart addig, amíg a megkereső őr járóra azt átveszi, nem tartozik a közbiztonsági szolgálati ténykedések ama körébe, melyet a tevékenységi kimutatásban tárgyalnak. A gyanúsítottal a megkereső őr folytatja a nyomozást, a bizonyítékokat ez szerzi be gyakran hosszas munkával, így „tevékenységét” ennek kell kimutatnia. Annál inkább, mert lehet, hogy a nyomozás során szabadon fogja bocsátani a megkereső őr és amint a járőr által őrizetbe vett, de a Szut. 320. pontja alapján szabadonbocsátottat sem tűntetjük fel a tevékenységi kimutatásban, így tehát a kéredezett esetben sem szerepeltethetjük.

Lovas. Kérelmét a hírek között közöltük. Ennél többet nem tehetünk. Ujsághirdetés, vagy a már ajánlott rádióhirdetés eredményes lehetne.

29.812. Kimerítő tájékoztatást kap kérdéseire Kádár Gyula g. őrnagy kiadásában megjelent Tájékoztató a csendőrségi nyugellátásokról c. könyvből. Állomáshelyén több példány is van belőle.

Törekvő. 1. Ez bizony olyan merev szabály, hogy kivétel nincs alóla. Mint karpaszományos 21. évének betöltése előtt is teljesíthet katonai szolgálatot, de csak saját költségén, erre pedig önöknek nem volna értelme áldozniok, még ha futná sem. De ha mégis, akkor kérvényét a H. M. 16. oszt.-hoz kell beadni. Mellékelni kell azoknak az indokoknak a hatósági igazolását, amelyek erre a korábbi szolgálatteljesítésre készítetik a fiát. Ha ezek hatóságilag nem volnának igazolhatók, a kérvény szövegében kell azokra részletesen kitérni.

Új Cs.—20. 1. Az „s. k.” csak azt jelenti a mintában, hogy az aláírás „sajátkezűleg” történik. Természetes, hogy a valóságban történő aláírás után nem kell ezt a jelzést alkalmazni. 2. Erre a kérdésre nem tudunk felelni, mert egészen zavaros. Próbálja megégyezszen megírni úgy, hogy megértsük, mit akar tudni.

Fogadás. 1. A fizetési fokozatokba való előlépés rendszere nem változott. A régi rendelkezésekből felvilágosítást kap kérdésére. Hogy az előléptetésre vonatkozó beadványt mikor kell felterjeszteni, azt előjáró parancsnoksága tudja és ez a fontos. 2. Ha a volt fővezérség irataiból volna megállapítható valamely adat, azt a Hadilevéltártól kell kérnie. 3. Dr. Szatmári Sándor postatakarékpénztári I. oszt. számtiszt ma is a postatakarékpénztárnál van. (Budapest, Hold-utca.)

Bugac. A két udvari képen az alakok egészen ködbevesznek. A beállítás jó volna, de a csendőr-fényképek legelső és legfontosabb célja: élesek legyenek. Lovaskepeket csak kiemelkedően hosszú ideig lovagolt lovakról közlünk. Nem írta meg, erről van-e szó? A kép különben közlésre alkalmas lenne.

Püspökladány. Más képet közlünk róla.

Tavaszi felhők. Háttére gyenge, de nagyobb baj, hogy homályos a kép.

Gönci őr. Egyelőre nekünk sem kell, de ne dobják el. Idényszolgálati táblázatot küldtünk.

Somogyoszi őr. Ha a táncmulatság nyilvános helyen van, a fiatalok is elmehet, de családi társaságban sem fogyasztat szeszest. „Ifjú egyén” vonatkozik férfire és nőre. Vagy úgy gondolja, hogy csak a legény ne igyék, a leány annál inkább? Szép világ lenne az! Arra sehol nincs tilalom, hogy zártkörű mulatságon 18 éven aluliak is részt vegyenek. Különben az egész kérdést az 1929/8. Cs. K.-ben közzétett 329.609/1928. sz. B. M. rendelet igen szépen és világosan megmagyarázza.

**HÁLÓK
EBÉDLŐK
ÚRISZOBÁK**

**KOMBINÁLT
BERENDEZÉSEK**

BUDAPESTI BUTORSZALONBAN

BUDAPEST, VIII., BAROSS-UTCA 21. SZ.

Nagy választék. Kedvező részletfizetésre!

Képviselőnk rajzalkat meghívásra dímentesen bemutatja.

42 éve a világot uraló eredeti angol The Champion kerékpárokat havi P 20.— és saját készítésű kitűnő Royal Star kerékpárokat 180.— P-ért havi 16.— P részletre, kerékpáralkatrészeket **NAGYBANI GYÁRI ÁRBAN.**

Külsőgumi 3.90, belső 1.20, pedálok 2.10, kormány 3.20, sárvédők 1.20-tól feljebb. **LANG JAKAB és FIA,** kerékpárnagykereskedés, Budapest, VIII., József-körút 41. Képes árjegyzék ingyen. Alapítva 1869.

A magyar kir. csendőrtiszt és altiszt kar kipróbált megbízható bevásárlási helye a

TRIBON RUHÁZATI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-ÚT 14. SZÁM

hol az összes egyenruházati, továbbá női-, férfi- és gyermekruházati cikkek és lakberendezési textilárúk a legnagyobb választékban kaphatók

**Mérsékelt árak. — Megbízható minőség.
Pontos kiszolgálás. — Legkedvezőbb
fizetési feltételek.**

TELEFON: 392-85, 312-97.

Mint közlegény a vérmezőkön.

(Regény.)

(10.)

Írta: SÓLYOMVÁRI MIHÁLY.

Most már nem tudunk aludni. A vörös égboltra lestünk, amely jelezte a környéken a háborút. Végre szürkülni kezdett. Jobbról tölem a hosszan nyúló síkon vörösen dugja elő félgömbölyű arcát a nap, hogy felváltsa az égő világosságot, hisz már úgyis álmosan pislákolva lobbanik fel néha az égő falu romja. Eltelt egy éj ismét. A nap már torony-magasságból szórja didergő tagjainkra melegítő sugarát, mintha szeretettel cirógatni akarná a harcosokat. Hisz már nem jó künn, a szabadban aludni. Hidegek az orosz éjszakák. Megmozdul a pihenő és mégis nyugtalan tábor. A rajok megindulnak az erdő felé.

— Mi az fiúk? — szólok a földieknek. Az oroszok nem lőnek. Megfutottak még napkelet előtt? Mi is megindulunk. Arcvonal északnak. Pár perc és az erdőszélen vagyunk az elhagyott orosz lövészárkoknál. Lent a falu gőzölög, füstölög, búzik kinjában. A civilek a mezőn tanyáznak. Megsajnálom őket. Hisz számukra ez rémes éj lehet. De nem mi vagyunk az okai. Az oroszok támadtak. Minekünk csak a világosság kellett.

Az erdőszélen a századok sorakoztak. A járőrök elindultak minden irányban az erdőbe. Lassan halad az ezred az erdőszélen vagy fél kilométert, midőn az erdő megszakad, hogy vagy száz holdnyi szántást öleljen három oldalról körül. Az erdőszélen közvetlen hatalmas kukoréptábla. Mellette balról sárgarépa. Ezek mellé még egy hatalmas tarló zárkózik, egész a másik erdőszélhez. A legbelső részen a répatáblához felszántott tarlótábla. Bent a négyszög sarkában hatalmas major, amely köröskörül magas, zöld lugassal van körülvéve, amely eltakarja szemünk elől a látást. Az erdőszélen vonuló magaslat oldalába húzódunk előre vagy kétszáz lépést, kémelve a terepet. A major mögött fegyverropogás. Biztosan a járőreink találkoztak.

— Feküdj! — hangzik a kommandó. Most az erdő túlsó sarkán megindul felénk vagy kétszáz orosz. A magaslaton magános facsoport. Ide áll egyik gépfegyverünk. Az oroszok már vagy kétszáz lépésre a tarlón jönnek felénk. Mi nem lövünk. Csak a gépfegyver kezd kattogni. Ta, ta, ta, ta... A golyózápor az oroszok között seper.

Kitűnően lő a gépfegyverünk. Alig pár perc és már futnak vissza az erdőbe, már aki tud, mert bukna fel sorjában. Újból csend egy félóraig. Elosztják a legénységet. Az első zászlóalj marad arccal a major és a túlsó erdőszél felé. A negyedik zászlóalj jobbra, az erdőbe húzódik, hogy az első zászlóaljjal derékszöget alkotva zárkózzék fel. Szinte a terephez igazodva. A második zászlóalj tartaléknak marad, hallom a parancsot.

— Na fiúk, ma ismét, úgy látszik, meleg napunk lesz, — jegyzi meg a földim, Bausz őrzőzető, mert a század arcvonala ép a major felé volt irányítva, ahol sejtettük az orosz erők meghúzódsát, hisz a háttérben közvetlen sűrű erdőség adott alkalmas búvóhelyet nagyobb tömegeknek is. A magaslat oldalában meglapulva vártuk a parancsot az előnyomulásra, midőn a második zászlóalj parancsnoka letelepedett szolgájával közvetlen mellém, hogy a terepen széttéknem. Szolgája, ki Esztergomból jó bajtársam volt,

kezet fogott velem, mire az alezredes úr is figyelmes lett, odanézett és megismert. Kérde tőlem:

— Na fiam, hogy vagy?

— Köszönöm alezredes úr, jól. Egy a baj, hogy szomjas vagyok.

— Az igaz, fiam, hogy itt kevés a kút, azonban egy almát szívesen adok. A legénye már bontja is ki a hátizsákot.

Közben a századom parancsot kapott az előremenésre. Felugrottak és szaladtak le a magaslatról a répába. En az almára egypár másodpercig vártam, így vagy húsz lépést lemaradtam. A szép, piros, nagy almát háásan megköszöntem. Az alezredes úr kezét nyújtá.

— Isten veled! — Felugrottam, hogy a helyemet a leggyorsabban elérjem. Beugrottam a többi közé a rajvonalba.

Az alma még egészben a számban volt, midőn lefeküdtünk, hogy hamar fedezéket állunk, mert már zümmögtek, pattogtak a felénk röpülő orosz golyóbisok. Negyfelé haraptam az almát és elosztottam földieim, Balog, Bausz és Takács szakaszvezető között. Megindult a támadás rajonként az oroszok mindig erősbödő tüzelése közt. Már a kiinduló ponttól vagy 80 méterre feküdtünk széjjel rajokban, midőn jobbról is kitört a negyedik zászlóalj az erdőből, felfejlődött szép rajvonalba és hozzánk zárkózott. A háromszög kezdett félkörre alakulni, hogy lassan kiegyenesedve egy vonalba törjön előre a major és a túloldali erdőszél felé. Alig haladt századom száz métert, megindult az erős puskaharc. Most már itt is, ott is kinlódik néhány bajtárs, a haláltusájukat vívják. Többször hallani felhőrdülést, amely jelzi, hogy az oroszok is jól lőnek, hisz jó célpontok vagyunk. Pláne azok, akik semmi rögtönzött fedezéket sem ástak.

Mi négyen összedolgozunk. Kettő lö, kettő ás. Így pár perc alatt már védetebb helyről lövöldözhetünk. Mi nem vagyunk lusták. Mi dolgozunk és harcolunk. Dolgozunk azért, hogy az ellenség jól irányított golyói a kihányt homokfedezékben akadjon fenn és mi innen biztosabban irányíthassuk lövéseinket. Az okos katona hamar felismerte, hogy a jó fedezék nem jelenti a gyávaságot. Mert az a katona, aki az ellenségnek jó célpontot mutat, nem szolgálja hazája érdekeit. Ráér a jó katona akkor kiállni pusztá mellett, amikor elérkezik a válságos pillanat. Amikor már oly közel kerül, hogy többet ér, ha nem búvik fedezékbe... Amidőn már szemtől-szembe kell megmutatni, hogy ki a legény a gáton. En csak ezeket az embereket tartom jó katonáknak. Nagyjában ilyen volt az én ezredem az egész. Voltak kivételek is. Akik vagy lustaságból, vagy, Isten tudja, talán izgatottságban soha fedezéket nem ástak. Ezek rendszerint rá is fizettek.

De el is tértem a tárgytól. Hisz gondolatban ott vagyok most is a répában. Látom még most is az egész terepet. Látom, amint a harmadik szomszédom furcsa arccal hentereg, vonaglik a répában egy orosz golyótól bal mellén találva, amely az egész mellkast végigszántva, távozott el a nadragján.

Hallom még most is, amint hirtelen megdördülnek mögöttünk az ágyúk. Vagy tizenkét darab. Össztűzet röpítenek el felettünk. Még ma is borsózik a hátam a riadalomra. A váratlan tűzvérségi támadásra. És épp onnan, ahonnan a mienket vártuk. Onnan zúdul a srapelzápor a gyönyörűen előretörő negyedik zászlóaljr. Öt-hat osztűz. Porzik a túloldali szántás. Nagy kavarodás. Az egész zászlóalj szalad vissza az erdőbe. Még egy osztűz, kissé később. De ez most már a majorból előre-törő vérszemet kapott oroszokhoz repül.

Különleges fizetési kedvezmény

a m. kir. csendőrség tagjai részére.

Egyes bútorok és teljes berendezések. Szőnyeglettrás. Ebéd- és futószőnyegek, szexlonok, paplanok stb. Ágy-nemű és fohérmű vásznak. Női és férfi divatszövegek. 12, 18, 24 havi előleg nélküli részletfizetésre.

LAKÁSBERENDEZŐ-nél

Budapest, VI., Liszt Ferenc-lőr 5.

Telefon: 271-77.

Mintaárjegyzéket és modellárjegyzéket küldünk.

ÖRÁK,

sportdisztárgyak, arany- és ezüsfáruk, evő-eszközök nagy raktára

BÁLINT ISTVÁN PÉCS

„Takarékosság”-ra is vásárolható. — Aranyért, ezüsfért a leglőbbet fizetek.

Király-utca 11
Telefon 14-67

CSABAI (CSICSKO) ÉS GERICS

polgári és egyenruha-szabók. Mindennemű katonai cikkek raktáron. Kiüntetve: Miniszteri elismeréssel, ezüstérmével és aranyoklevéllel. KAPOSVAR, FŐ-UTCA 33. szám. Pontos, megbízható kiszolgálás — Méltányos árak — Kedvező illetékek — A m. kir. csendőrség szerz. szállító.

Ugyanazon ágyúkból lövik az oroszokat is. Mi van itt? Talán egy harmadik ellenség is támadt? Aki mind a kettőnek ellensége. Oh, dehogy! Egy kis háborús tévedés. Elnézte magát a tüzéségi megfigyelő, azonban az ezred jelzést megértették, azért löttek utolján jól. De már a baj meg volt. Az egész két zászlóalj visszahúzódtott a kiindulólhelyre, parancsra. Én helyemen maradtam. Oktalanságnak tartottam visszafutni az orosz golyózáporban. Gondoltam, erre még ráérek, majd előre-jönnék ismét. Azonban hamar meg is bántam az elhamarkodásom, mert a századom most már mögöttem kezdte meg újból a tüzelést. Így én két tűz közé szorultam. Most már visszamenni sem lehetett. Attól tartottam, hogy hátulról lőnek véletlenül agyon. Az oroszok vagy kétszáz lépésre előretörték a majortól. Most hátul hallottam a kommandót:

— Feier einstellen! — A tüzelés mögöttem elcsendesül. Annál bátrabban lödözök most már én. Felugrik egy orosz raj, szaladnak előre. Mindig egyet célzok. Nem esik el. Kissé messze van. 1400 irányzékkal lövök. Lefeküdtek. Célpontom kitűnő a szürke szántáson. Golyóim mellette vernek port. Olvasom, hányszor találom el a célt. A hetedikre féloldala fekszik. Gyanús a mozgása. Ép olyan forma, mint az előző szomszédomé, aki már holtan fekszik mellettem. Tüzelek tovább, hisz most csaknem csend van. A sűrű fegyvertűz egészen megritkul. Az oroszok fektüsznek. Én lövöm őket. Most egy éles pattanás, ép olyan forma, mintha valaki kövel elém a homokba dobna. A homok friskázik szemem közé, ép akkor, amidőn újra tölteni akarok. Megtöriöm hamar a szemem, hogy lássak. De csak most lettem mérges. Az egész tölténytár tele homokkal. Így nem lehet löni.

(Folytatjuk.)

Jókedv-pályázatunkra

hatvannégy pályamunkát kaptunk. Alkalmas anyag ahhoz, hogy őrsbeli bajtársaink tréfálkozó kedvét részleteiben is megismerjük, ami a főcélunk volt. Első és legkiemelkedőbb

tapasztalatunk az, hogy a csendőr általában ismeri a hátrát, ameddig a tréfában elmehet, hogy az egyik jókedve ne okozzon a másiknál haragot. Így nemcsak a tréfacsinaló nevet, hanem az is, aki szenvedője a tréfának. Ennek örülünk, mert az ellenkezője hiba volna. Ismerni kell ugyanis először azt, akit meg akarunk tréfálni, tudni kell róla, mi a gyengéje, miben érzékeny s ezeket a kényesebb pontokat kerülni kell. Tudni kell azután azt is, hogy mi csendőrök egymáson, egymás tréfáin, ugratásain nevethe-

tünk, másnak azonban a legártatlanabb áprilisi ugratás címén se adjunk alkalmat arra, hogy a csendőrön mulasson. Ebben is össze kell fognunk, mert ha a rajtunk kívülállóknak mulatnak a megtréfált csendőrön, nem válik az egyetlen

csendőrnek sem a díszére, akármilyen enyhe különben a tréfa. Ezek tehát a főszabályok: 1. Olyan legyen a tréfa, hogy a megtréfált is nevéssen rajta. 2. Ha erre nem számíthatunk, akkor mondjunk inkább le akár a legjobb ötletéről is, mert a bajtársi érzésnek árt az olyan tréfa, amelyik komoly bosszúságot, érzékeny hangulatot okoz a megtréfáltnak. 3. Csak egymás között tréfáljuk meg a bajtársakat, mások ne mulassanak rajtunk.

A pályázatok zöme ezeknek a feltételeknek megfelel. Kivételek — mint mindenben — itt is vannak, ezeket arra kérjük, hogy a jövőben gondoljanak a fentebbi három pontban összefoglalt kis tanulságra. Egyáltalában nem vagyunk barátai a vénkisasszonyos érzékenységek, de éppen úgy nem vagyunk barátai a durvaságnak és faragatlanságnak sem. Abban például sehogy sem találjuk a tréfát, hogy felrögt ember egy gyereket becsomagolt téglával különböző címekre hajkurász s az hurcolja is — a jámbor — mert azt hiszi, hogy csakugyan komoly csomagot cipel. Felnöttek egész sora elmulatott ezen, hát meg is van róluk a véleményünk. Tréfa azonban az, hogy egyik pályázónk egy látszólag ravasz, de alapjában megoldhatatlan számtani feladattal annyira felcsigázta egyik bajtársa kíváncsiságát, hogy az áldozat egész délután számolt, telerögt íveket s minél jobban verejtékezett, annál jobban belezavarodott az ügyes csapdába. Estefelé azután az ugrató eléjétartotta az április 1-t mutató naptárat. Az áldozat kicsit méregbe jött, odavágta a ceruzát, de azután elnevette magát és boldogan sóhajtott fel: — No, így legalább kimáshattam ebből a dologból. Más-ként talán nem is aludtam volna...

Olyan ügyesen megrendezte ezt a délutánhosszat tartó számtani kinlódást Süveges András bogácsi őrsbeli csendőr, hogy a jutalmat neki ítéljük oda.

Vallás.

(Pályázat.)

Ki tudja legszebben megírni nekünk, hogy miért kell minden embernek, s különösen a magyar embernek, de abból is legkivált a magyar csendőrnek istenhívőnek lennie?

A pályázatok terjedelmét nem korlátozzuk. A legszebb leírás beküldését szép emléktárggyal jutalmazzuk. Csak a csendőrlégénység köréből fogadjunk el pályázatot. Határidő június 15, az eredményt a július 1-i számunkban közöljük.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

MOHÁCSY LAJOS százados.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest, VIII., József-körút 5. — Felelős üzemvezető: Györy Aladár.

**FOTO • OPTIKAI
MOZI SZAKÜZLET**

**Károly körút 28.
Andrássy út 31.
Rákóczi út 80.**

ÓRÁK, ékszer, arany és ezüst ajándék-
tárgyak a legnagyobb választékban

Adler Bélánál, Kaposvár

Olcsó árak és könnyített fizetési feltételek!

BÚTORT LEGJOBBAN az évtizedek óta közismert

Bog-Mil bútórházban VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 43. vásárolhat (Báthory-utcával szemközt). Hálószobák, ebédlők és kombinált bútorok nagy választékban. Olcsó árak! Kíváncsi fizetési kedvezmény

Kerékpár

és kerékpáralkatrészek megbízható minőségben és legolcsóbban, kerékpáralkatrészek versenyképes árban nagy választékban

Rádiók

KELEMEN MÁRTONNA Szeged, Kelemen u. 11

Csillárok

A magv. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételekkel

IROGEP

új és újjáépített hordozható és nagy irodai írógépek

**HUNGÁRIA és
RHEINMETALL**

hordozható írógépek tökéletes kivitelben, messzemenő jótállással

FORBÁTH és RÉVÉSZ

Budapest, V., Bálvány-u. 26. — Tel.: 10-2-19

A m. kir. csendőrség tagjainak árengedmény és kedvező fizetési feltételek

Első Szegedi Szabóipari Szövetkezet

Szeged, Széchenyi tér 8, Francia u. 22 sz.

Telefon 928 — Üzemi telefon 760

Egyenruha és úri szabóság. Bőrruha-osztály. Megbízható minőség. Méltányos árak. Kedvező fizetési feltételek. A m. kir. csendőrség szerződéses szállító